

ΑΡΙΣΤΕΡΗ ΑΝΑΣΥΝΤΑΞΗ
ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

www.anasyntaxi.com

Νικηφόρου 8, 10437 Αθήνα
τηλ.- fax 210 52.41.932
e-mail: anasyntaxi@anasyntaxi.com

Διευθύνεται από Συντακτική Επιτροπή

Εξώφυλλο: Γιώτα Κωνσταντακοπούλου
Εκτύπωση: Κώστας Φερέτος, Δερβενίων 30 τηλ. 210 3300646

*Τιμή τεύχους: 5 ευρώ
Ετήσια συνδρομή (4 τεύχη): 20 ευρώ
Συνδρομή εξωτερικού: 30 ευρώ*

Αριθμός τεύχους: 31
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2007

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΩΤΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ
ΑΡΙΣΤΕΡΗ ΑΝΑΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ**

Η δημοσιοποίηση των θέσεων της οργανωτικής επιτροπής, αποτελεί ένα ακόμα βήμα στην διαδικασία που ξεκίνησε με την κοινή ανακοίνωση των οργανώσεων Αριστερή Ανασύνταξη και Εργατική Πολιτική στις 25 Σεπτέμβρη 2006.

Στην ανακοίνωση εκείνη, οι δύο οργανώσεις δήλωναν την πρόθεσή τους να συνενώσουν τις δυνάμεις τους για να συμβάλλουν από καλύτερες θέσεις στην προώθηση του μεγάλου στόχου της επαναστατικής ανασυγκρότησης του κινήματος και ανακοίνων τη συγκρότηση οργανωτικής επιτροπής που θα διαμορφώσει θέσεις και θα οργανώσει ενωτική συνδιάσκεψη.

Με βάση τις αποφάσεις των δύο οργανώσεων και λαμβάνοντας υπ' όψη τη συζήτηση που είχε προηγηθεί ανάμεσά τους πάνω στα μεγάλα ζητήματα της εποχής μας, η οργανωτική επιτροπή ολοκλήρωσε τη συγγραφή των θέσεων και αποφάσισε να τις δώσει στη δημοσιότητα μέσω ειδικής έκδοσης του περιοδικού "Αριστερή Ανασύνταξη".

**Η ενωτική συνδιάσκεψη θα πραγματοποιηθεί
στις 12 και 13 Μάη 2007 στην Αθήνα.**

Καλούμε όλους τους αγωνιστές του κινήματος να συμμετέχουν στον προσυνδιασκεψιακό διάλογο στέλνοντας τις παρατηρήσεις και την κριτική τους στο κείμενο των θέσεων. Ο προσυνδιασκεψιακός διάλογος θα διεξαχθεί μέσα από τις στήλες της εφημερίδας "Εργατική Πολιτική".

Η Οργανωτική Επιτροπή

Φλεβάρης 2007

**ΘΕΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΩΤΙΚΗ
ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ
ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ
ΑΡΙΣΤΕΡΗ ΑΝΑΣΥΝΤΑΞΗ
& ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Η κατάσταση στον κόσμο σήμερα
2. Η εποχή μας. Η τύχη του Οκτώβρη και η ανάγκη επανάκτησης των επαναστατικών αρχών του.
3. Το παγκόσμιο εργατικό κίνημα.
4. Ο σύγχρονος ψηφιακισμός.
5. Ο ελληνικός καπιταλιστικός σχηματισμός.
  - Η ένταξη στην EOK.
6. Η θέση της Ελλάδας στην ψηφιακιστική αλυσίδα.
7. Κοινωνική σύνθεση του πληθυσμού της Ελλάδας.
8. Το ελληνικό αστικό κράτος και το αστικό πολιτικό σύστημα.
  - Τα ελληνικά αστικά πολιτικά κόμματα.
9. Η σύγχρονη φάση ανάπτυξης της ταξικής πάλης.

Η επίθεση του κεφαλαίου και η κατάσταση των εργαζομένων.
10. Το ελληνικό εργατικό κίνημα και η Αριστερά.
  - Το εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα.
  - Η ελληνική Αριστερά.
11. Η ανατροπή του καπιταλισμού - άμεση κοινωνική ανάγκη.

Σοσιαλιστική επανάσταση η μόνη διέξοδος.
12. Η ανάπτυξη της ταξικής πάλης από την εμβρυακή στην ολοκληρωμένη της μορφή, στην πολιτική πάλη για την εξουσία. Η σύνδεση μεταρρύθμισης - επανάστασης. Η τακτική του ενιαίου μετώπου.
  - Μορφές οργάνωσης του εργατικού κινήματος
  - Σύνδεση μεταρρύθμισης επανάστασης
  - Η τακτική του ενιαίου μετώπου
  - Για ένα αγωνιστικό πλαίσιο αιτημάτων
13. Η νίκη της σοσιαλιστικής επανάστασης στην πρώτη της πράξη. Το τσάκισμα του αστικού κράτους και η εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριάτου.
14. Ο σοσιαλισμός - πρώτη φάση της κομμουνιστικής κοινωνίας.
15. Ο ολοκληρωμένος κομμουνισμός.
16. Για την κατάκτηση επαναστατικών οργανώσεων. Για την επαναστατική ανασύνταξη του κινήματος.

1. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΣΗΜΕΡΑ

Τα υπεριαλιστικά μιθεύματα περί παγκοσμιοποίησης και ενότητας του σημερινού κόσμου, περί της γενικής ευημερίας που θα έφερνε η νέα τάξη πραγμάτων με την καταπολέμηση του κακού και την επικράτηση της ειρήνης και της δημοκρατίας, συντρίψτηκαν μπροστά στην πραγματική, στην άγρια και μισάνθρωπη όψη του σημερινού μας κόσμου.

Παρατεταμένοι υπεριαλιστικοί πόλεμοι, εμφύλιοι πόλεμοι, περιφερειακές συγκρούσεις, ανοιχτές στρατιωτικές επεμβάσεις των υπεριαλιστών και γενοκτονίες των λαών των χωρών - θυμάτων της υπεριαλιστικής εισβολής. Απόλυτη καθυστέρηση και εξαθλίωση των μαζών στις χώρες του λεγόμενου τρίτου κόσμου. Διόγκωση της νέας φτώχιας, του κοινωνικού αποκλεισμού και της εξαθλίωσης στις καπιταλιστικές μητροπόλεις. Ανεπανόρθωτες ζημιές από την καταστροφή του περιβάλλοντος και άμεσος κίνδυνος μαζικής καταστροφής από τα πυρηνικά και χημικά όπλα. Τεράστια κύματα μετανάστευσης και φυγής στον αγώνα της επιβίωσης. Εθνικιστικές ταραχές και συγκρούσεις, ρατσισμός και ξενοφοβία. Εξεγέρσεις των καταπιεσμένων και βίαιη καταστολή τους από τους ισχυρούς του πλανήτη.

Αυτός είναι ο κόσμος μας σήμερα. Ένας κόσμος της φυσικής και ηθικής εξόντωσης των εργαζομένων και λαών ολόκληρων, ένας κόσμος της φτώχιας, της πείνας και της εξαθλίωσης, των υπεριαλιστικών επεμβάσεων, των εμπάργκο και των μαζικών σφαγών.

Ο κόσμος μας σήμερα είναι ο κόσμος των πιο μεγάλων αντιθέσεων που γνώρισε ποτέ η ανθρωπότητα. Αμύθητα πλούτη συγκεντρώνονται στα χέρια μιας χούφτας μεγιστάνων, ενώ εκατομμύρια άνθρωποι, και κυρίως παιδιά, πεθαίνουν από την πείνα και τις αρρώστιες ή φυτοζωούν σε συνθήκες αθλιότητας. Είναι όσο ποτέ άλλοτε χωρισμένος από αγεφύρωτες αντιθέσεις και διαφορές, βρίσκεται σε μια κατάσταση ακραίας κοινωνικής και πολιτικής αστάθειας. Είναι ένας κόσμος της γενικής αποσταθεροποίησης και των μεγάλων κινδύνων για την ίδια την ύπαρξη του ανθρώπινου πολιτισμού.

Υπεύθυνος γι' αυτή την κατάσταση, γι' αυτή την όψη του σημερινού μας κόσμου, είναι ο καπιταλισμός, οι οξυνόμενες αντιθέσεις του οποίου οδηγούν στη βαρβαρότητα και η βαθιά και αθεράπευτη κρίση τον καθιστά ανίκανο να προσφέρει πλέον λύσεις στα προβλήματα της ανθρωπότητας. Πρόκειται για μια ιστορική κρίση του καπιταλιστικού συστήματος που αγκαλιάζει όλες τις σχέσεις των ανθρώπων, την οικονομική, κοινωνική και πολιτική ανάπτυξη της κάθε χώρας ξεχωριστά και των διεθνών σχέσεων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στη βάση αυτής της κρίσης βρίσκεται η μόνιμη πα διαρθρωτική κρίση, μια κρίση αναπαραγωγής του κεφαλαίου που εμφανίζεται ως παρατεταμένη κρίση κερδοφορίας και αποτελεί εκδήλωση της αντίφασης ανάμεσα στις παραγωγικές

δυνάμεις και παραγωγικές σχέσεις.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση του 1973 αποτέλεσε ένα μεταίχμιο στη μεταπολεμική ανάπτυξη του καπιταλισμού. Η οικονομική ανάπτυξη της προηγούμενης περιόδου είχε πλέον φτάσει σε ένα οριακό σημείο όπου τα συνήθη "αντικοινιστικά" μέτρα αποδείχνονταν ανεπαρκή. Οι οξύτατες οικονομικές κρίσεις του ('73-'75) και του ('83-'85) πιστοποιούσαν τη μονιμοποίηση της διαρθρωτικής κρίσης και τη χρεοκοπία της κεϋνσιανής ρύθμισης. Από τότε ο καπιταλισμός αναγκάστηκε να προχωρήσει σε μια συνολική αναδιάρθρωση της παραγωγής και του οικονομικού συστήματος σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Η λεγόμενη νεοσυντηρητική αναδιάρθρωση είναι η σύγχρονη στρατηγική του κεφαλαίου για την αντιστροφή της πτωτικής τάσης του ποσοστού κέρδους μέσω της γενικής αύξησης της σχετικής υπεραξίας και της απελευθέρωσης των μεθόδων αύξησης της απόλυτης υπεραξίας.

Και αυτή η στρατηγική δεν πρόκειται να απαλλάξει τον καπιταλισμό από τη βαθιά και αθεράπευτη σήψη του. Ίσα-ίσα που τα αποτελέσματα της εφαρμογής της αποκαλύπτουν και κάνουν ολοφάνερο το απάνθρωπο πρόσωπό του. Και τα αποτελέσματά της είναι ο ολοκληρωτικός αποκλεισμός ολόκληρων περιοχών του πλανήτη από κάθε ανάπτυξη, είναι μια πρωτοφανής επίθεση ενάντια στις ιστορικές κατακτήσεις, τα κοινωνικά δικαιώματα και της δημοκρατικές ελευθερίες στις καπιταλιστικές χώρες. Τα αποτελέσματα αυτά αποτυπώνονται στον αποκλεισμό μεγάλων τμημάτων της εργατικής τάξης από την παραγωγή, στη διόργανη της ανεργίας, στην εξάπλωση της νέας φτώχιας και της εξαθλίωσης στις ίδιες τις καπιταλιστικές μητροπόλεις. Είναι ακόμα η δύξηση όλων των αντιθέσεων στις διεθνείς σχέσεις που εκφράζονται με εθνικές διαμάχες, ένοπλες συγκρούσεις και ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις.

Αυτά τα αποτελέσματα της νεοσυντηρητικής αναδιάρθρωσης είναι αποτελέσματα της επιταχυνόμενης συγκεντρωσης και συγκεντρωτικής του κεφαλαίου και της εντεινόμενης διεθνοποίησής του και για να εκλείψουν δεν αρκεί η απόκρουση της σύγχρονης επιθετικής στρατηγικής του, απαιτείται η ανατροπή του καπιταλισμού.

Όλα αυτά συνοδεύονται από συνεχείς και βίαιες ανακατατάξεις στην ιμπεριαλιστική αλυσίδα και από έναν ακατάπαυστο αγώνα των μεγάλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων για το ξαναμοιράσμα του κόσμου, μια κατάσταση στην οποία τίποτε πλέον δεν αποκλείεται, ακόμα και η μετωπική σύγκρουση ανάμεσα στα ξεχωριστά ιμπεριαλιστικά μπλοκ, με τραγικές συνέπειες για την εργατική τάξη και τους λαούς, για την ίδια την ανθρώπινη ύπαρξη.

Η σύγχρονη ιμπεριαλιστική αλυσίδα έχει σημαντικά διαφοροποιηθεί από αυτήν των πρώτων χρόνων μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Τελευταία οι αλλαγές σ' αυτή είναι ταχύτατες και μεγάλες εξαιτίας αφενός της διαρθρωτικής κρίσης και αφετέρου της νέας πραγματικότητας που διαμορφώθηκε με την κατάρρευση

των καθεστώτων της Ανατολικής Ευρώπης και τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης.

Η όξυνση των ενδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της νέας συγχυρίας.

Οι ανταγωνισμοί μεταξύ των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων υπήρχαν και οξύνονταν καθ' όλη τη διάρκεια του "ψυχρού πολέμου". Η ύπαρξη όμως της Σοβιετικής Ένωσης και οι συσχετισμοί δύναμης έδιναν στις ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις και συγκρούσεις μια μορφή "ειρηνικού" ανταγωνισμού των "συμμάχων" ιμπεριαλιστών. Μέσα από τους διάφορους στρατιωτικούς, πολιτικούς και οικονομικούς μηχανισμούς καθόριζαν τις μεταξύ τους ισορροπίες για το μοίρασμα των αγορών και των σφαιρών επιρροής και την κοινή στρατηγική τους ενάντια στό επαναστατικό κίνημα.

Η εξάλειψη του αντίπαλου δέους, το "άνοιγμα" νέων αγορών και η προσφορά νέων γαιοιστρατηγικών θέσεων απέλευθερώσαν τις ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις και επιτάχυναν την όξυνσή τους αυξάνοντας τα πεδία σύγκρουσης των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων και την αστάθεια των συσχετισμών.

Οι ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις και συγκρούσεις διευθετούνται με πολεμικές αναμετρήσεις. Πίσω από τους πολέμους της Γιουγκοσλαβίας - που ήταν οι πρώτοι πόλεμοι της νέας τάξης, πρώτοι σε ευρωπαϊκό έδαφος μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο - ως τους πολέμους του Αφγανιστάν, του Ιράκ και πρόσφατα του Λιβάνου, βρίσκεται η σύγκρουση των συμφερόντων των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων και οι αντιπαραθέσεις τους για τον έλεγχο των πλουτοπαραγωγικών πηγών της Ευρασίας και της ευρύτερης περιοχής και των δρόμων προώθησης του πετρελαίου και του φυσικού αερίου. Βρίσκεται η προσπάθεια για την παγκόσμια κυριαρχία, που προς το παρόν την προωθεί με επιτυχία για τον εαυτό του ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός, επιβάλλοντας την ηγεμονία του.

Στις αντιπαραθέσεις και τους ανταγωνισμούς των μεγάλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων και των ιμπεριαλιστικών κέντρων για τον έλεγχο της περιοχής εμπλέκονται άμεσα και οι αστικές τάξεις της Ελλάδας και της Τουρκίας.

Τα Βαλκάνια έχουν τεράστια στρατηγική σημασία για τον έλεγχο της Ανατολικής Ευρώπης, της Μαύρης Θάλασσας, της Ανατολικής Μεσογείου και ολόκληρης της περιοχής της Ευρασίας, που αποτελεί άμεσο στόχο επιρροής για κάθε μεγάλη ιμπεριαλιστική δύναμη.

Δεν είναι τυχαίο που βρέθηκαν αμέσως μετά τη διάλυση της Σ.Ε. στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των ιμπεριαλιστών και ήταν ουσιαστικά η πρώτη περιοχή όπου επιχειρήθηκε ο διακανονισμός και το μοίρασμα με βάση τους νέους συχετισμούς και τη νέα τάξη πραγμάτων.

Οι ενδοϊμπεριαλιστικοί ανταγωνισμοί στα Βαλκάνια δεν είναι πρόσκαιροι και οι διακανονισμοί δεν μπορεί να είναι οριστικοί. Κάθε ανατροπή των ισορροπιών ανάμεσα στα ιμπεριαλιστικά κέντρα θα οξύνει τις αντιθέσεις και θα πυρο-

δοτεί νέες αντιπαραθέσεις και πολεμικές συγκρούσεις.

Οι υπεριαλιστικοί ανταγωνισμοί σε συνδυασμό με τα αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα της τουρκικής και ελληνικής αστικής τάξης αποτελούν μόνιμο κίνδυνο για τους λαούς της περιοχής, μαζί και για το λαό της Ελλάδας, και μπορεί να επιφέρουν τραγικές συνέπειες στην περίπτωση που για διάφορους λόγους πυροδοτηθεί μια ελληνοτουρκική πολεμική σύγκρουση.

Τα αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα είναι πολύ μεγάλα και επεκτείνονται πέρα από τις παραδοσιακές διαφορές (Αιγαίο - Κύπρος κ.ά.) φτάνουν ως το μερίδιο της πίττας που μπορεί να αποσπάσει η κάθε μια από τις δύο αστικές τάξεις από το ενδοϊμπεριαλιστικό μοίρασμα της γεωστρατηγικής περιοχής.

Οι ολιγαρχίες της Ελλάδας και της Τουρκίας είναι πλήρως ενταγμένες στους υπεριαλιστικούς ανταγωνισμούς των μεγάλων δυνάμεων και οι δύο λαοί πρέπει να επαγρυπνούν. Η πρόσκαιρη προσέγγιση των αστικών τάξεων δεν θα αποτελέσει μόνιμη κατάσταση. Η προσέγγιση αυτή που επιτεύχθηκε υπό την κυριαρχία των μεγάλων δυνάμεων ήταν αποτέλεσμα της διανομής ρόλων που έλαβαν από αυτές στα πλαίσια των γενικότερων υπεριαλιστικών σχεδιασμών. Έτσι στην Ελλάδα παραχωρήθηκε αυξημένος ρόλος στα Βαλκάνια, και στην Τουρκία στις χώρες του Καυκάσου. Στη βάση αυτής της ισορροπίας επιτεύχθηκε η προσέγγιση και εγκαινιάστηκε με την παράδοση του Οτσαλάν που εξυπηρετούσε τους στόχους της εξάρθρωσης της Κουρδικής αντίστασης ώστε η τουρκική αστική τάξη να μπορεί χωρίς εσωτερικές δυσκολίες να παίξει το ρόλο της στην περιοχή.

Η αποδοχή του σχεδίου Ανάν για την Κύπρο, που θα εξάλειφε ένα ακόμα εμπόδιο στην παραπέρα προσέγγιση και συνεργασία, παρά το ότι η ελληνική αστική τάξη την επιδίωκε διακαώς, δεν επιτεύχθηκε χάρη στην ψήφο του κυπριακού λαού και στην αντίσταση της ελληνοκυπριακής αστικής τάξης που χειραφετείται όλο και περισσότερο, αποκτάει τη δική της φωνή και επιδιώκει να παίζει κατευθείαν στους ενδοϊμπεριαλιστικούς ανταγωνισμούς.

Καμιά προσέγγιση δεν απαλλάσσει τους δύο λαούς από τους κινδύνους πολεμικών αντιπαραθέσεων, εκείνο που θα τους απαλλάξει είναι η δική τους αλληλεγγύη και διεθνιστική ενότητα και ο συντονισμός της πάλης τους για την ανατροπή του καπιταλισμού και στις δύο πλευρές του Αιγαίου.

2. Η ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ. ΟΙ ΤΥΧΕΣ ΤΟΥ ΟΚΤΩΒΡΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΕΠΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ

Βρισκόμαστε στην εποχή που εγκαινιάστηκε με τη νίκη του Οκτώβρη το 1917 στη Ρωσία, στην εποχή των υπεριαλιστικών πολέμων και των προλεταριακών επαναστάσεων.

Η επανάσταση του Οκτώβρη, μια γνήσια λαϊκή, προλεταριακή επανάσταση, ήταν η νίκη της πρώτης πράξης της παγκόσμιας σοσιαλιστικής επανάστασης.

Η επανάσταση αφαιρέσει την εξουσία από τους τσιφλικάδες και τους καπιταλιστές, τσάκισε και διέλυσε το αστικό κράτος, εγκαθίδρυσε τη δικτατορία του προλεταριάτου, απαλλοτρίωσε τους απαλλοτριωτές, κατήργησε την ιδιωτική ιδιοκτησία στα βασικά μέσα παραγωγής και τα παρέδωσε στην ιδιοκτησία του εργατικού κράτους, του κράτους της δικτατορίας του προλεταριάτου. Για όλα αυτά η Οκτωβριανή, ήταν μια γνήσια σοσιαλιστική επανάσταση στην πρώτη της πράξη, και δεν ήταν μια ιστορική απόκλιση - ανωμαλία λόγω της καθυστέρησης της Ρωσίας, ούτε μια ιδιόμορφη αστικοδημοκρατική επανάσταση. Έβαλε σε εφαρμογή τα μεταβατικά μέτρα που είχε επεξεργαστεί ο Μαρξ στη βάση της εμπειρίας της Παρισινής Κομμούνας και είχε επαναφέρει και επικαιροποιήσει ο Λένιν, μετά από την αποσιώπηση δεκαετιών από τις ηγεσίες της Β' Διεθνούς. Εγκαινίασε έτσι τη μεταβατική περίοδο των επαναστατικών μετασχηματισμών των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής, τη μεταβατική περίοδο από τον καπιταλισμό στο σοσιαλισμό - κομμουνισμό.

Με τον αέρα της νίκης και την επαναστατική στρατηγική του μπολσεβίκικου κόμματος η εργατική τάξη της Ρωσίας σε συμμαχία -υπό την ηγεμονία της- με τη φτωχολογιά του χωριού κατάφερε να συντρίψει την αντίσταση των εκμεταλλευτιών τάξεων, να νικήσει και να εκδιώξει τους υπεριαλιστές εισβολείς και να περιφρουρήσει την επανάστασή της.

Αλλά η βοήθεια που περιέμεναν οι μπολσεβίκοι και οι εργάτες της Ρωσίας από μια νικηφόρα έκβαση της προλεταριακής επανάστασης στη Δύση δεν ήρθε. Οι προλεταριακές επαναστάσεις στην Κεντρική Ευρώπη ήττήθηκαν. Η επανάσταση στη Γερμανία παρεκτράπηκε σε μεταρρυθμίσεις στα πλαίσια του συστήματος και ηττήθηκε με ευθύνη των προδοτικών ηγεσιών της Σοσιαλδημοκρατίας της Β' Διεθνούς. Λόγω της ελλιπούς συγκρότησης και ανεπάρκειας τους οι επαναστάτες του Σπάρτακου δεν μπόρεσαν να αποκρούσουν την αντεπαναστατική δράση της Σοσιαλδημοκρατικής ηγεσίας, να αποτρέψουν την ήττα της επανάστασης και να οδηγήσουν το γερμανικό προλεταριάτο στην εγκαθίδρυση της δικτατορίας του. Έτσι το προλεταριάτο της Ρωσίας έμεινε μόνο του στους πρωτόγνωρους δρόμους της επαναστατικής μετάβασης στη νέα κοινωνία και μάλιστα σε συνθήκες άκρως δυσμενείς λόγω της καθυστέρησης των πλατιών εργατικών και λαϊ-

κών μαζών. Σε συνθήκες όπου το έτσι κι αλλιώς χαμηλότερο επίπεδο ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων σε σχέση με τις πιο ανεπτυγμένες χώρες του καπιταλισμού είχε καταστραφεί κατά τη διάρκεια της επανάστασης και των υπεριαλιστικών επιδρομών και η εργίμωση και η πείνα απειλούσε θανάσιμα την επανάσταση, το λαό και τη χώρα.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες η επανάσταση αναγκάστηκε να κάνει σημαντικές υποχωρήσεις από τις αρχές της για να σωθεί. Αναγκάστηκε να κάνει υποχωρήσεις, να εγκαταλείψει προσωρινά τις αρχές της Κομμούνας (αιρετότητα, ανακλητότητα, πληρωμή με το μέσο μισθού του εργάτη) κατά την ανάδειξη των αντιπροσωπευτικών οργάνων του κράτους και της διεύθυνσης της παραγωγής και της οικονομίας. Αναγκάστηκε να κάνει παραχωρήσεις στο ξένο κεφάλαιο και στους εγχώριους καπιταλιστές με τη ΝΕΠ, προκειμένου να ανοικοδομήσει την κατεστραμμένη οικονομία και να σώσει το λαό από την πείνα. Οι υποχωρήσεις αυτές, που ήταν εντελώς αναγκαίες για την κατάσταση που βρέθηκε η Οκτωβριανή Επανάσταση, δεν αποτελούν φυσικά νομοτέλεια για κάθε προλεταριακή επανάσταση, και δεν αποτελούν την αιτία για την τελική έκβαση της υπόθεσης της μετάβασης στη Σοβιετική Ένωση. Εκείνο που έπαιξε καταλυτικό ρόλο δεν ήταν οι αναγκαίες υποχωρήσεις αυτές καθ' αυτές αλλά η μονιμοποίηση τους και η θεώρηση τους ως κανονική νομοτέλεια της προλεταριακής επανάστασης από τις ηγεσίες του ΚΚΣΕ μετά το Λένιν.

Παρ' όλες τις υποχωρήσεις η εργατική τάξη της Ρωσίας και το μπολσεβίκικο κόμμα σε συνθήκες σκληρής ταξικής πάλης κατόρθωσαν να ανοικοδομήσουν την κατεστραμμένη οικονομία. Βασισμένοι στα εθνικοποιημένα μέσα παραγωγής και τον κεντρικό σχεδιασμό του προλεταριακού κράτους πέτυχαν εντυπωσιακά αποτελέσματα και έφτασαν στο σημείο να παραδώσουν τελικά σχεδόν όλα τα μέσα παραγωγής στο εργατικό κράτος και να υλοποιήσουν την τελική συνεταιριστικοποίηση της μικρής παραγωγής, και πρώτα και κύρια την κολεκτιβοποίηση της αγροτικής οικονομίας.

Αυτή ήταν μια σημαντική στιγμή στην πορεία της μεταβατικής περιόδου και απαιτούσε αυξημένες θεωρητικές, ιδεολογικές, πολιτικές και οργανωτικές προσπάθειες για να αφομοιωθεί σωστά και να πραγματοποιηθεί μια ποιοτικά νέα προώθηση της επανάστασης και της πορείας προς την τελική νίκη. Το προλεταριάτο κατέκτησε τότε μια στέρεη βάση, η κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής έκανε τεράστια βήματα προς τα εμπρός, ολοκληρώθηκε η παράδοση στο κράτος σχεδόν όλων των μέσων παραγωγής και η κολεκτιβοποίηση της αγροτικής οικονομίας, απέκτησε πλέον σημαντικές εμπειρίες στον κεντρικό σχεδιασμό της παραγωγής και της οικονομίας. Πάνω σ' αυτή τη στέρεη βάση θα μπορούσε να οργανωθεί η τιτάνια προσπάθεια για την κάλυψη της τεράστιας ακόμη απόστασης ως την πλήρη κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής, ως την κατάκτηση της κοινοκτημοσύνης των παραγωγών. Προς αυτή την κατεύθυνση η επανα-

φορά όλων των επαναστατικών αρχών, η επαναθεμελίωση όλων των αρχών του κράτους τύπου Κομμουνίστας (αιρετότητα, ανακλητότητα, πληρωμή με το μέσο μισθού του εργάτη) και η τελειοποίηση έτσι της δικτατορίας του προλεταριάτου που θα εξασφάλιζε και το αναγκαίο για το σοσιαλισμό επίπεδο κοινωνικού πλουτού, αποτελούσε μια από τις αναγκαίες προϋποθέσεις. Η άλλη προϋπόθεση ήταν η ένταση των προβληματισμών για τους δρόμους προς τη νίκη της παγκόσμιας επανάστασης, απαιτούσε πολύπλευρη ενίσχυση της Κομμουνιστικής Διεθνούς ώστε να συμβάλλει στις διαδικασίες ανάπτυξης της παγκόσμιας επανάστασης και στην κατάκτηση της παγκόσμιας δικτατορίας του προλεταριάτου ή τουλάχιστον στην κατάκτηση της στις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, ώστε να καταστεί δυνατή η έναρξη της κατάργησης των τάξεων και της απονέκρωσης του κράτους.

Αντί γι' αυτά, σε κείνη την κρίσιμη στιγμή για τις τύχες της επανάστασης, η ηγεσία του ΚΚΣΕ υπό το Στάλιν "είδε" και διακήρυξε μπροστά σε όλο τον κόσμο την οριστική νίκη του σοσιαλισμού-πρώτης φάσης της κομμουνιστικής κοινωνίας στη Σοβιετική Ένωση.

Έτσι ούτε καν συνειδητοποιήθηκε το δίλημμα στο οποίο βρέθηκε σε κείνη τη φάση της εξέλιξης της η σοβιετική κοινωνία: ή προχωράμε μπροστά (προς το σοσιαλισμό) ή το πισωγύρισμα δεν μπορεί να αποφευχθεί. Συσκοτίστηκε η πραγματικότητα, η επαναστατική πορεία μπροστεύτηκε, η επανάσταση διακόπηκε, αφού διακηρύχτηκε καταμεσής στο δρόμο της η τελική της νίκη. Ο Β' παγκόσμιος πόλεμος και η τιτάνια προσπάθεια των λαών της Σοβιετικής Ένωσης ανέβαλε προσωρινά τη λύση στο δίλημμα που τέθηκε από τη ζωή.

Η νίκη της Κινεζικής Επανάστασης από τη μια, και από την άλλη - ανεξάρτητα από το πως επιτεύχθηκε - η νίκη και η κατάργηση της αστικής εξουσίας και της καπιταλιστικής ιδιοκτησίας στις χώρες της λαϊκής δημοκρατίας στην Ευρώπη έθετε νέα προβλήματα στο κομμουνιστικό κίνημα, επικαιροποιούσε το διεθνή χαρακτήρα της επανάστασης, μπορούσε να ανοίξει νέους δρόμους για την πορεία της. Ωστόσο, το πεδίο ήταν ήδη ναρκοθετημένο, ο επαναστατικός ορίζοντας του κινήματος ήταν ήδη ακρωτηριασμένος, η επαναστατική στόχευση έφτανε μόλις ως το πέρασμα των μέσων παραγωγής στο εργατικό κράτος και τη συνεταιριστικοποίηση της μικρής ιδιοκτησίας. Η σταδιοποίηση της επανάστασης έγινε γενικό καθεστώς στο κίνημα, και αυτό ισοδυναμούσε με την ουσιαστική εγκατάλειψη της, με παραίτηση από το στόχο να οδηγηθεί ως την πλήρη και τελική της νίκη, αφού επικράτησε η πεποίθηση ότι ο σοσιαλισμός (πρώτη φάση του κομμουνισμού) για τον οποίο παλεύουμε είναι αυτό που υπήρχε ήδη στη Σοβιετική Ένωση.

Για μια ακόμη φορά ξεχνιέται και αποσιωπάται ο Μαρξ και ο Ένγκελς, διαστρεβλώνεται ασύστολα ο Λένιν. Για την κατάκτηση αυτού του "σοσιαλισμού", ενός σοσιαλισμού και ουτοσκικής έμπνευσης, δεν προαπαιτείται φυσικά η παγκόσμια επανάσταση, η κατάργηση των τάξεων, η απονέκρωση του κράτους, η κοι-

νοκτημοσύνη, η κατάργηση των εμπορευματικών σχέσεων, και όλα όσα είχαν πει σχετικά οι κλασσικοί του μαρξισμού. Οι διαδικασίες απονέκρωσης του κράτους, κατάργησης των τάξεων κ.λ.π. παραπέμπονται σε ένα ακαθόριστο πλέον κομμουνιστικό μέλλον. Η παγκόσμια δικτατορία του προλεταριάτου πετιέται στα αζήτητα, η πλήρης κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής και η επίτευξη της κοινοκτημοσύνης των παραγωγών δεν αποτελεί πλέον στόχο για κατάκτηση καθώς έχει ήδη "επιτευχθεί" με την κρατικοποίηση και τη συνεταιριστικοποίηση. Τα μεταβατικά μέτρα του Μαρξ και της Κομμούνας ξεχινούνται παντελώς ή εφαρμόζονται στη μεταπολεμική περίοδο από τα ΚΚ της καπιταλιστικής Δύσης σοσιαλδημοκρατικά εκποργευμένα, ως συμμετοχή των εργατών στην καπιταλιστική διεύθυνση και διοίκηση. Η μεταβατική περίοδος συρρικνώνεται στο διάστημα ως το σημείο που όλα τα μέσα παραγωγής θα γίνουν κρατική και συνεταιριστική ιδιοκτησία ή από άλλους ταυτίζεται με τον ίδιο το σοσιαλισμό που τον βλέπουν ως μεταβατική περίοδο προς τον κομμουνισμό. Η ίδια η δικτατορία του προλεταριάτου είναι πλέον αναγκαία μόνο για το έργο της καταστολής και το πολύ ώσπου να κρατικοποιηθούν τα μέσα παραγωγής, παραχωρώντας στη συνέχεια τη θέση της στο παλλαϊκό κράτος. Έτσι κατασκευάζεται μια δικτατορία το προλεταριάτου βάναυση και πολεμοχαρής, μια δικτατορία τρομοκράτης που το μόνο που ξέρει είναι να καταστρέψει και να μεταχειρίζεται απλώς τη βία και την τρομοκρατία. Παραποieίται η ανώτερη βαθμίδα της αντιπροσωπευτικής πολιτικής δημοκρατίας, η πιο τελειοποιημένη και η πιο πλατιά δημοκρατία που γνώρισε η ανθρωπότητα, μια δημοκρατία που μόνο αυτή μπορεί να μετασχηματίσει επαναστατικά τις εκμεταλλευτικές σχέσεις, που μόνο αυτή μπορεί να φέρει σε πέρας το κοσμοαπελευθερωτικό έργο και τελικά να απονεκρωθεί, παραχωρώντας τη θέση της στην αυτοδιοίκηση των παραγωγών που σε συνθήκες κοινοκτημοσύνης οργανώνουν από κοινού την παραγωγή, στην πρώτη φάση της κομμουνιστικής κοινωνίας (σοσιαλισμός).

Γιατί όλα αυτά; Γιατί το προλεταριάτο της Ρωσίας, γιατί το μπολσεβίκικο κόμμα δεν μπόρεσε να επιβάλλει μια άλλη εξέλιξη και επέτρεψε το σταμάτημα και το πισωγύρισμα της επανάστασης του;

Το ρώσικο προλεταριάτο αφέθηκε μόνο εξαιτίας τής προδοσίας της Διεθνούς Σοσιαλδημοκρατίας. Στην τιτάνια σύγκρουση επανάστασης - αντεπανάστασης τις δυο δεκαετίες μετά τη νίκη του Οχτώβρου του 1917 έδινε αβοήθητο τη μάχη. Οι πρωτοπόρες του δυνάμεις εξασθένισαν, χάθηκαν στους εμφύλιους, στην ηρωική απόκρουση των υπεριαλιστών εισβολέων, εξαντλήθηκαν στην υπερπροσπάθεια της οικονομικής ανοικοδόμησης της χώρας. Τα τεράστια προβλήματα που έθετε η προσπάθεια οικοδόμησης της νέας κοινωνίας δημιουργούσαν έριδες και διαμάχες. Στο κόμμα και στο κράτος άλλαζαν οι συσχετισμοί. Με την είσοδο στο κόμμα άπειρων στην ταξική πάλη μελών και τη μαζική ανάδειξη νέων στελεχών χειροτέρευε βαθμαία το ιδεολογικοθεωρητικό επίπεδο του κόμματος

και το καθιστούσε όλο και πιο ανίσχυρο στις επιδράσεις αστικής επιφύλαξης αντιλήψεων, μείωνε τη δυνατότητα υπεράσπισης του μαρξισμού και του λενινισμού. Η ανάδειξη των λαϊκών αντιπροσώπων στα κρατικά όργανα και των εκπροσώπων των εργατών στα δραγανα διεύθυνσης της παραγωγής και της οικονομίας ξέφευγε, λόγω των αναγκαίων υποχωρήσεων από τις αρχές της Κομμούνας που η επανάσταση αναγκάστηκε να κάνει, από τον έλεγχο της εργατικής τάξης και έτσι δεν ήταν δυνατό να αποκλειστούν οι θεσιθήρες και οι καιροσκόποι. Σιγάσιγά, τη στιγμή που οι πρωτοπόροι εργάτες έδιναν τον υπέρ πάντων αγώνα της σωτηρίας της επανάστασης, αντιμέτωποι με την πείνα και την ερήμωση, τη στιγμή που μοχθούσαν να στήσουν στα πόδια της την κατεστραμμένη οικονομία και να σώσουν το λαό, τα ανώτερα κλιμάκια των διοικητικών και διευθυντικών στρωμάτων, οι κορυφές της γνωστής μας γραφειοκρατίας, αποδεσμευμένα από τον έλεγχο της εργατικής τάξης έπαιρναν το πάνω χέρι στο κράτος, στη διεύθυνση της παραγωγής αλλά και στο κόμμα.. Η γραφειοκρατία αυτή, δεν ήταν πλέον η προεπαναστατική, η τσαρική - αυτή είχε διαλυθεί- ήταν στρώματα της σοβιετικής κοινωνίας. Ήταν οι σοβιετικοί διοικούντες και διευθύνοντες, που βέβαια αυτοί καθ' εαυτοί δεν είναι γραφειοκρατία, έγιναν όμως τέτοια γιατί ξέφυγαν από τον έλεγχο της εργατικής τάξης και σταδιακά μετατρέπονταν σε δυνάστες της.

Τα συμφέροντα αυτών των ανεξέλεγκτων πλέον διοικητικών και διευθυντικών στρωμάτων έκφρασε και η διακήρυξη περί οριστικής νίκης του σοσιαλισμού στη Σοβιετική Ένωση το 1936. Τα στρώματα αυτά από την άποψη των συμφερόντων τους δεν ενδιαφέρονταν για το προχώρημα της επανάστασης. Τους αρκούσε αυτό που ήδη υπήρχε. Η επαναφορά των αρχών του κράτους τύπου Κομμούνας θα κατέστρεψε την κατακτηθείσα θέση τους, και κάθε προχώρημα της επανάστασης θα σήμαινε και την κατάργηση τους. Γι' αυτό ακριβώς αυτί για κράτος τύπου Κομμούνας προχώρησαν στην κοινοβουλευτικοποίηση της σοβιετικής δημοκρατίας για να αποτρέψουν κάθε υπόλειμμα ελέγχου, στην εγκατάλειψη των αρχών επαναστατικής συγκρότησης του Κόκκινου Στρατού για να εξουδετερώσουν κάθε κίνδυνο από μια ένοπλα συγκροτημένη δύναμη της εργατικής τάξης, στην ουσιαστική εγκατάλειψη της παγκόσμιας επανάστασης που επισημοποιήθηκε μερικά χρόνια αργότερα με την διάλυση της Γ' Διεθνούς.

Η σοβιετική γραφειοκρατία δεν ήταν ασφαλώς αστική τάξη, δεν ήταν ιδιοκτήτρια μέσων παραγωγής και γι αυτό δεν μπορούσε να αποσπά υπεραξία, το μόνο που μπορούσε στις συνθήκες της καταργημένης ιδιωτικής ιδιοκτησίας ήταν να καρπώνεται μέρος του κοινωνικού υπερπροϊόντος. Από την άποψη της σοσιαλιστικής προοπτικής ήταν όμως μια αστική δύναμη καθώς το συμφέρον της απαιτούσε το σταμάτημα της κοινωνικής εξέλιξης προς το σοσιαλισμό και σ' αυτό συνέπιπτε αντικειμενικά με το συμφέρον της παγκόσμιας αστικής τάξης.

Στη διαπάλη λοιπόν επανάστασης - αντεπανάστασης ήταν μια δύναμη αντί-

παλη στο προλεταριάτο, ήταν μια δύναμη αντεπαναστατική.

Η ταξική πάλη που διεξαγόταν δεν μπορούσε φυσικά να αφήσει ανεπηρέαστο ούτε το κόμιμα. Στις ιδεολογικές και πολιτικές συγκρουσίες που ξέσπασαν για την πορεία της επανάστασης η σύγκρουση επανάστασης - αντεπανάστασης μεταφέρθηκε νομοτελειακά και στις γραμμές του κόμιματος. Το συμφέρον της γραφειοκρατίας εγκαθιδρύθηκε παράλληλα και στο κόμιμα. Η νίκη της γραφειοκρατίας βάφτηκε με το αίμα πλειάδας ηγετών του μπολσεβίκικου κόμιματος καθώς σημαντικό τμήμα των στελεχών του εξοντώθηκε όχι μόνο πολιτικά αλλά και φυσικά. Στεφάνωσε τη νίκη της με την τιμωρία όλων όσων από τους μπολσεβίκους ηγέτες είχαν απομείνει να υπερασπίζονται το σοσιαλιστικό δρόμο, με την ατίμωση τους ως εχθρών της επανάστασης και την καταδίκη τους σε θάνατο.

Οι θεωρητικές ανεπάρκειες των μπολσεβίκων ηγετών, που έγιναν φανερές μετά το θάνατο του Λένιν, δεν ήταν άνευ σημασίας στην έκβαση της σύγκρουσης. Το στοιχείο αυτό έπαιξε το δικό του σημαντικό ρόλο στις εξελίξεις που καθορίζονταν από τους αρνητικούς συσχετισμούς που είχαν διαμορφωθεί παγκόσμια και στο εσωτερικό της Σοβιετικής Ένωσης. Σ' αυτές τις συνθήκες η μπολσεβίκικη ηγεσία χωρίς τον Λένιν δεν μπόρεσε να περιφρουρήσει τις επαναστατικές αρχές του μπολσεβικισμού, να αποτρέψει τη γραφειοκρατικοποίηση και να οδηγήσει την επανάσταση ως το νικηφόρο τέρμα της. Ένα τμήμα της μπολσεβίκικης ηγεσίας, συμπεριλαμβανομένου του Μπουχάρον και προεξάρχοντος του Στάλιν που τελικά κυριάρχησε, πέρασε στην εκπροσώπηση των συμφερόντων των διοικητικών και διευθυντικών στρωμάτων, της σοβιετικής γραφειοκρατίας, όταν αυτή έπαιρνε το πάνω χέρι στο εργατικό κράτος και στο κόμιμα. Ένα άλλο τμήμα της ιστορικής μπολσεβίκικης ηγεσίας, η Αριστερή Αντιπολίτευση, με την οποία συμμάχησαν πρόσωπα και άλλοι ηγέτες των μπολσεβίκων σχηματίζοντας την Ενωμένη Αντιπολίτευση, έδωσε τη μάχη σε αντίξοες συνθήκες και παρά τις όποιες αδυναμίες, στάθηκε στο έδαφος του μαρξισμού αλλά τελικά ηττήθηκε καθώς ύστερα από μια δεκαετή πάλη η γραφειοκρατία έφτασε στην ολοκλήρωση της κυριαρχίας της.

Η σοβιετική εργατική τάξη και η συνειδητή της πρωτοπορία, οι μπολσεβίκοι, νίκησαν όλους τους μεγάλους εχθρούς τους, τους Ρώσους τσιφλικάδες και καπιταλιστές, τους υπεριαλιστές επιδρομείς, υπερονίκησαν όλες τις δύσκολες συνθήκες, αλλά ηττήθηκαν από τους υπαλλήλους τους. Μέσα στις φοβερές δυσκολίες που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν δεν ακολούθησαν τις υποθήκες του μεγάλου δασκάλου τους, του Φ. Ένγκελς, που θεωρούσε μαζί με την αιρετότητα, την ανακλητότητα και την πληρωμή με το μισθό του εργάτη όλων των εκπροσώπων στο κράτος και την παραγωγή "δυο αλάνθαστα μέσα της κομμούνας, ενάντια στη μετατροπή του κράτους και των κρατικών οργάνων από υπηρέτες της κοινωνίας σε αφέντες της".

Οι μελλοντικοί επαναστάτες, διδασκόμενοι, θα τις τηρήσουν κατά γράμμα, για "να μην ξαναχάσει η εργατική τάξη την κυριαρχία που μόλις είχε κατακτήσει". Και για αυτό "πρέπει να εξασφαλίσει τον εαυτό της από τους ίδιους της τους βουλευτές και υπαλλήλους, ορίζοντας ότι όλοι, χωρίς καμία εξαίρεση, μπορούν να ανακληθούν σε οποιαδήποτε στιγμή". Ακόμη θα εφαρμόσουν την πληρωμή όλων των εκπροσώπων και όλων των υπαλλήλων με το μισθό του εργάτη που είναι το μόνο που αποτρέπει τον καριερισμό, και "ένα σύγουρο εμπόδιο στη θεσιθροία και τον αρριβισμό".

Το 1936 δεν νίκησε ασφαλώς στη Σ.Ε. ο σοσιαλισμός- πρώτη φάση της κομμουνιστικής κοινωνίας, αν την έννοια σοσιαλισμός την εννοούμε όπως οι Μαρξιστές, Ένγκελς και Λένιν. Το 1936 ολοκληρώθηκε στην ΕΣΣΔ το πέρασμα των μέσων παραγωγής στα χέρια του εργατικού κράτους, μια μεγάλη νίκη της σοβιετικής και της παγκόσμιας εργατικής τάξης, η μεγαλύτερη ως τώρα κατάκτηση στο δρόμο για την κοινωνική της απελευθέρωση. Η ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής στα χέρια του εργατικού κράτους αποτέλεσε το βασικότερο στήριγμα της σοβιετικής εργατικής τάξης στην πάλη της ενάντια στις αντεπαναστατικές δυνάμεις, ήταν ο αποφασιστικός παράγοντας για όλες τις πρωτόγνωρες ιστορικές κατακτήσεις της μεταβατικής κοινωνίας και για την τεράστια συμβολή της στις παγκόσμιες κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις του 20ου αιώνα. Παρά το γεγονός ότι η εργατική τάξη είχε χάσει ήδη τότε στα μέσα της δεκαετίας του '30 την ταξική της κυριαρχία και οι συσχετισμοί δύναμης έγειραν οριστικά υπέρ των αστικοποιημένων γραφειοκρατικών στρωμάτων, η ηρωική της δράση και η προωθητική δύναμη του Οκτώβρη πρόσφεραν γιγάντιες υπηρεσίες στην ανθρωπότητα (συντριβή του φασισμού, διάλυση της αποικιοκρατίας, βελτίωση της θέσης των εργαζομένων στις καπιταλιστικές χώρες, αφαίρεση της μονοκρατορίας του υπεριαλισμού στις παγκόσμιες εξελίξεις κ.α.). Μέσα σε συνθήκες σκληρής ταξικής αντιπαράθεσης επανάστασης - αντεπανάστασης χρειάστηκαν πολλές ακόμη δεκαετίες ώσπου να παραμεριστεί η μεταβατική κοινωνία και η παγκόσμια αστική τάξη να πανηγυρίσει την καπιταλιστική παλινόρθωση και την καπιταλιστική επανένωση του κόσμου.

Αρχικά η κορυφή της γραφειοκρατίας έπρεπε να υπερασπιστεί αυτό που υπήρχε, να υπερασπιστεί την κρατική ιδιοκτησία. Έπρεπε να υπερασπιστεί το υπάρχον και να το διαφυλάξει από εξωτερικές επεμβάσεις, γι' αυτό και για πολλές δεκαετίες ενίσχυε το εργατικό και αντιμπεριαλιστικό κίνημα στις άλλες χώρες, αρκεί αυτό να μην ξέφευγε από τον έλεγχό της και γινόταν επαναστατικά απειλητικό για την ίδια. Έπρεπε να παίρνει υπ' όψιν της τις εργατικές διαθέσεις στη χώρα και στον κόσμο ολόκληρο και παρά το γεγονός ότι διαστρέβλωνε αισύστολα και εγκατέλειπε την επαναστατική θεωρία, δυνάμιωνε τους όρκους πίστης στο μαρξισμό- λενινισμό.

Στα χρόνια της χρουστσοφικής περιόδου βρίσκουμε τα πρώτα δείγματα αιμφι-

σβήτησης της υπάρχουσας κατάστασης. Η επαναφορά του κέρδους και τα άλλα οικονομικά μέτρα ήταν μια πρώτη επίθεση κατά της κρατικής ιδιοκτησίας και του κεντρικού σχεδιασμού. Αλλά το χρακτηριστικότερο της μεταλλαγμένης γραφειοκρατίας στην περίοδο αυτή ήταν η ιδεολογική προσπάθεια αιμφισβήτησης της υπάρχουσας κατάστασης που έβαλε τις βάσεις για την κατάργηση της. Αυτό ακριβώς εκφράζει ο χρονιστωφικός αντισταλινισμός. Ο αντισταλινισμός του Χρουστσώφ όπως και γενικότερα ο αστικός αντισταλινισμός δεν στρέφεται βέβαια στην υπεράσπιση της σοσιαλιστικής νομιμότητας, στρέφεται ενάντια στις κατακτήσεις του Οκτώβρη, στρέφεται ενάντια στην κατάργηση της ιδιωτικής ιδιοκτησίας, ενάντια στην κρατική ιδιοκτησία και τον κεντρικό κρατικό σχεδιασμό, στρέφεται τελικά ενάντια στο μπολσεβικισμό και στον επαναστατικό μαρξισμό και λενινισμό. Καμιά σχέση μ' αυτόν τον αστικό αντισταλινισμό δεν μπορούν να έχουν οι σύγχρονοι επαναστάτες και οι πρωτοπόροι εργάτες. Χρειάζονται μια αριστερή, μια επαναστατική κριτική του Στάλιν και της εποχής του.

Ύστερα από αλλεπάλληλες αστικού τύπου μεταρρυθμίσεις και άλλες αντεπαναστατικές πράξεις της γραφειοκρατίας η Σ.Ε. μπήκε σε μια περίοδο στασιμότητας στην αύξηση της παραγωγικότητας, για να αποδειχτεί ότι κρατική ιδιοκτησία και κεντρικός σχεδιασμός για να λειτουργήσουν σε μακροπρόθεσμη βάση θετικά για την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων, πρέπει να συνδυάζονται με την άνθιση της εργατικής δημιουργατίας, της δικτατορίας του προλεταριάτου. Τέτοια δυνατότητα δεν υπήρχε πλέον στη Σ.Ε. καθώς η εργατική τάξη είχε εξουδετερωθεί και τεθεί στο περιθώριο, και εκτός απ' αυτό έμεινε χωρίς συνειδητή πρωτοπορία, μιας και το ΚΚΣΕ είχε διαβρωθεί πλήρως και είχε σοσιαλδημιουργικοποιηθεί, και δυνατότητες συγκρότησης μιας νέας πρωτοπορίας ήταν ανύπαρκτες, σε συνθήκες παντελούς έλλειψης εργατικής δημιουργατίας, σε συνθήκες μιας διεστραμμένης κοινοβουλευτικοποίησης της σοβιετικής δημιουργατίας, όπου όλα λύνονταν με τη σπάθη του γραφειοκρατικού συγκεντρωτισμού και η ίδια δεν ήταν παρά μια τραγική γελοιογραφία ακόμα και αυτού του αστικού κοινοβουλευτισμού.

Σ' αυτές τις συνθήκες η "περεστρόικα" μπορούσε πλέον χωρίς αντιστάσεις να προχωρήσει στην αναστύλωση της καταργημένης ιδιωτικής ιδιοκτησίας, στην εγκατάλειψη του κεντρικού σχεδιασμού, στο "σοσιαλισμό" της αγοράς και στην παράδοση της Σ.Ε. ξανά στο δόκανο του καπιταλισμού.

Η εργατική τάξη δεν αντιστάθηκε στην αντεπαναστατική επέλαση της "περεστρόικα", όπως τιτλοφορήθηκε η ανοιχτή πα αντεπανάσταση που εγκαταστάθηκε στην ηγεσία του ΚΚΣΕ και του σοβιετικού κράτους. Έμεινε απαθής γιατί αυτό που υπήρχε δεν ήταν πλέον στο ελάχιστο το δικό της καθεστώς και δυστυχώς δεν μπόρεσε να υπερασπιστεί ούτε τις δικές της κατακτήσεις, τις κατακτήσεις του Οκτώβρη.

Ο υπεριαλισμός πανηγύρισε ”το τέλος της ανωμαλίας”, την κεφαλαιοκρατική επανένωση του κόσμου που είχε διαταράξει και διασπάσει η Οκτωβριανή Επανάσταση. Η πρώτη προσπάθεια της ανθρωπότητας να οικοδομήσει το σοσιαλισμό - κομμουνισμό οδηγήθηκε σε αποτυχία. Η κοσμοαπελευθερωτική προσπάθεια του προλεταριάτου ανακόπτηκε προσωρινά.

Οι υπεριαλιστές επαίνεσαν την ”περεστρόικα” και τον Γκορμπατσώφ για το μεγάλο του κατόρθωμα. Ο ίδιος ο Γκορμπατσόφ πλασάρει αυτάρεσκα τον εαυτό του ως το μεγάλο νικητή του κομμουνισμού.

Όχι! Η ”περεστρόικα” και ο Γκορμπατσώφ δε νίκησαν τον κομμουνισμό. Ούτε καν τη δικτατορία του προλεταριάτου. Ούτε φυσικά το επαναστατικό κόμμα της εργατικής τάξης. Νίκησαν το σκιάχτρο τους. Αν υπήρχε επαναστατικό κόμμα, αν υπήρχε δικτατορία του προλεταριάτου θα ήταν αδύνατο στους ανοιχτούς εκπροσώπους της αστικής τάξης να σφετεριστούν την ηγεσία του ΚΚ και να διαβρώσουν τους μηχανισμούς του προλεταριακού κράτους,

Αυτά είχαν παραμεριστεί ήδη σε μια πολύχρονη πάλη ώσπου η γραφειοκρατία να συνειδητοποιήσει ότι μπορεί να μετατραπεί σε αστική τάξη. Γι' αυτό ακριβώς και η πτώση των ιστορικών κατακτήσεων έγινε χωρίς ουσιαστική αντίσταση. Η ηγεσία του ΚΚΣΕ ήταν πλήρως διαβρωμένη, η δικτατορία του προλεταριάτου είχε μετατραπεί σε πλήρη δικτατορία των διοικητικών και διευθυντικών στρωμάτων. Καμιά μεριδα της σοβιετικής ηγεσίας επί ”περεστρόικα” δεν υπεράσπιζε πλέον τη σοσιαλιστική προοπτική.

Ο Οκτώβρης τελικά ήττηθηκε, αλλά η εμπειρία από την ένδοξη πορεία του είναι πολύτιμη.

Οι κοινωνίες που εγκαίνιασε δεν έφτασαν στο σοσιαλισμό. Πουθενά στον πλανήτη δεν επιτεύχθηκε ακόμη αυτή η φάση της ανθρώπινης κοινωνικής εξέλιξης.

Η σοβιετική κοινωνία δεν ήταν πλέον καπιταλιστική αλλά ούτε είχε φτάσει στις σοσιαλιστικές σχέσεις παραγωγής. Δεν ήταν φυσικά ούτε κρατικός καπιταλισμός, ούτε κρατικός σοσιαλισμός, ούτε ασιατικός τρόπος παραγωγής, ούτε κάποιος ανέκδοτος κοινωνικό - οικονομικός σχηματισμός ή έκφραση κάποιου δήθεν πρώιμου σοσιαλισμού.

Η σοβιετική κοινωνία ήταν μια κλασσική κοινωνία μετάβασης από τον καπιταλισμό στο σοσιαλισμό.

Είχε μεταβατικές σχέσεις παραγωγής, μια μεταβατική κοινωνική ταξική διάθρωση και αρχικά ένα μεταβατικό εποικοδόμημα, ένα κράτος τύπου Κομμούνας έστω και σε τροποποιημένη μορφή.

Η βασική μεταβατική παραγωγική σχέση, η παραδομένη στα χέρια του κράτους ίδιοκτησία των μέσων παραγωγής, άντεξε μέχρι την τελική διάλυση της σοβιετικής κοινωνίας.

Η επανάσταση του '17 και οι μεταβατικές κοινωνίες που προήλθαν από αυτήν αποτελούν ένα ένδοξο βήμα προς την κοινωνική απελευθέρωση της εργατικής τά-

ξης, ένα πρωτόγνωρο στάδιο της κοινωνικής εξέλιξης και κανένας τελικά δεν πρόκειται να σβήσει την πολύτιμη εμπειρία αυτού του ιστορικά κεκτημένου σκαλοπατιού στην πορεία της παγκόσμιας εργατικής τάξης προς την εκπλήρωση της κοινωνικής της αποστολής.

Δεν χρειάζεται ωραιοποιήσεις, ούτε χρειάζεται να τη μεταβαφτίσουμε σε κάτι που δεν ήταν, δηλαδή σε σοσιαλισμό - πρώτη φάση της κοινωνιοτικής κοινωνίας, για να υπερασπιστούμε τις κατακτήσεις της. Οι επαναστατικές κατακτήσεις του Οκτώβρη, οι μετέπειτα επαναστάσεις και οι μεταβατικές κοινωνίες που προέκυψαν και έβαλαν τη σφραγίδα τους στην ιστορία της ανθρωπότητας κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα αξέιδουν τη μεγαλύτερη δυνατή προσοχή και μια βαθύτερη επιστημονική ανάλυσή τους. Για να μπορεί το σύγχρονο προλεταριάτο, χωρίς φτιασιδώματα και αλχημείες, να ξεχωρίζει τα άξια υπεράσπισης στοιχεία της και να απορρίψει τις αισθοχίες της, να μπορεί να ενσωματώσει στην εμπειρία της όλα εκείνα τα θετικά στοιχεία από την ηρωική δράση του επαναστατικού προλεταριάτου και να απορρίψει και να διαγράψει απ' αυτήν τις αντεπαναστατικές πράξεις της γραφειοκρατίας. Για να μπορεί να αξιοποιήσει σωστά τις εμπειρίες του επαναστατικού προλεταριάτου και να διδαχτεί από τα λάθη και τις παραλείψεις της συνειδητής του πρωτοπορίας.

Το ζήτημα δεν έχει απλά φιλολογική αξία, είναι ζωτικό πρακτικό ζήτημα καθώς άλλος δρόμος προς την κοινωνική απελευθέρωση δεν υπάρχει. Ξανά η δικτατορία του προλεταριάτου, η μεταβατική περίοδος επαναστατικών μετασχηματισμών, θα αποτελέσει το αναγκαίο σκαλοπάτι προς το σοσιαλισμό. Γι' αυτό το σύγχρονο επαναστατικό καθήκον του εργατικού κινήματος είναι αυτό που ήταν και παλιότερα. Είναι η σοσιαλιστική επανάσταση στην πρώτη της πράξη, το τσάκισμα του αστικού κράτους, η κατάκτηση της δικτατορίας του προλεταριάτου, η κατάργηση της ιδιωτικής ιδιοκτησίας και το πέρασμα των μέσων παραγωγής στα χέρια του εργατικού κράτους. Πρόκειται για ένα καθήκον που έχει άμεση προτεραιότητα και δεν μπορεί να αφεθεί στο ακαθόριστο μέλλον.

Για να μπορέσει να το επιτελέσει, το σύγχρονο εργατικό κίνημα πρέπει να επιστρέψει στις αρχές του Οκτώβρη, στις αρχές του μπολσεβικισμού, πρέπει να αφομοιώσει την επαναστατική θεωρία, το μαρξισμό - λενινισμό. Είναι ο μόνος τρόπος για μια επαναστατική εργατική αντεπίθεση, για να μπορέσει το προλεταριάτο να οδηγήσει, αυτή τη φορά χωρίς διακοπές, την επανάστασή του ως το νικηφόρο τέλος της, ως την κατάκτηση της αταξικής και αρρατικής κοινωνίας, ως το σοσιαλισμό - πρώτη φάση της κοινωνιοτικής κοινωνίας, ως εκείνο το σημείο δηλαδή που ο ρόλος των επαναστάσεων τελειώνει και η κοινωνική εξέλιξη μπορεί να προχωρήσει χωρίς επαναστάσεις. Τότε κάθε πισωγύρισμα γίνεται αδύνατο καθώς δεν υπάρχουν πλέον κοινωνικές δυνάμεις που να ενδιαφέρονται γι' αυτό και η κοινωνική εξέλιξη γίνεται ανεπίστρεπτη.

3. ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Οι αντεπαναστατικές ανατροπές και οι καταρρεύσεις της Σοβιετικής Ένωσης και των καθεστώτων του "υπαρκτού σοσιαλισμού" φανέρωσαν ανοιχτά τη βαθιά κρίση στην οποία βρέθηκε το παγκόσμιο επαναστατικό εργατικό κίνημα στα τέλη του 20ου αιώνα.

Ύστερα από μια μαραρόχρονη περίοδο εγκατάλειψης του μαρξισμού και του λενινισμού, σταδιακής ενίσχυσης αντιλήψεων αστικής επιρροής, αντιλήψεων ξένων προς τα συμφέροντα της εργατικής τάξης και της επαναστατικής της προπτικής, ο γενικευμένος οππορτουνισμός κυριάρχησε πλήρως στο παγκόσμιο κομμουνιστικό κίνημα και το οδήγησε τελικά στον πλήρη εκφυλισμό, στην κρίση, την περιθωριοποίηση και τη διάλυση.

Η απουσία μιας διακριτής επαναστατικής κατεύθυνσης είναι σήμερα το κύριο χαρακτηριστικό του παγκόσμιου εργατικού κινήματος. Έχουμε μπροστά μας την πιο χτυπητή αντίφαση της σύγχρονης εποχής, καθώς βρισκόμαστε σε μια κατάσταση όπου από τη μια η ανάγκη ανατροπής του καπιταλισμού είναι μεγαλύτερη από ποτέ, και από την άλλη η μόνη αντικειμενικά ικανή κοινωνική δύναμη να τον ανατρέψει, η εργατική τάξη, εμφανίζεται αδύναμη να δράσει επαναστατικά και να θέσει τέρμα στο σύστημα που αποτελεί άμεσο κίνδυνο για την ανθρωπότητα, για κάθε ανθρώπινο πολιτισμό.

Η κρίση του κινήματος δεν σημαίνει βέβαια "το τέλος της ιστορίας" και την αιωνιότητα του καπιταλισμού, όπως έσπευσαν να πανηγυρίσουν οι ιδεολογικοί εκπρόσωποι του ιμπεριαλισμού. Ούτε φυσικά σημαίνει ότι η εργατική τάξη απώλεσε δια παντός την επαναστατικότητά της και την ανατρεπτική της ικανότητα. Η κρίση του κινήματος δεν καθιστά επίσης κατά κανένα τρόπο αβάσιμο και ανύπαρκτο τον ιστορικό όρλο της εργατικής τάξης, που διάφορες αστικής επιρροής κατευθύνσεις απορρίπτουν, αποδίδοντάς τον σε μια δήθεν αντεπιστημονική, μεταφυσική προσέγγιση των κλασικών του μαρξισμού.

Ο κοσμοαπελευθερωτικός ιστορικός όρλος της εργατικής τάξης δεν εξαρτάται από το τι κάθε φορά σκέπτεται τούτος ή ο άλλος προλεταρίος, ολόκληρη η τάξη ή από το ποια κατεύθυνση κυριαρχεί κάθε φορά στο εργατικό κίνημα. Υπάρχει αντικειμενικά και καθορίζεται από τη θέση της εργατικής τάξης στην παραγωγή. Δεν επηρεάζεται ούτε αλλάζει από τις σύγχρονες αλλαγές στον καπιταλισμό και στην καπιταλιστική κοινωνική παραγωγή.

Η εργατική τάξη είναι και σήμερα το μοναδικό σύγχρονο κοινωνικό επαναστατικό υποκείμενο. Είναι η μόνη κοινωνική δύναμη που το ταξικό της συμφέρον ταυτίζεται με την κατάργηση της υπεραξίας και της εμπορευματικής κυκλοφορίας. Είναι ο μοναδικός φορέας των ανώτερων κομμουνιστικών σχέσεων παραγωγής.

Η εργατική τάξη είναι σήμερα περισσότερο από κάθε προηγούμενη εποχή α-

ντικειμενικά ικανή να ανατρέψει τον καπιταλισμό και να καταργήσει κάθε εκμετάλλευση και καταπίεση.

Σύγχρονη εργατική τάξη είναι όλοι οι μισθωτοί του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα που δεν κατέχουν μέσα παραγωγής, δεν κατέχουν άλλα εμπορεύματα παρά μόνο την εργατική τους δύναμη (σωματικές και πνευματικές ικανότητες), δεν κατέχουν διευθυντικό ή ενδιάμεσο ρόλο στην παραγωγή παρά μόνο εκτελεστικό, αμείβονται με ημερομίσθιο ή μισθό, και το εισόδημά τους κυμαίνεται σε ένα κοινωνικά κανονικό επίπεδο, γύρω από το ηθικό και ιστορικό στοιχείο της αξίας της εργατικής τους δύναμης.

Αυτή η σύγχρονη εργατική τάξη είναι σήμερα πολλαπλάσια σε αριθμούς σε σχέση με παλιότερες εποχές. Αποτελεί τη συντριπτική πλειοψηφία στις χώρες του αναπτυγμένου καπιταλισμού, ανέβηκε αισθητά το μορφωτικό της επίπεδο και η ικανότητά της να οργανώσει να σχεδιάσει και να αναπτύξει την κοινωνική παραγωγή.

Η ικανότητά της αυτή δεν επηρεάζεται από τις σύγχρονες αλλαγές στον καπιταλισμό και την καπιταλιστική παραγωγή, ούτε από τις αλλαγές στη σύνθεσή της και τις διαφοροποιήσεις στις γραμμές της. Το μόνο που μπορούν να κάνουν αυτές οι αλλαγές και διαφοροποιήσεις είναι να προσθέτουν κάποιες λιγότερο ή περισσότερο έντονες δυσκολίες στην προσπάθεια κατάκτησης της ενότητας της εργατικής τάξης, στη διαδικασία απόστασης πλατιών μαζών της από την επιρροή της αστικής ιδεολογίας και τη συνειδητοποίηση του ρόλου της, δεν μπορούν όμως να σταματήσουν και να αποτρέψουν αυτή τη διαδικασία.

Δεν είναι οι σύγχρονες αλλαγές στην παραγωγή και οι διαφοροποιήσεις στο εσωτερικό της τάξης η αυτία για την κυριαρχία της αστικής επιρροής στο εργατικό κίνημα, για την κρίση και την παρακμή του. Είναι η απομάκρυνση από τις επαναστατικές αρχές, η αποϊδεολογικοποίηση, η εγκατάλειψη της επαναστατικής θεωρίας του επιστημονικού σοσιαλισμού. Η βαθιμαία επικράτηση της αστικής επιρροής στο κίνημα που τελικά το αποδυνάμωσε και το οδήγησε στην ήπτα φυσικά αξιοποίησε και αυτές τις αλλαγές και διαφοροποιήσεις.

Ο οππορτουνισμός έχει την κοινωνική του βάση μέσα στην ίδια την εργατική τάξη και δεν είναι απλά μια από τα έξω μικροαστική επιρροή. Φορείς του δεν είναι μόνο τα μικροαστικά στοιχεία που συρρέουν στις γραμμές της εργατικής τάξης και στο κίνημά της λόγω της μαζικής καταστροφής και προλεταριοποίησης των μεσαίων στρωμάτων της πόλης και του χωριού. Το κοινωνικό υπόστρωμα του οππορτουνισμού και κάθε αστικής επιρροής μέσα στο κίνημα είναι η εργατική αριστοκρατία, τα καλοπληρωμένα στρώματα και η συνδικαλιστική γραφειοκρατία, που είναι φορείς συμβιβασμού και υποταγής.

Οι αλλαγές στη σύνθεση της εργατικής τάξης, η προλεταριοποίηση του στρώματος της διανόησης, οι μισθολογικές και άλλες διαφοροποιήσεις, οδηγούν στη διεύρυνση της κοινωνικής βάσης του οππορτουνισμού, πράγμα που όταν συνδε-

θεί με την άμβλυνση της ιδεολογικής πάλης, με την θεωρητική οκνηροία και την εγκατάλειψη της επαναστατικής θεωρίας καταλήγει σε κρισιακές καταστάσεις και στην υποταγή του κινήματος στην αστική τάξη.

Η κρίση του εργατικού κινήματος στις μέρες μας σχετίζεται άμεσα με την ίδια την κρίση του υπεριαλιστικού συστήματος, εκφράζει από μια άποψη τα αδιέξοδα του συστήματος αυτού και αποτελεί έκφραση της έντονης προσπάθειας της αστικής τάξης και του υπεριαλισμού να το υποτάξει ιδεολογικά και πολιτικά για να εξουδετερώσει τη θανάσιμη απειλή και να παρατείνει όσο γίνεται το βίο του γηρασμένου καπιταλισμού της σήψης και της παρακμής.

Η έξοδος από την κρίση, η επαναστατική ανασυγκρότηση του κινήματος απαιτεί γι' αυτό μια συνδυασμένη πάλη ενάντια στον υπεριαλισμό και τον οππορτουνισμό. Τα πρώτα σημάδια ανάκαμψης του αντιυπεριαλιστικού κινήματος ανησυχούν ήδη τους υπεριαλιστές. Το αντικαπιταλιστικό και αντιυπεριαλιστικό κίνημα δυναμώνει και τα υπεριαλιστικά επιτελεία αναζητούν τρόπους για την αναχαίτισή του. **Έτσι ανακάλυψαν ξανά το μαρξισμό, που μόλις 15 χρόνια πριν είχαν αναγγείλει τον οριστικό του θάνατο, και προσπαθούν με κάθε μέσο να επιβάλουν ξανά στους αγωνιστές του κινήματος μια αστική ανάγνωσή του.** Το κίνημα δυναμώνει αλλά μια διακριτή επαναστατική κατεύθυνση σ' αυτό δεν είναι ακόμα ορατή. Για να ανδρωθεί και να γίνει απειλητικό δεν αρκεί η μαζικοποίηση και η ποσοτική του διεύρυνση, χρειάζεται να δυναμώσει η επαναστατική κατεύθυνση, να αναπτυχθεί και να κυριαρχήσει σ' αυτό η μαρξιστική επαναστατική επιρροή. Να οργανωθεί η πάλη κατά της αστικής επιρροής με όποια μορφή και αν εμφανίζεται. Τα διδάγματα της ιστορίας καθιστούν αναπόφευκτη την ανάπτυξη του κινήματος, που ξεπηδάει αυθόρυμπτα. Άλλα αυτό δεν αρκεί. Για να νικήσει, πρέπει να αναγεννηθεί επαναστατικά, να πετάξει από πάνω του κάθε αστική επιρροή.

Δεν είναι η πρώτη φορά που το παγκόσμιο εργατικό κίνημα βυθίστηκε στην κρίση. Και αυτή τη φορά η κρίση όσο βαθιά και αν είναι θα ξεπεραστεί. Το ζητούμενο όμως είναι, να είναι η τελευταία κρίση του στην πορεία προς την τελική νίκη. Η εδραιώση του μαρξισμού και η διαρκής προσπάθεια ανάπτυξης του, η μονιμοποίηση της κυριαρχίας του στο κίνημα αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για κάτι τέτοιο.

Το παγκόσμιο εργατικό κίνημα έχει πίσω του μια μακρόχρονη ιστορία. Από τα πρώτα σπέρματά του, που βρίσκονται δύο αιώνες πίσω στις απεργίες και τις πρώτες εργατικές ενώσεις, γεννημένες ως αυθόρυμητη αντίσταση της εργατικής τάξης στην εκμετάλλευση και καταπίεση του κεφαλαίου, μετατράπηκε στην πορεία σε βασικό μοχλό της ιστορικής εξέλιξης, σε μοναδικό προοδευτικό παράγοντα της κοινωνικοπολιτικής πορείας της ανθρωπότητας προς τα μπροστινά, στη μοναδική επαναστατική κοινωνικοπολιτική δύναμη.

Με την εμφάνιση του μαρξισμού στα μέσα του 19ου αιώνα η εργατική τάξη α-

πέκτησε ένα ισχυρό και αναντικατάστατο όπλο στην πάλη της για την κοινωνική απελευθέρωση. Από την εποχή του Κομμουνιστικού Μανιφέστου, του πρώτου επιστημονικού-επαναστατικού προγράμματος, το εργατικό κίνημα απέκτησε μια στέρεη προγραμματική βάση. Από τότε και μέχρι σήμερα η ιστορία του εργατικού κινήματος συνδέθηκε άμεσα με την πάλη του μαρξισμού ενάντια στην αστική επιρροή. Όταν και όπου ο μαρξισμός ήταν κυρίαρχος ή είχε σημαντική πλατιά επιρροή, το κίνημα προχωρούσε σε λαμπρές επιτυχίες κατά του ταξικού εχθρού, σημείωνε πρωτόγνωρες ιστορικές κατακτήσεις. Όταν η επιρροή του περιοριζόταν ή περιθωριοποιούνταν, το κίνημα είχε να επιδείξει κατάπτυστες προδοσίες και επώδυνες ήττες. Επαναστατικό εργατικό κίνημα και μαρξισμός έγιναν έννοιες ταυτόσημες.

Στα χρόνια της Διεθνούς Ένωσης Εργατών (Πρώτη Διεθνής) ο μαρξισμός κονταροχτυπήθηκε με τις ξένες προς το συμφέρον του κινήματος αστικές και μη-αστικές επιρροές, λογαριάστηκε με τον οικονομισμό και τον αναρχισμό, ξεκαθάρισε τις αρχές της επαναστατικής δράσης και τελειοποίησε την επαναστατική στρατηγική και τακτική.

Στην εποχή της Β' Διεθνούς το παγκόσμιο εργατικό κίνημα γνώρισε νέα ώθηση προς τα μπροστινά, αναδείχτηκε σε σημαντική κοινωνικοπολιτική δύναμη στις βασικές χώρες του κεφαλαίου και προοδευτικό παραγόντα στις παγκόσμιες εξελίξεις της εποχής. Είναι η εποχή της διαμόρφωσης πλατιών ταξικών συνδικάτων και ρωμαλέων επαναστατικών κομμάτων της εργατικής τάξης. Η επαναστατική συνεισφορά της ήταν μεγάλη, αλλά τελικά οδηγήθηκε στην αρίση, στην αστικοποίηση και στη μετατροπή πολλών από τα κόμματά της σε δεκανίκια της εθνικής αστικής τους τάξης.

Αιτίες; Η θεωρητική υποβάθμιση που συνόδευσε τη μαζικοποίηση του κινήματος, η κατοχή δημόσιων θέσεων από τα στελέχη του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος, η πρωτόγνωρη μαρξόρχονη νόμιμη κοινοβουλευτική δράση που δημιουργούσε κοινοβουλευτικές αυταπάτες, η διόγκωση των κομματικών μηχανισμών και των μηχανισμών των συνδικάτων και η γραφειοκρατικοποίησή τους, η στελέχωση των κομματικών επιχειρήσεων, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο καπιταλισμός περνώντας στο μονοπωλιακό, στο υπεριαλιστικό του στάδιο, απόκτησε νέες δυνατότητες να διαθέτει μέρος των κερδών του για τη συντήρηση των "άσπρων κολάρων", μιας διευρυμένης εργατικής αριστοκρατίας. Όλα αυτά οδήγησαν στην ενίσχυση των αντιλήψεων αστικής επιρροής στο κίνημα, στη διαστρέβλωση μαρξιστικών θέσεων και τελικά στην εγκατάλειψη του μαρξισμού, στη μόνιμη εγκατάσταση του οππορτουνισμού στα κόμματα της Β' Διεθνούς που τα οδήγησε στη χρεοκοπία, τα οδήγησε στην αγκαλιά της εθνικής αστικής τους τάξης και στην προδοσία της προλεταριακής επανάστασης.

Μέσα σ' αυτή την κατάσταση χρεοκοπίας του επαναστατικού κινήματος ξεχώρισε ο μπολσεβικισμός ως προσπάθεια αντίστασης στον οππορτουνιστικό εκφυ-

λισμό του κινήματος και επανακατάκτησης της επαναστατικής μαρξιστικής του κατεύθυνσης.

Με την προωθητική δύναμη της Οκτωβριανής Επανάστασης αποσπάστηκαν τμήματα από τα εκφυλισμένα κόμματα της Β' Διεθνούς, δημιουργήθηκαν τα Κομμουνιστικά Κόμματα που συνενώθηκαν στη συνέχεια στην Γ', στην Κομμουνιστική Διεθνή.

Η ΚΔ αποκατέστησε το μαρξισμό στο εργατικό κίνημα, ανέπτυξε παραπέδρα την επαναστατική θεωρία σε σημαντικές της πλευρές. Η Γ' Διεθνής με την καθοδήγηση του Λένιν και των μπολσεβίκων ήταν μια τεράστια κατάκτηση της παγκόσμιας εργατικής τάξης. Ανέκοψε τον οππορτουνιστικό κατίφροδο του κινήματος, άνοιξε μέτωπο στην αστική επιρροή και αποκατέστησε στο κίνημα τον επιστημονικό σοσιαλισμό. Το έργο της αποτελεί σημαντική παρακαταθήκη για το σύγχρονο επαναστατικό κίνημα, που έχει χρέος να επεξεργαστεί το πλούσιο θεωρητικό, ιδεολογικό και πρακτικό της έργο.

Αλλά και αυτή η προσπάθεια δεν είχε τελικά επιτυχή και νικηφόρα κατάληξη. Τα κόμματα της Γ' Διεθνούς δεν πρόλαβαν να αφομοιώσουν το λενινισμό, να εμπεδώσουν στο λόγο και στην πρακτική τους τον μπολσεβίκισμό. Δυστυχώς, απ' ότι φαίνεται, ο λενινισμός, δηλαδή η επανακατάκτηση και ανάπτυξη του μαρξισμού, δεν έγινε κτήμα του συνόλου των κομμάτων της Γ' Διεθνούς. Και ακόμα χειρότερα, εκτός από τον ίδιο τον Λένιν, μερικές δεκάδες μπολσεβίκων γύρω από αυτόν, και μερικές μονάδες ηγετών των άλλων κομμάτων, η επαναστατική επανάκτηση του μαρξισμού δεν διαπέρασε το συνολικό κίνημα της Γ' Διεθνούς. Έτσι με την κρίση που ξέσπασε στην ηγετική δύναμη της Διεθνούς, στο ΚΚΣΕ, λόγω των δυσκολιών που ανέκυψαν στη σοσιαλιστική οικοδόμηση σε συνθήκες όπου το προλετεαριάτο της Ρωσίας αφέθηκε μόνο του να βαδίσει στην πρωτόγνωρη πορεία της μετάβασης στο σοσιαλισμό, δεν υπήρξε ουσιαστική συμβολή των άλλων κομμάτων και δεν σημειώθηκε κάποια παρέμβαση για την ανακοπή της πορείας γραφειοκρατικοποίησης και σοσιαλδημοκρατικοποίησης του. Η εξέλιξη αυτή οδήγησε στην εγκατάλειψη των επαναστατικών-λενινιστικών αρχών και τελικά στη διάλυσή της το 1943, διάλυση που αποτελούσε στρατηγική υποχώρηση του εργατικού κινήματος έναντι του ιμπεριαλισμού, και επέφερε βαρύ πλήγμα στο εργατικό κίνημα και στην επαναστατική προοπτική της εργατικής τάξης.

Ως αντίδραση στον εκφυλισμό της Γ' Διεθνούς εμφανίστηκε η 4η Διεθνής, που μετά τη δολοφονία του Τρότσκι, οδηγήθηκε και αυτή στον εκφυλισμό, τη διάσπαση και τη διάλυση.

Με τη διάλυση της Γ' Διεθνούς και σε συνθήκες έλλειψης ενός συλλογικού παγκόσμιου οργάνου των κομμουνιστών ξαναγεννιούνται, βγαίνουν στην επιφάνεια και διευρύνουν την επιρροή τους στο κίνημα θεωρίες και πρακτικές των οπορτουνιστικών ρευμάτων της Β' Διεθνούς. Η παγκόσμια επανάσταση ανακό-

πτεται και ουσιαστικά εγκαταλείπεται. Οι μετέπειτα διασπάσεις ήταν εκδηλώσεις της κρίσης του επαναστατικού κινήματος, ήταν η έμπρακτη απόδειξη της κρίσης της αντιμαρξιστικής κατεύθυνσης που επικράτησε στο παγκόσμιο εργατικό κίνημα.

Το μαοϊκό ρεύμα προσπάθησε να υπερασπιστεί ορισμένες μαρξιστικές και λενινιστικές θέσεις, συνολικά όμως δεν ξέφυγε από το γενικευμένο αντιμαρξισμό του συνολικού κινήματος, γι' αυτό και χρεοκόπησε.

Ο Ευρωκομιουνισμός στη Δυτική Ευρώπη δεν ήταν παρά η ανασυγχρότηση στις νέες συνθήκες παλιών οππορτουνιστικών θέσεων, θεωριών και πρακτικής, ήταν η ανοιχτή κήρυξη της χρεοκοπίας και της υποταγής του κινήματος στην αστική τάξη και τον ιμπεριαλισμό.

Άλλα αριστερά ρεύματα που εμφανίστηκαν, τίποτα δεν μπορούσαν να προσφέρουν στην επαναστατική υπόθεση, καθώς το θεωρητικό και ιδεολογικοπολιτικό τους οπλοστάσιο συγχροτούνταν από ένα εκρηκτικό αντεπαναστατικό μείγμα αναρχισμού, σοσιαλδημοκρατισμού, αστικού εκσυγχρονισμού, σε ένα μαρξιστοφανές περιτύλιγμα.

Η εγκατάλειψη του μαρξισμού και κάθε προσπάθειας δημιουργικής ανάπτυξής του, η μετατροπή της θεωρίας σε υπηρέτη της πολιτικής, η παραβίαση της κοινωνικής σύνθεσης του Κομμουνιστικού Κόμματος, η καταστρατήγηση των λενινιστικών αρχών λειτουργίας, η νόθευση και η εγκατάλειψη του διεθνισμού στην πράξη, σε συνδυασμό με τη διεύρυνση της κοινωνικής βάσης του οππορτουνισμού μέσα στην εργατική τάξη, αποτέλεσαν καθοριστικά στοιχεία για την απώληση της επαναστατικής κατεύθυνσης από το κίνημα και τη νίκη και κυριαρχία της αστικής επιφρονής σ' αυτό.

Σε όλη την πορεία ήδη από τη δεκαετία του '30 του 20ου αιώνα, τα μέλη και στελέχη του κομμουνιστικού κινήματος διαπιδαγωγούνταν όχι στη βάση του λενινισμού αλλά ουσιαστικά ενάντιά του. Σ' αυτή την αντεπαναστατική πορεία δεκαετιών, το μαρξιστικό ρεύμα ήταν υπαρκτό, αλλά διάσπαρτο. Δεν αποτελούσε μια διακριτή συμπαγή δύναμη και δεν μπόρεσε να οργανώσει αποτελεσματικά την πάλη ενάντια στην προέλαση της αστικής επιφρονής στο κίνημα και να αποτρέψει την καταστροφή. Ολόκληρο το κίνημα τριτοδιεθνιστικής καταγωγής οδηγήθηκε στην ήττα.

Στο παγκόσμιο εργατικό κίνημα σήμερα είναι αισθητή η ανυπαρξία μιας σύγχρονης ορατής και διακριτής επαναστατικής μαρξιστικής κατεύθυνσης.

Η αναίρεση αυτής της κατάστασης αποτελεί ζωτική ανάγκη. Η επαναστατική ανασύνταξη του κινήματος, η κατάκτηση ταξικών συνδικαλιστικών και άλλων οργανώσεων και η ανάπτυξη επαναστατικών κομμουνιστικών κομμάτων, είναι πρώτιστο καθήκον των μαρξιστών του πλανήτη στις σημερινές συνθήκες.

Η επαναστατική ανασύνταξη μπορεί να υπάρξει μόνο στη βάση του μαχόμενου υλισμού, στη βάση του μαρξισμού και του λενινισμού, και θα πραγματοποιηθεί

μέσα στην καθημερινή πάλη του εργατικού κινήματος ενάντια στην καπιταλιστική εκμετάλλευση και καταπίεση που δυναμώνει παντού, και μέσα στην πάλη ενάντια στον φαραριαλισμό και τον πόλεμο που διευρύνεται, ισχυροποιείται και παίρνει μαζικές διαστάσεις σε όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη.

Σ' αυτή την κατεύθυνση ο συντονισμός της δράσης και η ενότητα όλων των επαναστατών, όλων των μαρξιστών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση. Η κατάκτηση μιας νέας κομμουνιστικής Διεθνούς αποτελεί καθήκον άμεσης προτεραιότητας, και σ' αυτό οφείλουν να επικεντρώσουν την προσοχή τους οι σύγχρονοι μαρξιστές.

Για μια Κομμουνιστική Διεθνή του 21ου αιώνα, για μια Διεθνή της τελικής νίκης.

Για μια νέα Κομμουνιστική Διεθνή που θα βασίζεται στις αρχές του μπολσεβικισμού, στο θεωρητικό και ιδεολογικοπολιτικό κεκτημένο της Γ' Διεθνούς των πρώτων λενινιστικών χρόνων δράσης της, και θα ενσωματώνει στη δράση της τις επαναστατικές παραδόσεις και κατακτήσεις όλων των ως τώρα Διεθνών, ολόκληρου του παγκόσμιου επαναστατικού εργατικού κινήματος.

4. Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΣ

Ο υπεριαλισμός κλείνει στις μέρες μας έναν περίπου αιώνα ζωής. Ο υπεριαλισμός δεν είναι μια πολιτική, δεν είναι οι 5 - 6 μεγάλες καπιταλιστικές δυνάμεις που εκμεταλλεύονται και καταπιέζουν τον κόσμο από μόνες τους, είναι ο ίδιος ο καπιταλισμός στο ανώτατο και τελευταίο στάδιο του.

Ήδη ο Μαρξ στο "Κεφάλαιο" συμπέρανε ότι η τάση συγκέντρωσης και συγκεντρωτικού στης παραγωγής και του κεφαλαίου, σε μια ορισμένη βαθμίδα ανάπτυξής της οδηγεί στο μονοπάλιο. Με το μονοπάλιο ο καπιταλισμός περνούσε από τον ελεύθερο ανταγωνισμό στο μονοπωλιακό του στάδιο, ο ελεύθερος ανταγωνισμός παραχωρεί τη θέση του στην κυριαρχία του μονοπωλίου. Το βιομηχανικό κεφάλαιο που κυριαρχούσε πριν, συγχωνεύτηκε με το χρηματικό, το τραπεζικό, σε μια νέα ποιότητα στο χρηματιστικό κεφάλαιο. Η εξαγωγή κεφαλαίων υπερτερεύει πλέον της εξαγωγής εμπορευμάτων αποκτώντας πρωταρχική σημασία. Η διεθνοποίηση του κεφαλαίου γνωρίζει νέα ώθηση, αρχίζουν να δημιουργούνται διεθνείς μονοπωλιακές ενώσεις που μοιράζονται τις αγορές μεταξύ τους. Μια χούφτα μεγάλων υπεριαλιστικών δυνάμεων μοιράζονται τις σφραίδες επιρροής και τον κόσμο μεταξύ τους. Το μονοπάλιο, ως νέα οικονομική και κοινωνική σχέση έχει στη βάση του το μονοπωλιακό κέρδος, η απόσπαση του οποίου επιβάλλεται με τη δύναμη οδηγώντας σε "αντίδραση σε δόλη τη γραμμή" και καθιστώντας τον υπεριαλισμό γερασμένο καπιταλισμό της σήψης και της παρακαμής.

Ο υπεριαλισμός είναι εκείνη η βαθμίδα ανάπτυξης του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής, στην οποία οι αντιθέσεις φτάνουν στο όριο όπου οι καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής μετατρέπονται από προωθητική δύναμη σε τροχοπέδη της ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι σταματάει η ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων. Συνεχίζεται και μάλιστα με ρυθμούς μεγαλύτερους απ' ότι στο παρελθόν. Η ανάπτυξη όμως των παραγωγικών δυνάμεων τώρα, γίνεται μέσα από τεραστίων διαστάσεων καταστροφές παραγωγικών δυνάμεων, ιδιαίτερα της εργατικής δύναμης, της βασικής παραγωγικής δύναμης. Ο υπεριαλισμός δεν είναι ένα σύστημα που παραμένει στάσιμο ιστορικά. Εξελίσσεται, τα βασικά όμως χαρακτηριστικά του παραμένουν τα ίδια, όπως τα περιέγραψε ο Λένιν. Αυτά τα βασικά χαρακτηριστικά που μέσα στην εξέλιξη του υπεριαλισμού παραμένουν αναλλοίωτα συνοψίζονται : στη δημιουργία μονοπωλίων που παρά την αλλαγή των μορφών τους η ουσία τους παραμένει ίδια, στην κυριαρχία του χρηματιστικού κεφαλαίου (συγχώνευση του βιομηχανικού με το χρηματικό - τραπεζικό κεφάλαιο), την πρωταρχική σημασία της εξαγωγής κεφαλαίων έναντι της εξαγωγής εμπορευμάτων, το μοίρασμα της παγκόσμιας αγοράς ανάμεσα στις διεθνείς μονοπωλιακές ενώσεις, και το μοίρασμα του κόσμου ανάμεσα στις μεγάλες καπιταλιστικές δυνάμεις. Κανένα από

αυτά τα χαρακτηριστικά δεν έχει εκλείψει στις μέρες μας ούτε κάποιο νέο πρωτότυπο βασικό χαρακτηριστικό ήρθε να προστεθεί σ' αυτή τη λίστα.

Η συγκεντρωση και συγκεντροποίηση του κεφαλαίου, αποτέλεσμα της καπιταλιστικής συσσώρευσης και του σκληρού ανταγωνισμού μεταξύ των καπιταλιστών, συνεχίζουν να έχουν ως τελικό αποτέλεσμα τη δημιουργία του μονοπωλίου. Το μονοπώλιο είναι πλέον κυρίαρχο στην παραγωγική διαδικασία, αποτελεί την άρση του "ελεύθερου ανταγωνισμού", ο οποίος φυσικά δεν καταργείται αλλά συνεχίζει να υφίσταται. Παράλληλα, το μονοπωλιακό κεφάλαιο δεν υφίσταται μόνο ως αναβαθμισμένη ποσότητα συγκεντρωμένου και συγκεντροποιημένου κεφαλαίου, αλλά αποκτά νέα ποιοτικά χαρακτηριστικά καθώς συγκροτείται σε χρηματιστικό κεφάλαιο, το οποίο προκύπτει απ' τη συγχώνευση βιομηχανικού και τραπεζικού κεφαλαίου. Η διαδικασία αυτή, από τη στιγμή που έχει ολοκληρωθεί δεν έχει πισωγύρισμα, αποτελεί αναντίστρεπτη διαδικασία στην κοινωνική εξέλιξη. Η είσοδος του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής στο ιμπεριαλιστικό του στάδιο διαμορφώνει τις διεθνείς οικονομικές και πολιτικές σχέσεις μεταξύ των εθνικών κρατών πάνω στη βάση του μονοπωλίου.

Η επιχράτηση του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής έφερε τη δημιουργία των εθνικών κρατών και την αστική τάξη στην εξουσία. Το αστικό κράτος είναι ο εκφραστής υπεράσπισης και προώθησης των συνολικών συμφερόντων της εθνικής αστικής τάξης υπό την κυριαρχία των μονοπωλίων, με τα οποία συμπλέκεται στενά. Η καπιταλιστική συσσώρευση πραγματοποιείται ακριβώς σε εθνική βάση, τα μονοπώλια συγκροτούνται επίσης σε εθνική βάση.

Ταυτόχρονα, η διεθνοποίηση της παραγωγής, η οποία προκύπτει κυρίαρχα ως διεθνοποίηση του μονοπωλιακού - χρηματιστικού κεφαλαίου (εκφράζεται δηλαδή όχι μόνο με την εξαγωγή εμπορευμάτων αλλά κυρίαρχα με την εξαγωγή κεφαλαίων), οδηγεί στο λυσσαλέο ανταγωνισμό μεταξύ των μονοπωλιακών ενώσεων για την παγκόσμια κυριαρχία, και επιβάλλεται ο ισχυρότερος, ειδικά από τη στιγμή που η επέκταση των συμφερόντων του ενός καπιταλιστή γίνεται μόνο σε βάρος των συμφερόντων των υπολοίπων. Είναι φανερή η άλυτη αντίθεση ανάμεσα στην εθνική βάση συγκρότησης του κεφαλαίου και τη διεθνοποίηση του κεφαλαίου και της παραγωγής. Αυτή η αντίθεση καθιστά ανέφικτη την υπέρβαση του ιμπεριαλιστικού σταδίου στα πλαίσια του καπιταλισμού. Ο ιμπεριαλισμός, επομένως, αποτελεί ένα τελικό όριο στην ανάπτυξη των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής, αποτελεί το ανώτατο και τελευταίο στάδιο του καπιταλισμού. Ανάμεσα σ' αυτόν και την ανατροπή του καπιταλισμού που θα επιτευχθεί με την εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριάτου και θα εγκαινιάσει την περίοδο μετάβασης από τον καπιταλισμό στο σοσιαλισμό δεν υπάρχει κανένα άλλο στάδιο στην οικονομικο - κοινωνική εξέλιξη της ανθρώπινης ιστορίας. Ανάμεσα σ' αυτά τα δύο η μόνη μεταβατική φάση που υπάρχει είναι η ίδια η προλεταριακή επανάσταση στην πρώτη της πράξη.

Κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα η συγκέντρωση και συγκεντροποίηση της παραγωγής και του κεφαλαίου ενισχύθηκαν και επιταχύνθηκαν σημαντικά, γνώρισαν πρωτόγνωρες διαστάσεις, η διεθνοποίηση τους επίσης. Τα σύγχρονα μονοπάλια γιγαντώθηκαν, απέκτησαν τον πλήρη έλεγχο της παραγωγικής διαδικασίας σε κάθε υπεριαλιστική χώρα, επεκτάθηκαν σε όλους τους κλάδους παραγωγής, αναπαραγωγής, υπηρεσιών και διανομής. Οι διεθνείς μονοπωλιακές ενώσεις, που στην εποχή του Λένιν μόλις άρχιζαν να συγκροτούνται, ελέγχουν σήμερα μεγάλο κομμάτι της παγκόσμιας παραγωγής. Η διεθνοποίηση ώθησε και ωθεί στη διαδικασία των καπιταλιστικών "ολοκληρώσεων", τείνει να καταργήσει τα εθνικά σύνορα, τείνει προς τη διεθνή ρύθμιση της παραγωγής και της κατανάλωσης, μια τάση που βρίσκεται σε αγεφύρωτη αντίφαση με την ίδια τη βάση του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής, μια αντίφαση που για να αρθεί απαιτεί την επαναστατική ανατροπή του καπιταλισμού.

Σημειώθηκε πρωτοφανής ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνικής, επιστημονικοτεχνική εξέλιξη χωρίς προηγούμενο, πράγμα που προμηνύει ότι όταν η παραγωγή στις σημερινές συνθήκες απαλλαγεί από τα καπιταλιστικά δεσμά και μπει στον κρατικό σχεδιασμό της δικτατορίας του προλεταριάτου, θα μπορεί να επιταχυνθεί η ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων και να προετοιμαστεί σε σύντομο χρονικό διάστημα εκείνο το επίπεδο του αναγκαίου κοινωνικού πλούτου που αποτελεί προϋπόθεση, μαζί με άλλες, για να φτάσει η ανθρωπότητα στην αταξική και ακρατική κοινωνία στην πρώτη της φάση, δηλαδή στο σοσιαλισμό - πρώτη φάση της κομμουνιστικής κοινωνίας.

Οι καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής επεκτάθηκαν σήμερα και έγιναν κυριαρχείς σε όλες σχεδόν τις χώρες, σε όλες τις γωνιές του πλανήτη. Από αυτή την άποψη ο καπιταλισμός παγκοσμιοποίησε πράγματι, διευρύνθηκε το πεδίο καπιταλιστικής εκμετάλλευσης. Αυτό αποτελεί βέβαια πηγή πρόσθετης απόλυτης υπεραξίας για τους καπιταλιστές και τις μονοπωλιακές τους ενώσεις, αλλά και διευκολύνει υπό προϋποθέσεις το έργο της προλεταριακής επανάστασης. Η προλεταριακή επανάσταση που μπήκε στην ημερήσια διάταξη της ιστορίας πριν ένα αιώνα, μπορεί σήμερα άμεσα και χωρίς ενδιάμεσες βαθμίδες να νικήσει παντού.

Η επικείμενη παγκόσμια προλεταριακή επανάσταση στην πρώτη της πράξη απαλλάχθηκε έτσι σε μεγάλο βαθμό από το καθήκον και το βάρος να λύνει ζητήματα προκαπιταλιστικών σχέσεων και θα μπορεί να προχωρήσει χωρίς προκαπιταλιστικά βαρύδια στη οικοδόμηση της νέας κοινωνίας.

Το αποικιοκρατικό σύστημα εξαλείφθηκε, άλλαξε ο τρόπος ένταξης στο παγκόσμιο υπεριαλιστικό σύστημα των πρώην αποικιακών και εξαρτημένων χωρών. Χώρες που στην εποχή του Λένιν βρίσκονταν ακόμα μακριά από τον πολιτισμό, σήμερα όχι μόνο έφτασαν στον καπιταλισμό, αλλά και σε ορισμένες από αυτές δεν μπορεί πλέον να γίνεται λόγος απλά για κυριαρχία των αστικών

σχέσεων παραγωγής, καθώς έφτασαν ήδη στο μονοπωλιακό, το ιμπεριαλιστικό στάδιο του καπιταλισμού τους.

Όλες αυτές οι αλλαγές επιβεβαιώνουν ότι ο ιμπεριαλισμός είναι ένα ιστορικά αναπτυσσόμενο σύστημα πάνω στη βάση των αναλλοίωτων χαρακτηριστικών του.

Ο ιμπεριαλισμός είναι και σήμερα όπως ήταν από την αρχή μια παραγωγική σχέση, είναι οι καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής σε ένα συγκεκριμένο επίπεδο ανάπτυξής τους, το ανώτατο και το τελευταίο. Βασική παραγωγική σχέση παραμένει και στο σύγχρονο ιμπεριαλισμό, το μονοπάλιο.

Δεν υπήρξε καμιά υπέρβαση αυτού του συγκεκριμένου επιπέδου ανάπτυξης των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής - τέτοια δεν μπορεί πλέον να υπάρξει - και φυσικά δεν βρισκόμαστε σε κάποιο μεταϊμπεριαλιστικό στάδιο. Όλα τα στοιχεία με βάση τα οποία επιχειρηματολογούν οι οπαδοί του νέου σταδίου για να δικαιολογήσουν τις μεταϊμπεριαλιστικές κατασκευές τους, υπήρχαν από την αρχή του ιμπεριαλιστικού σταδίου του καπιταλισμού και μερικά από αυτά από την αρχή του καπιταλισμού γενικά.

Προβληματικές είναι επίσης οι διάφορες περιοδολογήσεις του ιμπεριαλισμού (μονοπωλιακός - κρατικομονοπωλιακός - διεθνοποιημένος). Ο ιμπεριαλισμός ήταν από την αρχή μονοπωλιακός, κρατικομονοπωλιακός και διεθνοποιημένος καπιταλισμός.

Η ανάπτυξη του καπιταλισμού, όπως σε όλη την ιστορία του, συνεχίζει και σήμερα να γίνεται με ανισόμετρο τρόπο, και μάλιστα το φάσμα της ανισότητας μεταξύ των διάφορων καπιταλιστικών χωρών μεγαλώνει. Οι διαφορές στο επίπεδο ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων μεγαλώνουν συνεχώς, όπως και η απόσταση που χωρίζει τις ανεπτυγμένες από τις υπανάπτυκτες χώρες, αλλά και αλλάζουν συνεχώς οι συσχετισμοί και στις αναπτυγμένες χώρες μεταξύ τους. Τα επίπεδα ανάπτυξης και το πλέγμα των εθνικών αντιθέσεων γίνονται ολοένα και πιο περίπλοκα. Αυτό επιβεβαιώνει την άποψη ότι και πάλι η νίκη της πρώτης πράξης της επανάστασης θα πραγματοποιηθεί αρχικά σε μια χώρα ή ομάδα χωρών και η οπορτουνιστική υπόθεση μήπως πρέπει να επιστρέψουμε στη δήθεν άποψη του Μαρξ και του Ένγκελς περί ταυτόχρονης νίκης αυτής της πρώτης πράξης σε όλες τις χώρες, στερείται βάθους, καθώς παραπέμπει την επανάσταση στις ελληνικές καλένδες και την αναβάλλει επ' αριστον για να μπορούν οι μεταρρυθμιστές, μαρξιστικά νομιμοποιημένοι, να επιδίδονται σε μικροαλλαγές στα πλαίσια του συστήματος. Οι Μαρξ και Ένγκελς δεν είπαν ποτέ μια τέτοια ανοησία. Το μόνο που είπαν ήταν ότι η τελική νίκη της σοσιαλιστικής επανάστασης, η κατάκτηση της αταξικής και ακρατικής κοινωνίας, θα γίνει ταυτόχρονα ή τουλάχιστον με την προσπάθεια των πιο ανεπτυγμένων χωρών. Όλα τα άλλα είναι οπορτουνιστικές επινοήσεις του Κάουντκι, του Στάλιν και των οπαδών τους.

Οι αλλαγές στην ιμπεριαλιστική αλυσίδα, και ιδιαίτερα αυτές των τελευταίων

δεκαετιών, είναι σημαντικές και σημαδεύονται από την υπεροχή των ΗΠΑ σε στρατιωτικό και οικονομικό επίπεδο. Η προσπάθεια των ΗΠΑ να επιβάλλουν την ηγεμονία τους πρωταγωνιστεί, και οι περισσότερες και πιο επικίνδυνες αντιθέσεις αναπτύσσονται μεταξύ των ΗΠΑ και των άλλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων που αρχίζουν στη βάση των εξελισσόμενων συσχετισμών να αμφισβητούν αυτή την ηγεμονία.

Η Ε.Ε. υπό την προσ το παρόν ηγεμονία του γερμανικού ιμπεριαλισμού, αδυνατεί μέχρι στιγμής να παίξει το ρόλο του αντίπαλου δέους, αν και αποτελεί σημαντικό εργαλείο για τους ευρωπαϊκούς ιμπεριαλισμούς στην προσπάθεια τους να προωθήσουν τη νεοσυντηρητική τους επίθεση ενάντια στους εργαζόμενους με την ταυτόχρονη περιφρόνηση της εσωτερικής αγοράς και την επιτάχυνση των διαδικασιών συγκέντρωσης και συγκεντρωτισμού.

Σε πτωτική τροχιά, αλλά με σημάδια ανάκαμψης, βρίσκεται η επιρροή του γιαπωνέζικου ιμπεριαλισμού, ενώ νέοι πάντες στην παγκόσμια σκακιέρα καραδοκούν καθώς έχουν εισέλθει σε δυναμική ανάπτυξη που αρχίζει να αποδίδει καιρούς (Ρωσία - Κίνα).

Στον ενδοίμπεριαλιστικό ανταγωνισμό συμμετέχουν άμεσα και οι υπόλοιπες ιμπεριαλιστικές χώρες, μικρότερες ή μεγαλύτερες, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας. Είτε μέσα από τη συμμετοχή τους σε ιμπεριαλιστικούς οργανισμούς, είτε με την ανάπτυξη απ' ευθείας σχέσεων με μεγαλύτερες δυνάμεις, οι χώρες αυτές επιχειρούν να προωθήσουν τα ιδιαίτερα συμφέροντα τους.

Περαιτέρω, ιδιομορφία παρουσιάζουν οι χώρες με μεγάλες πλουτοπαραγωγικές πηγές και χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης, όπως οι αραβικές χώρες. Στις χώρες αυτές διαμορφώθηκε μια ιδιόμορφη ανάπτυξη και η εγχώρια αστική τάξη εξαρτάται αποκλειστικά από την εκχώρηση του φυσικού πλούτου στα διεθνή μονοπάλια. Παραδείγματα προσπαθειών χειραφέτησης της αστικής τάξης σε αυτές τις χώρες υπάρχουν, αλλά περιορίζονται καθώς είναι απόλυτα συνδεδεμένες με την ιμπεριαλιστική τάξη πραγμάτων στην οποία στηρίζουν την κυριαρχία τους.

Στο τελευταίο σκαλοπάτι παραμένουν ορισμένες χώρες του λεγόμενου Τρίτου Κόσμου, οι χώρες της απόλυτης καθυστέρησης και των εξαθλιωμένων μαζών, απομονωμένες από το παγκόσμιο εμπόριο και αποκλεισμένες από την βιομηχανική ανάπτυξη. Σ' αυτές τις χώρες επιβιώνουν προκαπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής, ενώ η εξαγωγή κεφαλαίου σ' αυτές τις χώρες πραγματοποιείται κυρίως με τη μορφή δανείων και τοκογλυφίας και δεν συμβάλλει στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων. Οι τοπικές ολιγαρχίες στις χώρες αυτές είναι σε μόνιμη υποταγή στις μεγάλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις.

Ο παροξυσμός όλων των αντιθέσεων του καπιταλισμού στο ιμπεριαλιστικό του στάδιο οδηγεί αντό το σύστημα στα όρια του, τίποτα πλέον δεν μπορεί να προσφέρει στην ανθρωπότητα, γίνεται επικίνδυνο και πρέπει να ανατραπεί και να αντικατασταθεί πριν οδηγήσει στην πλήρη βαρβαρότητα.

Ένα σύστημα που αποκλείει δισεκατομμύρια ανθρώπους από κάθε ανάπτυξη, τους αφαιρεί τα απαραίτητα, τους σπρώχνει στην εξαθλίωση και την πείνα, δεν είναι μόνο απάνθρωπο, είναι παράλογο.

Ένα σύστημα που για να επιβιώσει προϋποθέτει τη δυστυχία, τη φτώχεια, την πείνα και το θάνατο εκατομμυρίων ανθρώπων είναι καταδικασμένο.

Ένα σύστημα που λόγω των εσωτερικών του αντιφάσεων καταστρέφει σε μαζική κλίμακα τα προϊόντα, την ίδια στιγμή που αυτά θα μπορούσαν να σώσουν εκατομμύρια ανθρώπων στον πλανήτη από τον δια της πείνας θάνατο, δεν είναι μόνο ανήθικο και αυτικοινωνικό, είναι προοπτικά μη βιώσιμο!

Ένα σύστημα που για την αντιμετώπιση των κρίσεων του και για την όπως - όπως εύρυθμη οικονομική λειτουργία του έχει ανάγκη από τη μαζική παραγωγή καταστροφικού πολεμικού υλικού και την πυροδότηση πολεμικών συγκρούσεων ανά τον κόσμο για την κατανάλωση του, που έχει ανάγκη από τη διάδοση των ναρκωτικών και άλλων μέσων καταστροφής των νέων ανθρώπων, που αναγκάζεται να διαθέτει τεράστια κονδύλια για το σωφρονισμό και τη φύλαξη εγκληματιών που είναι αποτέλεσμα της ύπαρξης και της δράσης του, είναι άκρως επικίνδυνο για το ανθρώπινο γένος και άμεσος κίνδυνος καταστροφής κάθε πολιτισμού στον πλανήτη.

Ένα σύστημα, στο οποίο η ραγδαία αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας, από ευλογία που θα μπορούσε να ήταν για τον άνθρωπο μετατρέπεται σε κατάρα, δεν είναι μόνο προβληματικό, είναι ετοιμόρροπο, έχει χρεωκοπήσει, έφαγε τα ψωμιά του.

Κοινωνικό σύστημα της σήψης και της παρακμής. Αυτός είναι ο ιμπεριαλισμός, το ανώτατο και τελευταίο στάδιο του καπιταλισμού.

Οι εσωτερικές του αντιθέσεις και οι ενδοϊμπεριαλιστικοί ανταγωνισμοί οδηγούν στον πόλεμο και την καταστροφή, απειλούν τον ανθρώπινο πολιτισμό, την ίδια τη ζωή στον πλανήτη γη.

Ο σύγχρονος καπιταλισμός βρίσκεται σε βαθιά και αθεράπευτη κρίση. Μια κρίση που επεκτάθηκε πέρα από την οικονομική του βάση σε ολόκληρο το εποικοδόμημα, αγκάλιασε όλες τις εκφράσεις της κοινωνικής και πολιτικής ζωής. Κρίση της αστικής ιδεολογίας, του αστικού πολιτισμού, των αστικών θεσμών και της αστικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας.

ANATROPI - ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ- ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ!!

Αυτά είναι τα συνθήματα που πρέπει να αντηχήσουν σε όλα τα μήκη και πλάτη της γήινης σφαίρας.

5. Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

Η ιστορία του ελληνικού καπιταλιστικού σχηματισμού αρχίζει με την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους την τρίτη δεκαετία του 19ου αιώνα. Μ' αυτήν η ελληνική αστική τάξη, που ως τότε δρούσε στα πλαίσια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και στο εξωτερικό, απόκτησε συγκεκριμένη εδαφική εθνική βάση, έστω και πολύ περιορισμένη αρχικά.

Ο κοσμοπολιτισμός του ελληνικού κεφαλαίου με προεξάρχοντα τον εμπορικό και διαμετακομιστικό του χαρακτήρα και οι σχέσεις που αποδρέανε από αυτόν με το διεθνές κεφάλαιο καθόριζαν εξαρχής και το μοντέλο ανάπτυξής του.

Η αστική τάξη δεν αλλάζει προσανατολισμούς, διατηρεί τον εμπορικό-τοκογλυφικό της χαρακτήρα και δεν επιλέγει το δρόμο της βιομηχανικής ανάπτυξης. Οι εσωτερικοί πόροι κατευθύνονται σε μεγάλο βαθμό στην εξυπηρέτηση των βαρών που επέβαλλαν στη νεαρή χώρα τα "δάνεια της ανεξαρτησίας". Το νεοελληνικό κράτος δέσμιο της μοναρχίας που επέβαλλαν στον ελληνικό λαό οι μεγάλες δυνάμεις της εποχής και των φεουδαρχικών τζακιών που δεν διαλύθηκαν με τη νίκη της επανάστασης, αδυνατούσε να συμβάλει σε μια προοδευτική εθνική ανάπτυξη δηλαδή σε μια πορεία εκβιομηχάνισης της χώρας. Η γεωργία που στηριζόταν κυρίως στο μικρό - ελεύθερο κλήρο που προήλθε από τη διανομή των μισαμεθανικών γαιών, εμποδίζονταν να αναπτυχθεί με γρήγορους ρυθμούς λόγω έλλειψης τεχνικών μέσων. Και όταν αργότερα στις τέσσερις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα προωθήθηκε η βιομηχανική ανάπτυξη, αυτό έγινε κυρίως από το ξένο κεφάλαιο και μονόπλευρα στους κλάδους της εξόρυξης και της ναυπηγικής. Τα κέρδη επέστρεφαν στις χώρες καταγωγής του κεφαλαίου που είχε επενδυθεί και ελάχιστο ποσοστό χρησιμοποιούνταν για επενδύσεις στην εθνική οικονομία.

Αργή και μακρόσυρη ήταν λοιπόν η ανάπτυξη του ελληνικού καπιταλισμού και αυτό κράτησε ως τις πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα. Μεγάλο τμήμα των οικονομικών πόρων διατίθετο σε στρατιωτικές δαπάνες και οι διάφορες πολεμικές καταστροφές έριχναν τις λαϊκές μάζες πολλά χρόνια πίσω καταστρέφοντας την ως τότε παραγωγική τους προσπάθεια και στερώντας κυρίως την αγοραία από κάθε δυνατότητα γρήγορης ανάπτυξης της γεωργίας.

Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι διπλασίασαν σχεδόν τα εδάφη του ελληνικού κράτους αλλά οι πολεμικές καταστροφές δεν επέτρεπαν μια γρήγορη ανάπτυξη. Με την τεράστια ανταλλαγή πληθυσμών και την έλευση στη χώρα 1,5 εκατομμυρίου προσφύγων από την καταστροφή που προκάλεσε η τυχοδιωκτική Μικρασιατική Εκστρατεία της ελληνικής αστικής τάξης στην υπηρεσία του γαλλικού και του αγγλικού ιμπεριαλισμού, η χώρα βρέθηκε σε γενικό αναβρασμό.

Η αστική τάξη σ' αυτή την περίοδο κυριαρχεί στο αστικο-τσιφλικάδικο μπλοκ εξουσίας. Προσπαθεί να οργανώσει το κράτος της σε δυτικοευρωπαϊκά πρότυπα. Πιεζόμενη από το εργατικό κίνημα που εισέρχεται ορμητικά στο προσκήνιο προχωρεί στις αγροτικές μεταρρυθμίσεις. Η γη των τσιφλικάδων στις "νέες χώρες" (Θεσσαλία - Ήπειρο - Μακεδονία -Θράκη) διανέμεται στους αγρότες και διευρύνεται έτσι η βάση της καπιταλιστικής ανάπτυξης. Τα μισοφερούνδαρχικά υπολείμματα παραμερίστηκαν τη δεύτερη και τρίτη δεκαετία του 20ου αιώνα για να εξαλειφθούν πλήρως στις αρχές τις δεκαετίας του 50.

Ο καπιταλισμός διεισδύει στην αγροτική οικονομία και ενισχύεται με την οργάνωση της κρατικής πίστης, που εκτοπίζει σιγά-σιγά τον τοκογλύφο - βδέλλα που απομιζούσε σχεδόν ολοκληρωτικά οποιοδήποτε περίσσευμα και καθήλωνε την παραπέρα γεωργική ανάπτυξη. Οι διάφοροι κρατικοί οργανισμοί που συγκροτήθηκαν για την ενίσχυση της οργάνωσης της καλλιέργειας, τη συγκέντρωση των προϊόντων και τον εξαγωγικό προσανατολισμό (π.χ. Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός κ.α.) συνέβαλλαν αποφασιστικά στην καπιταλιστική ανάπτυξη της γεωργίας.

Γίνονται σταθερά και σημαντικά βήματα στην κατεύθυνση της εκβιομηχάνισης της χώρας που διευκολύνονται από τη διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς που έγινε δυνατή με την επέκταση των εδαφών της χώρας.

Φυσικά η εξέλιξη αυτή φέρνει όλα τα σημάδια μιας στρεβλής ανάπτυξης που καθορίζεται από την ηγεμονική παρουσία και δράση του ξένου κεφαλαίου. Η αστική τάξη της χώρας είναι αναγκασμένη να μοιράζει τα κέρδη της με το ξένο κεφάλαιο, πράγμα που έχει βέβαια επιπτώσεις, τόσο οικονομικές όσο και κοινωνικοπολιτικές. Οικονομικές γιατί περιορίζονται έτσι οι δυνατότητες επανεπένδυσης των κερδών καθώς ένα μέρος τους διαφεύγει στο εξωτερικό (ως τμήμα της προστασίας και αρωγής που δεχόταν η αστική τάξη από το ξένο κεφάλαιο). Κοινωνικές καθώς η αστική τάξη πρέπει να αναπληρώσει αυτές τις απώλειες των κερδών της εντείνοντας την εκμετάλλευση της εργατικής τάξης και της εργαζόμενης αγροτιάς, πράγμα που οδηγεί σε κοινωνικές εντάσεις και συγκρούσεις. Πολιτικές γιατί έτσι δεν είναι σε θέση να διατηρήσει ένα καλοπληρωμένο τμήμα της εργατικής τάξης (εργατική αριστοκρατία) που θα έπαιζε το ρόλο του κατευνασμού της εργατικής αγανάκτησης και θα δρούσε μέσα στο αναπτυσσόμενο εργατικό κίνημα ως Πέμπτη Φάλαγγα του κεφαλαίου. Η έλλειψη εργατικής αριστοκρατίας οδήγησε τους ιθύνοντες της άρχουσας τάξης να αναζητήσουν τρόπους αντικατάστασης της, με μια εργατική γραφειοκρατία που, συντηρούμενη με το κρατικό χρήμα, θα αναπλήρωνε το κενό.

Στη δεύτερη και τρίτη δεκαετία του 20ου αιώνα οι καπιταλιστικές σχέσεις επικράτησαν πλήρως, εκτοπίστηκαν ανεπιστρεπτί οι προκαπιταλιστικές σχέ-

σεις και τα όποια μισοφεούδαρχικά υπολείμματα απέμειναν, απωθήθηκαν στο περιθώριο της οικονομικής και κοινωνικοπολιτικής ζωής. Η σύγκρουση ανάμεσα στήν αστκή τάξη από τή μιά και τό προλεταριάτο και την εργαζόμενη αγροτιά από τήν άλλη, αναδύθηκε στην επιφάνεια. Μια σύγκρουση που ήταν εντονότατη ακριβώς λόγω των στενών περιθωρίων της αστικής τάξης για παραχωρήσεις, λόγω των τεράστιων προβλημάτων που δημιούργησε η έλευση των προσφυγικών πληθυσμών και λόγω της διεθνούς θέσης της χώρας που βρίσκοταν σε ένα σημαδιακό σταυροδρόμι όπου συγκρούονταν ανελέητα τα συμφέροντα των μεγάλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων και μαίνονταν οι ενδοιμπεριαλιστικοί ανταγωνισμοί. Πολύ περισσότερο που βρίσκονταν σε μια περιοχή (στα Βαλκάνια) όπου είχαν συμπυκνωθεί όλες οι παγκόσμιες αντιθέσεις του ιμπεριαλισμού σε ένα εκρηκτικό μείγμα, όπου εκτός από τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές, βρίσκονταν σε έξαρση οι εθνικές αντιθέσεις καθώς εδώ το εθνικό πρόβλημα δεν πρόλαβε να λυθεί δημοκρατικά λόγω της αργοπορημένης καπιταλιστικής ανάπτυξης, και λύθηκε αντιδημοκρατικά με την επέμβαση του ιμπεριαλισμού που σήμαινε "αντίδραση σε όλη τη γραμμή".

Η λύση αυτής της κυριαρχης πλέον αντίθεσης αστικής τάξης - προλεταριάτου, η πραγματοποίηση της προλεταριακής επανάστασης θα έλυνε και τα οποιαδήποτε αστικοδημοκρατικά προβλήματα απόμεναν. Θα έλυνε φυσικά και το πρόβλημα της εξάρτησης της χώρας από το ξένο κεφάλαιο και τις μεγάλες ιμπεριαλιστικές χώρες. Το πρόβλημα της εξάρτησης δεν ήταν ούτε τότε ένα αστικοδημοκρατικό πρόβλημα. Ήταν μια εσωτερική ανάγκη του ελληνικού κεφαλαίου και για αυτό και τότε απαιτούσε τη σοσιαλιστική ανατροπή για να λυθεί. Αστικοδημοκρατικό ήταν το πρόβλημα της εξάρτησης στις αποικίες όπου και επιβλήθηκε έξωθεν και δια της βίας και όχι με την οικονομική διείσδυση. Και η Ελλάδα δεν ήταν ποτέ μια αποικιακή χώρα. **Η εξάρτηση των μικρών καπιταλιστικών χωρών από τις μεγάλες δε μπορεί να συνταυτιστεί με την αποικιακή εξάρτηση.**

Και όχι μόνο οι καπιταλιστικές σχέσεις επικράτησαν πλήρως αλλά και προχώρησε η παραπέδα ανάπτυξη τους. Η συγκέντρωση και η συγκεντρωτοποίηση της παραγωγής και του κεφαλαίου οδήγησε στην εμφάνιση μονοπωλίων ήδη στην εποχή του μεσοπολέμου.

Μεταπολεμικά, και ύστερα από μια περίοδο πού απειλήθηκε η αστική εξουσία και όπου η αστική τάξη της Ελλάδας σώθηκε από το σφυροκόπημα της εργατο-αγροτικής πάλης χάρις στην επέμβαση των μεγάλων φίλων και προστατών της, των μεγάλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων της Δύσης, που την είχαν μετατρέψει για να τη σώσουν σε υποτακτική υπηρέτρια και τη χώρα σε ένα ελεεινό προτεκτοράτο, ο καπιταλισμός άρχισε να σταθεροποιείται και να αναπτύσσεται γοργά.

Τώρα ο καπιταλισμός διείσδυσε σε όλους τους τομείς της οικονομίας, σε όλες τις σφαιρές της υλικής παραγωγής, επεκτάθηκε οριμητικά στην αγροτική οικονομία και στη σφαίρα των υπηρεσιών. Εκτόπισε οριστικά όλες τις προκαπιταλιστικές μορφές οικονομίας. Η μικροεμπορευματική παραγωγή στους παραγωγικούς τομείς περιορίστηκε αισθητά, μειώθηκε η σημασία και το ειδικό βάρος της σε σχέση με το σύνολο της οικονομίας. Άλλα και εκεί που διατηρείται ακόμη, αυτή δεν είναι πλέον η παλιά μικρή προκαπιταλιστική εμπορευματική παραγωγή, είναι μια νέα και αποτελεί το απαραίτητο συμπλήρωμα της μεγάλης καπιταλιστικής παραγωγής.

Οι καπιταλιστικές σχέσεις επικράτησαν πλέον ολοκληρωτικά σε όλους τους τομείς της οικονομίας και σε όλες τις γωνιές της χώρας.

Εκτός από την "εκτατική" σημειώθηκε και μια "εντατική" ανάπτυξη του ελληνικού καπιταλισμού, μέσα από τις μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές που συντελέστηκαν τις τέσσερις τελευταίες δεκαετίες.

Η ένταση της διαδικασίας συγκέντρωσης και συγκεντρωτικής της παραγωγής οδήγησε στη γιγάντωση των μονοπωλίων που στο μεσοπόλεμο βρίσκονταν ακόμη σε νηπιακή κατάσταση. Δημιουργήθηκαν νέα μεγάλα μονοπώλια και συνδέθηκαν πιο στενά με το ξένο μονοπωλιακό κεφάλαιο. Τα μονοπώλια εδραιώθηκαν σε όλους τους τομείς της εθνικής οικονομίας και προσέδωσαν σ' αυτή μια μονοπωλιακή φυσιογνωμία και διάρθρωση.

Το χρηματιστικό κεφάλαιο κατέκτησε τον έλεγχο στη βιομηχανία, στις τράπεζες, την επεξέτεινε στην αγροτική οικονομία, σε όλο το οικονομικό και κοινωνικοπολιτικό γύγνεσθαι. Τώρα το ελληνικό κεφάλαιο κυριαρχεί με την ανώτερη μορφή του, με την μορφή του καπιταλιστικού μονοπωλίου. Πρόκειται για ένα νέο ποιοτικό επίπεδο των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής που έφτασαν στις ανώτερες δομικές μορφές τους, στα μονοπώλια. Η Ελλάδα έγινε χώρα του μονοπωλιακού καπιταλισμού.

Το αστικό κράτος ανέλαβε αυξημένο ρόλο στις διαδικασίες αναπαραγωγής του κεφαλαίου, η συνύφανση της δύναμης του με τη δύναμη των μονοπωλιακών κορυφών οδήγησε στην ανάπτυξη και στερέωση του κρατικομονοπωλιακού καπιταλισμού.

Αρχικά συνέβαλλε στη γιγάντωση και ίδρυση νέων μονοπωλίων για την εξπρέτηση στρατιωτικών αναγκών των συμμάχων στην περιοχή (π.χ. τσιμέντα), προχώρησε στη δημιουργία κρατικοπαταλιστικών επιχειρήσεων. Ιδρυσε νέους κρατικομονοπωλιακούς οργανισμούς παρέμβασης στην αγροτική οικονομία και με τις κρατικομονοπωλιακές του ρυθμίσεις στη γεωργία προσπάθησε και πέτυχε τον κατευνασμό των κοινωνικών συγκρούσεων λόγω της προλεταριοποίησης της αγροτιάς που ήταν φυσική συνέπεια της καπιταλιστικής ανάπτυξης της γεωργίας.

Την μεταπολεμική περίοδο λοιπόν ο ελληνικός καπιταλισμός ολοκλήρωσε

την κρατικομονοπωλιακή του συγκρότηση, έγινε KMK και συνεχίζει να είναι τέτοιος, καθώς οι νεοφιλελεύθερες αναδιαρθρώσεις και η ιδιωτικοποίηση των κρατικών επιχειρήσεων δεν αναρριχούν τον KMK, τον τροποποιούν μερικώς.

Τα μονοπάλια κατακτώντας κυρίαρχη θέση σε όλους τους τομείς της ελληνικής οικονομίας, ανέπτυξαν και τις δραστηριότητες τους στη διεθνή αγορά. Μέσα από τις εμπορικές σχέσεις, παραγωγικές δραστηριότητες, χρηματιστικούς ομίλους και άλλα, προχώρησε η διαπλοκή του ελληνικού μονοπωλιακού με το διεθνές πολυεθνικό κεφάλαιο.

Η ένταση της διαδικασίας συγκέντρωσης και συγκεντρωτισμού, η γιγάντωση των ελληνικών μονοπωλίων και η σύνδεση τους με τα διεθνή, ώθησε τον ελληνικό καπιταλισμό σε επιχειρηματικές δραστηριότητες εκτός συνόρων. Αξιοποιώντας και την διεθνή πολιτική συγκυρία (κατάρρευση της ΣΕ και των καθεστώτων της Ανατολικής Ευρώπης) τα ελληνικά μονοπάλια στράφηκαν την τελευταία δεκαπενταετία ιδιαίτερα προς τις γειτονικές βαλκανικές χώρες, όπου εκμεταλλεύονται τη φτηνή εργατική δύναμη των χωρών αυτών. Η εξαγωγή κεφαλαίου και οι επιχειρηματικές δραστηριότητες των ελληνικών μονοπωλίων είναι σήμερα σημαντικές στα Βαλκάνια. Οι ελληνικές τράπεζες είναι ο μεγαλύτερος ξένος επενδυτής στο χρηματοπιστωτικό τομέα στις χώρες των Βαλκανίων.

Σε πάνω από 13 δις ευρώ (4,5 τρις δραχμές) εκτιμάται σήμερα η παρουσία του ελληνικού κεφαλαίου μόνο στις βαλκανικές χώρες. Εκτός από αυτές όμως, εξαγωγή κεφαλαίου και επιχειρηματική δραστηριότητα του ελληνικού κεφαλαίου έχουμε στην Τουρκία, στη Ρωσία, στις πρώην χώρες της Σ.Ε. και της Ανατολικής Ευρώπης, αλλά και στις μεγάλες ιμπεριαλιστικές χώρες (Γερμανία, Αγγλία, ΗΠΑ κ.α.).

Η ποιότητα των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής στην Ελλάδα σήμερα δείχνει ότι έχουμε όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά στοιχεία που συνθέτουν την λενινιστική έννοια του ιμπεριαλισμού.

Οι καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής στην Ελλάδα κατέκτησαν ένα νέο, ανώτερο επίπεδο. Ο ελληνικός καπιταλισμός έφτασε στο ανώτατο στάδιο της ανάπτυξης του. Είναι ιμπεριαλιστικός καπιταλισμός. Η Ελλάδα είναι χώρα του ιμπεριαλιστικού καπιταλισμού, είναι χώρα ιμπεριαλιστική.

Αυτό δε σημαίνει ότι ο ελληνικός καπιταλισμός και η Ελλάδα πέρασε από το μέσο επίπεδο σε μια ανώτερη ομάδα χωρών. Το μέσο επίπεδο ανάπτυξης εκφράζει το επίπεδο ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων και παρά την τεράστια σχετικά αύξηση τους και παρά το γεγονός ότι αναπτύσσονταν με ταχύτερους ρυθμούς από ότι οι πολύ ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, δεν έφτασε από την άποψη αυτή στο επίπεδο τους καθώς και εκείνες αναπτύχθηκαν παραπέρα. Η Ελλάδα λοιπόν είναι μια ιμπεριαλιστική χώρα (οι καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής έφτασαν στο ανώτερο ποιοτικό τους επίπεδο)

μέσου επιπέδου ανάπτυξης των παραγωγικών της δυνάμεων. Η Ελλάδα μέσα σε λίγες δεκαετίες μετατράπηκε σε χώρα των ανεπτυγμένων καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής, στενά συνδεδεμένη με τα ιμπεριαλιστικά κέντρα, ενεργή συμμέτοχος στην καπιταλιστική εκμετάλλευση άλλων χωρών και λαών.

Η ένταξη στην ΕΟΚ

Η ολοένα και μεγαλύτερη διασύνδεση του ελληνικού μονοπωλιακού κεφαλαίου με την παγκόσμια αγορά τη μεταπολεμική περίοδο, δημιούργησε την ανάγκη συμμετοχής της χώρας στον ιμπεριαλιστικό ανταγωνισμό. Με την επέκταση των διεθνών οικονομικών σχέσεων της χώρας, με τη μεγαλύτερη διεύσδυση του ξένου και τη διαπλοκή του με το ντόπιο μονοπωλιακό κεφάλαιο, η ελληνική οικονομία διεθνοποιούνταν όλο και περισσότερο, πράγμα που οδήγησε τον ελληνικό καπιταλισμό στη συμμετοχή του στις διαδικασίες των περιφερειακών "ολοκληρώσεων", οδήγησε την Ελλάδα στην ΕΟΚ, στην σημερινή Ε.Ε.. Οι ίδιες οι "ολοκληρώσεις" είναι μια στρεβλή αποτύπωση της τάσης διεθνοποίησης της παραγωγής και του κεφαλαίου και της άρνησης των εμποδίων που βάζουν τα εθνικά κρατικά σύνορα στην ανάπτυξη της κερδοφορίας του κεφαλαίου.

Η ΕΕ είναι μια αντιδραστική συνένωση των κρατών της Ευρώπης. Η ένταξη της χώρας μας στην ΕΟΚ δεν ήταν απλά μια πολιτική επιλογή της ελληνικής άρχουσας τάξης, υπάκουε στις εσωτερικές ανάγκες των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής, ήταν μια οικονομική αναγκαιότητα του ελληνικού καπιταλισμού. Ήταν ο δρόμος της συμμετοχής του στο διεθνή καταμερισμό εργασίας, ο μοναδικός δρόμος που ανταποκρινόταν στην ανάγκη διεθνοποίηση του ελληνικού καπιταλισμού.

Η ένταξη ήταν προς όφελος του ελληνικού κεφαλαίου και όχι κάτι που του επιβλήθηκε "έξωθεν" ή που παραχώρησε η "ένενδοντη" αστική τάξη της χώρας στο ευρωπαϊκό κεφάλαιο. Το ελληνικό κεφάλαιο με την ένταξη του στον υπερεθνικό ιμπεριαλιστικό οργανισμό, εξασφαλίζει τη συμμετοχή του στον ευρωπαϊκό καταμερισμό εργασίας μέσα από την κατεύθυνση μεγάλου μέρους των εξαγωγών προς την ευρωπαϊκή αγορά, μέσα από το μερίδιο από το υπερκέρδος που διανέμεται με τα ευρωπαϊκά προγράμματα, μέσα από τη συμμετοχή του στις μεγάλες επενδύσεις και την αλληλοδιαπλοκή του με το ευρωπαϊκό κεφάλαιο. Όφελος εξασφαλίζει επίσης από την επιβολή του πλαισίου "οικονομικής σύγκλισης" της Ε.Ε. που στοχεύει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας μέσω της νεοσυντηρητικής αναδιάρθρωσης.

Οι όροι της ένταξης ήταν φυσικά επωφελείς για τα ευρωπαϊκά μονοπώλια. Οι ιμπεριαλιστικοί οργανισμοί, όπως είναι η ΕΟΚ (σημερινή Ε.Ε.) δεν συγκροτούνται στη βάση της ισοτιμίας, είναι οργανισμοί για τη μοιρασιά μεταξύ ληστών και η συγκρότηση τους είναι δυνατή μόνο στη βάση του συσχετισμού δύναμης.

Τα οφέλη που αποκομίζουν τα πιο ισχυρά μέλη τους από τις διαδικασίες ενοποίησης είναι πολλαπλάσια από τα οφέλη των πιο αδύνατων, όπως είναι η Ελλάδα.

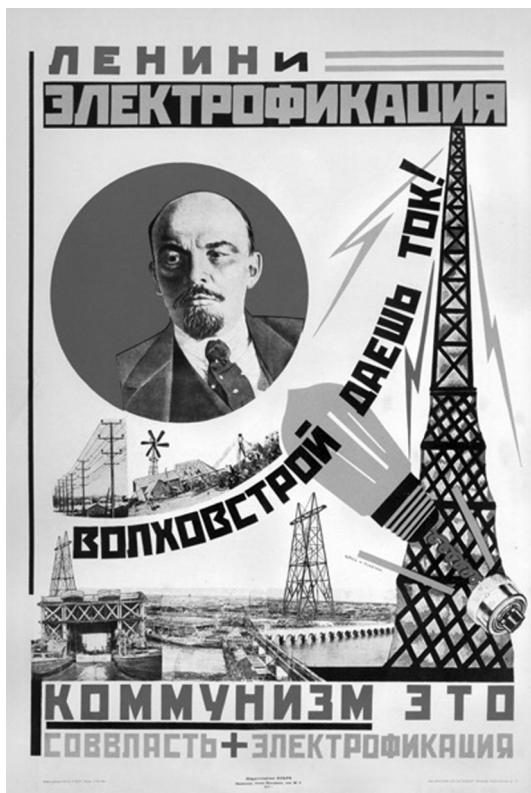
Από την ένταξη της χώρας μας στην ΕΟΚ τα ευρωπαϊκά μονοπώλια επωφελήθηκαν από την εκμετάλλευση της ελληνικής αγοράς, του φυσικού πλούτου της χώρας και της φτηνής εργατικής δύναμης. Τις επιδιώξεις του μονοπωλιακού κεφαλαίου των ισχυρότερων οικονομικά χωρών εξυπηρετούσε και η νομισματική ένωση (ONE).

Οι παραχωρήσεις της αστικής τάξης της Ελλάδας έναντι του ευρωπαϊκού κεφαλαίου δεν αποτελούν δείγμα "υποταγής" ή χαρακτηριστικό μιας "ξενόδουλης" παθολογίας. Ήταν και είναι αναγκαίες για την προώθηση των δικών της συμφερόντων. Το ελληνικό κεφάλαιο για να υπηρετήσει τα δικά του συμφέροντα είναι υποχρεωμένο να αποδέχεται τους όρους που διαμορφώνουν οι πιο ισχυροί της Ε.Ε.. Οι όποιες αντιθέσεις, που είναι υπαρκτές και συχνά οξύνονται ανάμεσα στην ελληνική αστική τάξη και το "διευθυντήριο" δεν οδηγούν σε ρήξη, δεν είναι τέτοιες που να οδηγούν σε συγκρουσιακές καταστάσεις και σε αλλαγή πλεύσης στα ζητήματα της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Κανένα τμήμα της αστικής τάξης δεν βρίσκεται σε δομική σύγκρουση με την Ε.Ε. Η αντίθεση π.χ. της αστικής τάξης του χωριού προς συγκεκριμένες επιλογές της Ε.Ε. δεν είναι συγκρουσιακή, είναι περιστασιακή και μερική, καθώς τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα της ταυτίζονται πλήρως με την πολιτική της Ε.Ε., που είναι πολιτική ενίσχυσης της αστικής τάξης του χωριού σε βάρος του αγροτικού προλεταριάτου και της μικρής αγροτιάς.

Αυτός είναι ο λόγος που όλες οι αστικές δυνάμεις, όλες οι πολιτικές εκφράσεις του κεφαλαίου στη χώρα μας συμφωνούν με την επιλογή της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Καμία αστική δύναμη της ελληνικής κοινωνίας δεν αποδέχεται το αίτημα της αποδέσμευσης από την Ε.Ε. Οι όποιες κριτικές αστικών και μικροαστικών δυνάμεων συρρικνώνονται σε αιτήματα μεταρρυθμίσεων στα πλαίσια της Ε.Ε. Φυσικά καμία μεταρρύθμιση δεν είναι σε θέση να εξυπηρετήσει τα εργατικά και λαϊκά συμφέροντα. Καμία μεταρρύθμιση δεν μπορεί να μεταστρέψει την Ε.Ε. σε Ευρώπη των εργαζομένων, σε Ευρώπη των λαών της. Η Ε.Ε. είναι η Ευρώπη των μονοπωλίων, είναι η ενωμένη δύναμη του ευρωπαϊκού κεφαλαίου υπό την ηγεμονία των πιο ισχυρών τμημάτων του. Αυτή η Ευρώπη είναι ενάντια στα συμφέροντα της εργατικής τάξης και των λαών της. Καμία μεταρρύθμιση δεν μπορεί να αλλάξει τον αντεργατικό, αντιλαϊκό και υπεριαλιστικό της χαρακτήρα. Η ένταξη και η παραμονή της χώρας στην Ε.Ε. συμφέρει μόνο την αστική τάξη. Την εργατική τάξη και τους άλλους εργαζόμενους συμφέρει η αποδέσμευση, η έξοδος της χώρας απ' αυτή, που θα είναι έργο της δικής της σκληρής πάλης άμεσα συνδεδεμένης με την πάλη για την ανατροπή του ελληνικού καπιταλισμού. Μ' αυτό το ανατρεπτικό της έργο θα δώσει τη δική της συμβολή στην τελική διάλυση της Ε.Ε.

Η έξοδος από την Ε.Ε. δεν μπορεί να υπάρξει έξω από την προοπτική ανατροπής του καπιταλισμού. Είναι αύτημα ταυτόσημο.

Στην πάλη αυτή δεν χωράει κανένα τμήμα της αστικής τάξης, παρά μόνο η εργατική τάξη και τα μεσαία στρώματα της πόλης και του χωριού, που πρέπει να κατανοήσουν ότι καμία πλέον εθνική καπιταλιστική ανάπτυξη δεν είναι προς το συμφέρον τους παρά μόνο ενάντια τους.

6. Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ

Η ανώτατη ποιότητα των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής, η υπεριαλιστική βαθμίδα του ελληνικού καπιταλισμού, δεν σημαίνουν απαραίτητα ότι η καπιταλιστική Ελλάδα είναι μια ισχυρή χώρα. Δεν σημαίνουν αναβάθμιση του ρόλου της σε τέτοιο βαθμό ώστε να κατακτήσει στην υπεριαλιστική αλυσίδα μια θέση παρόμοια με εκείνη των μεγάλων υπεριαλιστικών δυνάμεων. Ο ελληνικός υπεριαλιστικός καπιταλισμός είναι ένα μικρομεσαίο μέγεθος και ανάλογη είναι η θέση που καταλαμβάνει στην ένταξη του στο διεθνές σύστημα οικονομικών - κοινωνικών και πολιτικών σχέσεων, στο παγκόσμιο υπεριαλιστικό σύστημα.

Η ένταξη του κάθε ξεχωριστού σχηματισμού στο παγκόσμιο υπεριαλιστικό σύστημα δεν γίνεται στη βάση της ισοτιμίας. Οι σχέσεις μέσα στο σύστημα αυτό είναι από τη φύση τους ανισότιμες, στηριζόνται στη βάση της ισχύος και των συσχετισμών δύναμης. Έτσι, κάποιες ισχυρές χώρες βρίσκονται στην κορυφή της πυραμίδας, παίζουν λόγω της οικονομικής και πολιτικής τους δύναμης τον πρώτο ρόλο, είναι οι ηγεμονικές δυνάμεις του παγκόσμιου υπεριαλισμού. Οι υπόλοιπες είναι σε υποδεέστερη θέση, είναι στον ένα ή τον άλλο βαθμό εξαρτημένες από τις πρώτες, καταλαμβάνουν μια ενδιάμεση ή κατώτερη θέση στην υπεριαλιστική αλυσίδα. Πάντως, παρά τη διαφορετική θέση της κάθε χώρας στο διεθνή καπιταλισμό εργασίας και στην υπεριαλιστική αλυσίδα, σε τελευταία ανάλυση κάθε χώρα του καπιταλισμού, έπαιζε και παίζει στα πλαίσια της παγκόσμιας καπιταλιστικής αγοράς, το δικό της ιδιαίτερο ρόλο στην αναπαραγωγή και εδραίωση του υπεριαλισμού. Το παγκόσμιο υπεριαλιστικό σύστημα δεν αποτελεί ένα απλό άθροισμα των επιμέρους κρίκων του, των χωρών και εθνικών σχηματισμών που το αποτελούν. Είναι ένα σύστημα αλληλεξαρτήσεων και δομικής ενότητας.

Οι επιμέρους εθνικοί σχηματισμοί στην υπεριαλιστική αλυσίδα - και οι μικροί - δεν είναι απλοί θεατές των ανταγωνισμών και των διακανονισμών των ισχυρών. Δεν είναι απλά ενεργούμενα που εφαρμόζουν τις εντολές των μεγάλων ή τις αποφάσεις κάποιας εκτελεστικής επιτροπής των κυρίαρχων. Έχουν τα δικά τους συμφέροντα και τα δικά τους αιτήματα. Και τα διεκδικούν στο πλαίσιο των κάθε φορά δοσμένων συσχετισμών. Το ίδιο κάνει και ο ελληνικός υπεριαλισμός, όπως έκανε πάντα ο ελληνικός καπιταλισμός και όταν βρισκόταν σε κατώτερη ποιοτική βαθμίδα ανάπτυξης από τη σημερινή.

Ο ελληνικός καπιταλισμός καταλαμβάνει μια μικρομεσαία θέση στην υπεριαλιστική ιεραρχία. Όπως όλες οι μικρότερες και πιο αδύνατες υπεριαλιστικές χώρες, έτσι και η Ελλάδα βρίσκεται σε θέση εξάρτησης από τις μεγαλύτερες και η συμμετοχή της στο μοίρασμα οικονομικών και γεωπολιτικών θέσεων στον υπεριαλιστικό ανταγωνισμό γίνονται μέσα από συγκρούσεις με αντίπαλα υπεριαλιστικά συμφέροντα και συνεπώς χρειάζεται την "προστασία" ισχυρότερων

ιμπεριαλιστικών δυνάμεων για να προωθήσει τις δικές της ιδιαίτερες θέσεις και τα ξεχωριστά της συμφέροντα. Η άρχουσα τάξη, μέσα από μιά συνεχή πάλη, μέσα από ένα συνεχή αγώνα δρόμου, παίζοντας με τους συσχετισμούς, τασσόμενη πότε με το μέρος της μιας και πότε της άλλης μεγάλης ιμπεριαλιστικής δύναμης, προσπαθεί να εξυπηρετήσει τα συμφέροντα της και πολλές φορές φτάνει ακόμη και σε ανοιχτές προσωρινές συγκρούσεις με κάποιον από του μεγάλους.

Το εργατικό κίνημα οφείλει να έχει κάθε φορά σαφή αντίληψη σε τέτοιες περιπτώσεις, για να μην εκλάβει τις διεκδικήσεις του ελληνικού καπιταλισμού και τις συγκρούσεις του στους ενδοιμπεριαλιστικούς ανταγωνισμούς ως αντιμπεριαλιστική πάλη και τις θεωρήσει πράξεις εθνικής ανεξαρτησίας.

Τελικά το ποιες από τις διεκδικήσεις της προωθεί είναι αποτέλεσμα των συχετισμών δύναμης και σε αυτούς υπακούει. Και όταν η πάλη με τους συσχετισμούς γέρνει εναντίον της και αναγκάζεται σε υποχωρήσεις δεν υποτάσσεται, τα συμφέροντα της εξυπηρετεί. Εκείνο που υποτάσσει στα δικά της και τα γενικότερα ιμπεριαλιστικά συμφέροντα είναι τα συμφέροντα του εργαζόμενου λαού και της χώρας, τα οποία δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν με εκκλήσεις και παραινέσεις προς τους πολιτικούς της εκπροσώπους να σταματήσουν να ”υποτάσσονται”, να σταματήσουν την πολιτική της υποταγής, εξυπηρετούνται με τη συνεπή πάλη για την ανατροπή της. Η ανατροπή είναι στις σημερινές συνθήκες η μοναδική πρόταση για την κατάκτηση της εθνικής ανεξαρτησίας και δεν μπορεί να υπάρξει σε συμμαχία με την αστική τάξη.

7. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Η ανάπτυξη του καπιταλισμού, οι αλλαγές που συντελέστηκαν τόσο στις παραγωγικές δυνάμεις όσο και στις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής, είχαν δραστικές επιπτώσεις στην κοινωνική σύνθεση του ελληνικού πληθυσμού.

Σήμερα η εργατική τάξη αποτελεί την πλειοψηφία του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, και με την ποσοτική ενίσχυση που δέχεται από το μεγάλο μεταναστευτικό ρεύμα την τελευταία δεκαπενταετία, τείνει να αποτελεί τη μεγάλη πλειοψηφία. Οι αλλοδαποί εργάτες, τους οποίους ο ιμπεριαλισμός ανάγκασε να εγκαταλείψουν τις πατρίδες τους για να επιβιώσουν, αναζητώντας μια καλύτερη τύχη, αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της εργατικής τάξης της Ελλάδας.

Η εργατική τάξη, τα μεταπολεμικά χρόνια, ενισχύθηκε ποσοτικά από την έντονη προλεταριοποίηση των παραδοσιακών μεσαίων στρωμάτων της πόλης και του χωριού. Η προλεταριοποίηση των μεσαίων στρωμάτων ως αποτέλεσμα της καπιταλιστικής ανάπτυξης, συνεχίζεται με αμείωτους ρυθμούς και προσθέτει νέες στρατιές στις γραμμές του προλεταριάτου. Μόνο στην ύπαιθρο πάνω από ένα εκατομμύριο αγρότες καταστράφηκαν κατά τη διάρκεια μισού αιώνα και σπρώχηκαν στην εξωτερική μετανάστευση και στη μαζική εισροή τους στις μεγαλουπόλεις στο εσωτερικό της χώρας. Το οικοδομικό τερατούργημα της Αθήνας, αλλά και άλλων πόλεων, φέρει τη σφραγίδα αυτής της "άτακτης φυγής". Σήμερα η δύναμη της αγροτιάς βρίσκεται γύρω στο 10%, με τάσεις γρήγορης περιορέως μείωσης του ποσοστού αυτού, σε σχέση με το 60% περίπου που ήταν κατά την πρώτη μεταπολεμική δεκαετία.

Η ανάπτυξη του καπιταλισμού και οι σύγχρονες ανάγκες της καπιταλιστικής παραγωγής είχαν ως αποτέλεσμα την ποσοτική διεύρυνση του στρώματος της διανόησης, μεγάλα τμήματα της οποίας - ιδιαίτερα της τεχνικής - προλεταριοποιούνται ή η κατάσταση τους πλησιάζει σε αυτήν της εργατικής τάξης.

Τα μεσαία στρώματα βρίσκονται σε μια διαδικασία συνεχούς καταστροφής και αναζωγόνησης και προσθέτονται σε αυτά τα Νέα Μισθωτά Μεσαία Στρώματα ο αριθμός τους μπορεί και να αυξάνεται, χειροτερεύει όμως συνεχώς το ειδικό τους οικονομικό βάρος στο σύνολο της οικονομίας.

Η αστική τάξη αποτελεί ένα μικρό ποσοστό (γύρω στο 3%) και ένα από τα πολυπληθέστερα τμήματα της είναι αυτή τη στιγμή η αστική τάξη του χωριού (γύρω στους 80.000).

Η ανάπτυξη του καπιταλισμού επέφερε σημαντικές αλλαγές στην ίδια την αστική τάξη. Με το πέρασμα του καπιταλισμού στο μονοπωλιακό, στο ιμπεριαλιστικό του στάδιο, η αστική τάξη της Ελλάδας πέρασε οριστικά στην κοινωνική και πολιτική αντίδραση. Οι μονοπωλιακές της κορυφές συνδέθηκαν πιο στενά

με τις κορυφές του παγκόσμιου ιμπεριαλιστικού καπιταλισμού.

Η αστική τάξη της Ελλάδας είναι πλέον ανίκανη για οποιαδήποτε προοδευτική αλλαγή, είναι αντιδραστική. Η διατήρηση των προνομίων της προϋποθέτει μια συνεχή επίθεση ενάντια στα συμφέροντα των εργαζόμενων τάξεων. Για αυτό θωρακίζει το πολιτικό της σύστημα και το κράτος της με αντιδημοκρατικούς νόμους και θεσμούς, ενισχύει τους κατασταλτικούς μηχανισμούς, μαζί και ταυτόχρονα με την ένταση της ιδεολογικής της επίθεσης. Το κόστος για όλες τις αντιδραστικές αλλαγές της το φορτώνει στα λαϊκά στρώματα με τη συρρίκνωση του "κοινωνικού κράτους" και την ιδιωτικοποίηση κρατικών επιχειρήσεων και λειτουργιών.

Αυτή η αντιδημοκρατική και αντιδραστική πρακτική δεν είναι αποτέλεσμα κακών πολιτικών, ούτε λαθεμένων χειρισμών των διάφορων αστικών κομμάτων, είναι σύμφυτη με το καπιταλιστικό σύστημα στο ιμπεριαλιστικό του στάδιο, είναι η προέκταση της μονοπωλιακής προσταγής, της "αντίδρασης σε όλη τη γραμμή" και η νεοσυντηρητική επίθεση αποτελεί τη σύγχρονη παραλλαγή της. Γι' αυτό η πάλη των εργαζόμενων για κοινωνικά δικαιώματα και δημοκρατικές ελευθερίες δεν έχει πλέον καμιά προοπτική, αν δεν συνδεθεί με την πάλη για την ανατροπή της αστικής τάξης και του καπιταλισμού.

Η μόνη σήμερα κοινωνική δύναμη που είναι αντικειμενικά ικανή να προωθήσει προς τα μπροστά την οικονομική - κοινωνική και πολιτική εξέλιξη με μια επαναστατική ανατροπή, η μόνη ως το τέλος επαναστατική, είναι η εργατική τάξη. Αυτή η ικανότητα ενυπάρχει μέσα στην ίδια την παραγωγή και απορρέει από το ρόλο της σ' αυτή. Η εργατική τάξη είναι σήμερα ο μοναδικός φορέας ανώτερων σχέσεων παραγωγής.

Επαναστατικό δυναμικό υπάρχει και στα μεσαία στρώματα της πόλης και του χωριού, καθώς συνθλίβονται από το μεγάλο κεφάλαιο. Είναι εν δυνάμει επαναστατικά και μπορούν να συμβάλλουν στην επαναστατική διαδικασία, αν κατανοήσουν ως το τέλος τη θέση τους, αν συνειδητοποιήσουν ότι η μικροιδιοκτησία αποτελεί βραχνά και δεν σώζεται με τίποτα, αν θελήσουν να υπερασπιστούν το μέλλον τους και όχι το παρόν τους, αν περάσουν στη στήριξη των θέσεων του προλεταριάτου, αν διαλυθούν οι ουτοπικές και αντιδραστικές αυταπάτες τους για μια επιστροφή προς τα πίσω, στην προμονοπωλιακή καπιταλιστική ανάπτυξη.

Για την απώθηση αυτών των αυταπάτών τους και για την ενεργοποίηση του επαναστατικού τους δυναμικού, αποφασιστικής σημασίας είναι ο ρόλος του συνειδητού, του επαναστατικού εργατικού κινήματος.

8. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΣΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Το ελληνικό αστικό κράτος έπαιζε από την αρχή σημαντικό ρόλο στην αναπαραγωγή του κεφαλαίου. Όταν η φιλελεύθερη αστική τάξη κατά τη δεύτερη δεκαετία του 20ου αιώνα υπό την ηγεσία του Βενιζέλου απώλησε από το μπλοκ εξουσίας την τσιφλικάδικη αντίδραση, προσπάθησε και εν πολλοίς πέτυχε να οργανώσει ένα σύγχρονο αστικό κράτος στα πρότυπα της Δυτικής Ευρώπης. Αυτό το κράτος κατέστη ένα σημαντικό εργαλείο στα χέρια της αστικής τάξης για τη διαφύλαξη της ιδιοκτησίας της και την υπεράσπιση της κυριαρχίας της, που φυσικά υπάκουε στην ανάγκη των οξυνόμενων αντιθέσεων στη χώρα και στην περιοχή και εξέφραζε τους ταξικούς συσχετισμούς της εποχής εκείνης.

Το κράτος αυτό πήρε στα χέρια του βασικούς μοχλούς της οικονομίας (τραπεζικό, πιστωτικό σύστημα κ.λ.π.), δημιούργησε κρατικούς μηχανισμούς παρέμβασης στην οικονομία, και εκσυγχρόνισε τους κατασταλτικούς μηχανισμούς του. Δίπλα σ' αυτά, δημιούργησε ένα καλοστημένο σύστημα κρατικής παρέμβασης στο συνδικαλιστικό και λαϊκό κίνημα, που μέσα από συνεχίς αλλαγές και τροποποιήσεις, διατηρείται ως τις μέρες μας και η έκταση και η τελειότητα του αποτελεί παγκόσμια πρωτοτυπία.

Όντας αναγκασμένη η αστική τάξη της χώρας να παραχωρεί μέρος των κερδών στο ξένο κεφάλαιο, δεν είχε τη δυνατότητα να συντηρεί μια καλοπληρωμένη εργατική αριστοκρατία, όπως γινόταν αλλού. Έπρεπε να δημιουργήσει ένα ευρύ στρώμα κρατικής συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας για να ελέγξει το κίνημα, που θα συντηρείται με το κρατικό χρήμα, δηλαδή που το κόστος συντήρησης της θα μεταφερόταν στην ίδια την εργατική τάξη. Αυτό το σύστημα κρατικής παρέμβασης στο κίνημα εξυπηρέτησε την αστική τάξη αρκετές δεκαετίες ανεξάρτητα από τη μορφή που λάμβανε η εξουσία της (κοινοβουλευτική, φασιστική κλπ), και έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στην καταστολή του κινήματος. Ήταν τέτοιο το όφελος της αστικής τάξης, που αρνείται να εγκαταλείψει αυτό το αιματωλό σύστημα κρατικής παρέμβασης και στις σημερινές αλλαγμένες συνθήκες, όπου η εργατική αριστοκρατία έχει πάρει πλατιές διαστάσεις και η συνδικαλιστική γραφειοκρατία εκλέγεται στην ηγεσία του κινήματος με δημοκρατικά νομιμοποιημένες διαδικασίες.

Μεταπολεμικά, το αστικό κράτος ανέλαβε αυξημένο ρόλο στις διαδικασίες αναπαραγωγής του κεφαλαίου, η συνύφανση της δύναμης του με τη δύναμη των μονοπωλιακών κορυφών οδήγησε στην ανάπτυξη και στερέωση του KMK, τα βασικά χαρακτηριστικά του οποίου ήταν εκτός από έναν ευρύ κρατικό τομέα της οικονομίας, η κρατική της ρύθμιση και ο αναδιανεμητικός του ρόλος.

Το αστικό κράτος στην Ελλάδα, λόγω των αυξημένων αναγκών του κεφαλαίου (ισχυρό λαϊκό κίνημα, γειτνίαση με τις χώρες της Λαϊκής Δημοκρατίας), και των

ζωτικών αναγκών που προκαλούσαν τα συμφέροντα των μεγάλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων στην περιοχή, σε συνδυασμό με τις παραδοσιακές ρουσφετολογικές ανάγκες του αστικού κομματικού συστήματος, ανέπτυξε έναν υπέρογκο, έναν υπερτροφικό γραφειοκρατικό μηχανισμό και διευρυμένους και πολυδαιδαλούς αστυνομικό-στρατιωτικούς μηχανισμούς. Ως ένα βαθμό ανέπτυξε, όπως και αλλού, και την κοινωνική του λειτουργία.

Το κράτος αυτό, καμιά φυσικά σχέση δεν είχε και δεν μπορούσε να έχει με την εργατική τάξη και τους εργαζόμενους, ήταν και είναι ενάντια τους. Το κράτος αυτό και στην κοινωνικότερη μορφή του ήταν και είναι καταπιεστικός μηχανισμός της αστικής τάξης ενάντια στους εργαζόμενους, μηχανισμός διαφύλαξης της ιδιωτικής καπιταλιστικής ιδιοκτησίας και διασφάλισης της ταξικής κυριαρχίας, υπό την ηγεμονία των μονοπωλιακών της κορυφών.

Είτε με κοινοβουλευτική, είτε με ανοιχτά αντιδημοκρατική μορφή είτε ως δημοκρατικό, ως φασιστικό, ως κράτος της Δεξιάς, ως κράτος του ΠΑΣΟΚ και του εκσυγχρονισμού, το κράτος αυτό ήταν και είναι η δικτατορία της αστικής τάξης, μόνο στη μορφή του αλλάζει, που φυσικά και αυτή δεν είναι ασήμαντη, ενώ η ουσία του παρέμεινε αναλλοίωτη και αυτό είναι το σημαντικότερο και το βασικότερο στοιχείο του αστικού κράτους.

Το επαναστατικό εργατικό κίνημα σύφειλε και οφείλει να εκδηλώσει έμπρακτα τη ριζική του αντίθεση σ' αυτό το κράτος. Η μόνη προοπτική που είναι συμβατή με τα συμφέροντα των εργαζομένων είναι η ανατροπή του. Η πάλη για την ανατροπή βρίσκεται στον αντίποδα της αντιληψης και πρακτικής που εξαντλείται στην υπεράσπιση του "κοινωνικού" κράτους, του κράτους "πρόνοιας", έναντι της νεοφιλελεύθερης επέλασης, που είναι αποπροσανατολιστική καθώς οδηγεί τους εργαζόμενους στην αστική υποταγή. Η επανάκτηση και διεύρυνση των κεκτημένων προηγούμενων εποχών είναι σήμερα δυνατή μόνο σε στενή σύνδεση με το στόχο της ανατροπής.

Η αστική κοινοβουλευτική δημοκρατία που είναι η πιο χαρακτηριστική μορφή ενσάρκωσης του κράτους της αστικής τάξης, γνώρισε στην Ελλάδα πολλές περιπτέτεις. Διακοπτόταν συχνά από βίαια αντιδραστικά πραξικοπήματα, από στρατιωτικές χούντες και ανυπόληπτες ξενόδουλες κρατικές διοικήσεις.

Και όταν στη μεταπολίτευση ερχόταν μια εποχή σχετικής μονιμοποίησης της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, αυτή αμέσως μετά τους πρώτους ενθουσιασμούς έδειξε τα σημάδια γήρανσης και πλήρους απονεύρωσης κάθε θετικού στοιχείου της που υπήρχε στα πρώτα στάδια ανάπτυξης του καπιταλισμού. Ο κοινοβουλευτισμός στην εποχή του ιμπεριαλισμού, όπως παντού έτσι και στη χώρα μας, αποδείχνεται παρωδία δημοκρατίας. Οι πιο σημαντικές αποφάσεις παίρνονται ερήμην του αστικού κοινοβουλίου, ο ρόλος του εκμηδενίστηκε, έγινε ρόλος διακοσμητικός. Αυτό δείχνει ότι ήρθε η εποχή που η κοινοβουλευτική δημοκρατία πρέπει να παραμεριστεί από έναν ανώτερο τύπο πολιτικής δημο-

κρατίας, από την εργατική δημοκρατία, τη δικτατορία του προλεταριάτου που θα είναι και η τελευταία μιօρφή πολιτικής αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, πριν απονεκρωθεί και παραχωρήσει τη θέση της στην αυτοδιοίκηση των παραγωγών. Το πότε θα συμβεί αυτό, εξαρτάται από την απόφαση του προλεταριάτου και την έκβαση τής ταξικής του πάλης.

Τα ελληνικά αστικά πολιτικά κόμματα

Τα ελληνικά αστικά κόμματα, ήταν πάντα κόμματα κρατικοδίαιτα με την έννοια ότι ζούσαν από το λουφέ της εξουσίας. Έξω από την κυβερνητική εξουσία χάνουν τα νερά τους, πελαγοδρομούν και σε περίπτωση που βρεθούν επί μακρόν μακριά απ' αυτήν, διαλύνονται και ανασυστίνονται. Αυτή ήταν η μοίρα των αστικών κομμάτων. Μια διαφορής διάλυση και επανασύσταση.

Η Ν.Δ. είναι η συνένωση όλων των παλιών αστικών κομμάτων σε ένα. Είναι το κόμμα του Τρικούπη και του Δηλιγιάννη, είναι τα μοναρχικά κόμματα, το Λαϊκό Κόμμα αλλά και το κόμμα του Βενιζέλου του μεσοπολέμου, είναι το κόμμα της ΕΡΕ και της Ένωσης Κέντρου των δεκαετιών του '50 και του '60, είναι το κόμμα της συντήρησης, το κόμμα της δεξιάς, ένα βασικό κόμμα της ελληνικής αστικής τάξης.

Το ΠΑΣΟΚ είναι το δεύτερο βασικό κόμμα της αστικής τάξης. Είναι σήμερα το κόμμα της μεταλλαγμένης διεθνούς Σοσιαλδημοκρατίας στην Ελλάδα. Για ιστορικούς λόγους η Σοσιαλδημοκρατία δεν μπορούσε να εμφανιστεί ανοιχτά πριν, εμφανίστηκε στα μεταχουντικά χρόνια. Η Σοσιαλδημοκρατία ιστορικά είναι μια εργατική ορεφορμιστική έκφραση, έχει τη βάση της κυρίως στην εργατική αριστοκρατία και τα καλοπληρωμένα στρώματα της εργατικής τάξης και δευτερευόντως στα μικροαστικά στρώματα. Τέτοια εργατικά στρώματα δεν υπήρχαν σε επάρκεια, η κρατικοδίαιτη συνδικαλιστική γραφειοκρατία που στηριζόταν στη "δύναμη του κρατικού χρήματος και του αστυνομικού τμήματος" δεν μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για μια σοσιαλδημοκρατική κομματική ύπαρξη, καθώς ήταν ακόμη άμεσο πρακτορείο της αστικής τάξης, ενώ οι Σοσιαλδημοκράτες είναι έμμεσο. Τα μικροαστικά στρώματα επίσης, καθώς ένα τμήμα τους υποτασσόταν στη δημαγωγία αντιπολιτευόμενων αστικών κομμάτων και ένα άλλο, το ριζοσπαστικοποιημένο, γλυπτρούσε κάτω από τις σημαίες της αριστερής ανατροπής.

Η Σοσιαλδημοκρατία στην Ελλάδα για ολόκληρες δεκαετίες, ήταν συγκεχυμένη και διάσπαρτη στα κόμματα της Αριστεράς και σε διάφορα αντιπολιτευόμενα αστικά κόμματα. Εμφανίστηκε ανοιχτά και συγκρότησε δικό της, καθαρό, ξεχωριστό κομματικό φορέα όταν οι συνθήκες ήταν ευνοϊκές για κάτι τέτοιο. Η συμβολή της προσωπικότητας του Ανδρέα Παπανδρέου έπαιξε καταλυτικό ρόλο στη γέννηση του ανοιχτού σοσιαλδημοκρατικού φορέα στην Ελλάδα.

Το ΠΑΣΟΚ, ως μετεξέλιξη του ”ανατρεπτικού” αντιχουντικού ΠΑΚ, ενσωμάτωσε με την εμφάνιση του στην συνθηματολογία του όλα τα συνθήματα της Αριστεράς περί εθνικής ανεξαρτησίας και κοινωνικής δικαιοσύνης και κατόρθωσε έτσι σχετικά εύκολα να συσπειρώσει μεγάλο δύκο των μικροαστικών στρωμάτων της πόλης και του χωριού. Μπερδεμένο αρχικά προσπάθησε να φέρει γέφυρες στην εργατική τάξη. Λόγω της θεοφορικής πρακτικής της Αριστεράς, αρχικά την ακολουθούσε στην συνδικαλιστική πράξη και στην πορεία αντίστασης των εργατών, για να αποκτήσει στέρεες βάσεις στη συνέχεια και στην επιρροή του στην εργατική τάξη. Έκείνο που το βοήθησε σ' αυτό δεν ήταν βέβαια ο ποιοτικά διαφορετικός του πολιτικός λόγος στα εργατικά ζητήματα σε σχέση με την Αριστερά, το βοήθησε η εργατική αριστοκρατία που στο μεταξύ είχε επαρκώς αναπτυχθεί και έβαινε προς την ποσοτική της διεύρυνση. Αυτή η εργατική αριστοκρατία αποτέλεσε και εδώ τελικά τη βάση της ελληνικής Σοσιαλδημοκρατίας. Στηριγμένο σ' αυτήν τη στέρεη βάση και αναπτερωμένο από τις διαθέσεις της μικροαστικής τάξης το ΠΑΣΟΚ κατήγγειλε την παλιά κρατικοδίαιτη συνδικαλιστική γραφειοκρατία, και με τα μέτρα που πήρε ενίσχυσε μια δημοκρατικά νομιμοποιημένη εργατική συνδικαλιστική γραφειοκρατία. Η Αριστερά έχανε βαθμαία τη στήριξη παραδοσιακών θεοφορικών στρωμάτων που απεχθάνονταν την κρατικοδίαιτη συνδικαλιστική γραφειοκρατία αλλά δεν είχαν ανατρεπικές διαθέσεις.

Αξιοποιώντας τις συγκυρίες (ένταξη στην ΕΟΚ) το κυβερνητικό πια ΠΑΣΟΚ μπόρεσε, όταν οι παροχές από την πλευρά της αστικής τάξης ήταν δυνατές, να αυξήσει την επιρροή του και να μετατραπεί σε βασικό κόμιμα του συστήματος. Όταν αργότερα έπρεπε να συμμορφωθεί με τη νεοσυντηρητική επέλαση, οι μάζες θυμούνταν το αρχικό ΠΑΣΟΚ και το προτιμούσαν από τη Ν.Δ. που έχασε την εξουσία ακριβώς τη στιγμή που θα μπορούσε να ανακάμψει μέσω των παροχών. Ο εκσυγχρονιστικός αστικοδημοκρατικός άνεμος το προώθησε επίσης σε σχέση με τα αντιδραστικά κηρύγματα της Ν.Δ. που είχε αληρονομήσει από παλιότερες καταστάσεις.

Το ΠΑΣΟΚ μέσα από όλα αυτά μετατράπηκε από ένα αστικό σοσιαλρεφορμιστικό φορέα που ήταν στην αρχή, σε βασικό κόμιμα της αστικής τάξης, που δεν διαφέρει πλέον σε τίποτα από τη νεοσυντηρητική μεταλλαγμένη διεθνή Σοσιαλδημοκρατία, ούτε από τη Ν.Δ., το άλλο βασικό κόμιμα της ελληνικής αστικής τάξης.

Μέσα σ' αυτούς τους όρους ανάπτυξης του αστικού κομματικού συστήματος εξαφανίστηκαν οι ανοιχτές αντιδραστικές φασιστικές και ημιφασιστικές εκφράσεις της αστικής τάξης.

Ο Λ.Α.Ο.Σ. αποτελεί μια προσπάθεια αξιοποίησης εθνικιστικών και φασιστικών διαθέσεων της μικροαστικής τάξης και των καθυστερημένων στρωμάτων της εργατικής τάξης. Πάντως προς το παρόν δεν φαίνεται να υπάρχουν ιδιαίτε-

ροι λόγοι για την ελληνική αστική τάξη να προχωρήσει σε μια εντυπωσιακή στήριξη για την ανάπτυξη του. Θα το διατηρήσει ως εφεδρεία σε χαμηλά επίπεδα, έτοιμο να παίξει κάποιο ρόλο όταν η αστική τάξη το χρειαστεί.

Σε όλες τις συγκυρίες τα αστικά πολιτικά κόμματα ακολουθούν τις βασικές επιλογές του κεφαλαίου και με βάση αυτές προσαρμόζουν την πολιτική τους. Τα δυο μεγάλα κόμματα της αστικής τάξης ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. καθώς έχουν ενσωματώσει στη φυσιογνωμία τους τα νεοφιλελεύθερα δόγματα δεν παρουσιάζουν πλέον σημαντικές διαφορές στα προγράμματα και την πολιτική τους. Οι νεοφιλελεύθερες συνταγές και ο νεοσυντηρητισμός που αποτελούν τη σημερινή βασική επιλογή του κεφαλαίου και είναι η ιδεολογική κατεύθυνση και η οικονομική και πολιτική πρακτική που αντιστοιχεί στις ανάγκες για την αντιδραστική αναδιάρθρωση των εκμεταλλευτικών σχέσεων, δεν αφήνει περιθώρια για διαφοροποιήσεις στους κομματικούς σχηματισμούς που αποτελούν τους βασικούς πολιτικούς του εκπροσώπους.

Τα δυο κόμματα εναλλάσσονται στην κυβερνητική εξουσία και η εκάστοτε κυβέρνηση εφαρμόζει την πολιτική του κεφαλαίου χωρίς ουσιαστική αντιπολίτευση.

9. Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΦΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΤΑΞΙΚΗΣ ΠΑΛΗΣ Η ΕΠΙΘΕΣΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Η ανάπτυξη του ελληνικού καπιταλισμού τις τελευταίες δεκαετίες έγινε σε βάρος των εργαζόμενων τάξεων. Η αύξηση της παραγωγικότητας και του κοινωνικού πλούτου δεν ωφέλησε όλη την "κοινωνία".

Το βιοτικό επίπεδο των εργαζόμενων βρίσκεται σε διαρκή πτώση, όχι μόνο σχετική αλλά και απόλυτη, και δεν φαίνεται να το επηρεάζει καθόλου η περιβόλητη ανάπτυξη καθώς αυτό συρρικνώνεται, όχι μόνο όταν είχαμε αρνητικούς ή μηδενικούς αλλά και όταν οι δείκτες ανάπτυξης παρουσιάζουν σχετικά υψηλούς ρυθμούς. Τα αποτελέσματα της ανάπτυξης και της αύξησης της παραγωγικότητας τα καρπώνεται μια μικρή μειοψηφία, τα ανώτερα προνομιούχα στρώματα της ελληνικής κοινωνίας σε βάρος της λαϊκής πλειοψηφίας. Τη διατήρηση και επέκταση αυτών των προνομίων και την αύξηση της κερδοφορίας του κεφαλαίου εξυπηρετεί και η εναρμονισμένη εκστρατεία της αστικής τάξης και των πολιτικών της εκπροσώπων περί αύξησης της ανταγωνιστικότητας.

Η αντίθεση κεφαλαίου-εργασίας οξύνοταν συνεχώς και αυτή η οξύνση εντάθηκε και εντείνεται με τις νεοσυντηρητικές αναδιαρθρώσεις της τελευταίας εικοσαετίας. Συσσώρευση αμύθητου πλούτου από τη μια, και φτώχεια, ανέχεια, ανασφάλεια, για τη μεγάλη πλειοψηφία του λαού, την εργατική τάξη και τα εργαζόμενα μεσαία στρώματα της πόλης και του χωριού από την άλλη, ένταση των κοινωνικών ανισοτήτων και κοινωνικός αποκλεισμός για σημαντικά τμήματα του πληθυσμού, είναι το αποτέλεσμα των νόμων κίνησης του καπιταλισμού.

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 προωθείται και στη χώρα μας όπως παγκόσμια, η νεοσυντηρητική στρατηγική του κεφαλαίου. Στόχος των νεοσυντηρητικών καπιταλιστικών αναδιαρθρώσεων είναι η άνοδος της κερδοφορίας του κεφαλαίου που μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την αύξηση της εκμετάλλευσης της εργατικής τάξης και των άλλων εργαζομένων. Μ' αυτή τη στρατηγική, το ελληνικό κεφάλαιο επιδιώκει να αντιμετωπίσει τη διαρθρωτική του κρίση και να αντιρροπήσει την πτωτική τάση του ποσοστού κέρδους. Δεν είναι μια ακόμη επιλογή του κεφαλαίου που μπορεί να αλλάξει με την αλλαγή των κυβερνητικών διαχειριστών του. Είναι προς το παρόν η μοναδική καπιταλιστική στρατηγική στις συνθήκες απουσίας ενός αξιόμαχου αντίπαλου δέους.

Η άνοδος της κερδοφορίας, η αύξηση των κερδών του μονοπωλιακού κεφαλαίου, δηλαδή ο βασικός στόχος των νεοσυντηρητικών αναδιαρθρώσεων, για να επιτευχθεί, προϋποθέτει τη μείωση των μισθών, την περικοπή των κοινωνικών δαπανών, την εκκαθάριση του μη ανταγωνιστικού κεφαλαίου, την ιδιωτικοποίηση των κερδοφόρων κρατικών επιχειρήσεων και την παράδοση στο κερδοσκο-

πικό ιδιωτικό κεφάλαιο κρατικών υπηρεσιών και κρατικών λειτουργιών (παιδεία, υγεία, κοινωνική ασφάλιση).

Η διασφάλιση των κερδών, η ενδυνάμωση και επέκταση του μονοπωλιακού κεφαλαίου απαιτούν επίσης την αύξηση των ωρών εργασίας, την ελαστικοποίηση του χρόνου εργασίας και την απορύθμιση των εργασιακών σχέσεων.

Η επιτυχία των νεοσυντηρητικών αναδιαρθρώσεων προϋποθέτει ακόμα την αποδυνάμωση και τον παραμερισμό κάθε αντίστασης των εργαζομένων, την αποδιάρθρωση, την παράλυση και τον εκφυλισμό του εργατικού κινήματος και τελικά την πλήρη υποταγή της εργατικής τάξης στις επιταγές του κεφαλαίου. Πρόκειται δηλαδή για μια αντιδραστική αλλαγή όλων των εκμεταλλευτικών καπιταλιστικών σχέσεων.

Στο κέντρο της καπιταλιστικής επίθεσης βρίσκεται η εργατική τάξη, αφού αύξηση των κερδών σημαίνει αύξηση της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης που επιτυγχάνεται τόσο με την αύξηση του χρόνου εργασίας και την εντατικοποίηση της, όσο και με την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας ως αποτέλεσμα της εισαγωγής νέας τεχνολογίας και νέων μορφών στην οργάνωση της παραγωγής. Όλα αυτά οδηγούν στη μείωση των μισθών, στην πτώση του βιοτικού επιπέδου και στη χειροτέρευση της συνολική θέσης της εργατικής τάξης. Άλλα και τα άλλα εργαζόμενα στρώματα γίνονται θύματα αυτής της επίθεσης και πλατιές μάζες των μεσαίων στρώμάτων της πόλης και του χωριού ζουν σε συνθήκες ανέχειας και ανασφάλειας, καθώς πετιούνται μαζικά στη διαδικασία της προλεταριοποίησης τους, εκτός παραγωγής, στην ανεργία και τη φτώχεια.

Η αστική τάξη για να διατηρήσει τα προνόμια και την χυριαρχία της και για να εξασφαλίσει την απρόσκοπη κερδοφορία επεκτείνει την αντιδραστική της επίθεση σε όλα τα μέτωπα. Θωρακίζει το σύστημα της με αντιδημοκρατικούς νόμους και θεσμούς, ενισχύει τους κατασταλτικούς μηχανισμούς μαζί και ταυτόχρονα με την ένταση της πολύπλευρης ιδεολογικής επίθεσης.

Με όλα αυτά η κατάσταση των εργαζομένων γνωρίζει όχι μόνο σχετική, αλλά και απόλυτη χειροτέρευση. Το βιοτικό επίπεδο πέφτει, η απορύθμιση των εργασιακών σχέσεων και η ελαστικοποίηση του χρόνου εργασίας εξουθενώνουν τους εργαζόμενους, εντατικοποιούν την εργασία, χειροτερεύουν τις συνθήκες δουλειάς και σε συνδυασμό με την έλλειψη στοιχειωδών μέτρων προστασίας και ασφάλειας στους τόπους δουλειάς, η εργατική τάξη πληρώνει βαρύ φόρο αίματος στο βωμό του κέρδους με τη μορφή των εργατικών ατυχημάτων που παρουσιάζουν αυξητική τάση.

Η ανεργία δεν ξεκούλλα από τους διψήφιους αριθμούς - παρά τα προπαγανδιστικά κυβερνητικά πυροτεχνήματα περί του αντιθέτου- και πρόκειται για τη δηλωμένη ανεργία, γιατί η πραγματική είναι τουλάχιστον διπλάσια. Το ποσοστό της μπορεί να πέσει αλλά δεν μπορεί να εξαλειφθεί στα πλαίσια του συστήματος.

Οι απανωτές αντιδραστικές αλλαγές οδηγούν στην υποβάθμιση των υπηρεσιών υγείας και παιδείας, στην αποδιάρθρωση της κοινωνικής ασφάλισης. Το λεγόμενο κοινωνικό κράτος τείνει να γίνει παρελθόν. Η συρρίκνωση της κοινωνικής λειτουργίας του αστικού κράτους συνοδεύεται από τη διόγκωση της κατασταλτικής και ιδεολογικής του λειτουργίας, τα δημοκρατικά δικαιώματα και οι ελευθερίες περικόπτονται δραστικά στο όνομα της "αντιμετώπισης της τρομοκρατίας".

Η ανέχεια πλήττει μεγάλα τμήματα του πληθυσμού, πολλαπλασιάζεται η νέα φτώχεια, διογκώνονται τα φαινόμενα της εξαθλίωσης και του κοινωνικού αποκλεισμού. Η κοινωνική ανασφάλεια περισσεύει, η ναρκοκούλτορά εξαπλώνεται και καταστρέφει τη νεολαία, ο συντηρητισμός, ο ατομικισμός και το "ο σώζων εαυτόν σωθήτω" κυριαρχούν πλέον στην ελληνική κοινωνία.

Η ξενοφοβία και ο ρατσισμός γνωρίζουν άνθηση, οι αλλοδαποί εργάτες, οι οικονομικοί μετανάστες, κρατιούνται στο περιθώριο σε καθεστώς ομηρίας, χωρίς δικαιώματα, για να μπορεί ο ελληνικός καπιταλισμός να τους αξιοποιεί στην επίθεση του ενάντια σε ολόκληρη την εργατική τάξη και να αυξάνει την εκμετάλλευση όλων μαζί.

Οι εργαζόμενοι αγανακτούν με αυτήν την κατάσταση, η δυσαρέσκεια πλατιών μαζών συσσωρεύεται και η εργατική τάξη ψάχνει να βρει αγωνιστική διέξοδο για την αντιμετώπιση της κατάστασης που την πνίγει και την καταπίεζει.

10. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΚΑΙ Η ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Το ελληνικό εργατικό κίνημα δεν μπορούσε να αποτελέσει εξαιρόεστη, οδηγήθηκε όπως και το παγκόσμιο σε βαθιά κρίση.

Το εργατικό κίνημα της Ελλάδας έχει πίσω του μια μακρόχρονη περίοδο πάλης και έχει να επιδειξει σημαντικές κατακτήσεις. Η αστική τάξη της χώρας για να το αντιμετωπίσει κατέφυγε στην ωμή βία και την ανοιχτή τρομοκρατία και το εξανάγκασε να δρα για μακρύ χρονικό διάστημα στην παρανομία και σε συνθήκες φασιστικών και ημιφασιστικών αντιδραστικών καθεστώτων, που αποτελούσαν σύνηθες φαινόμενο για 8 ολόκληρες δεκαετίες του 20ου αιώνα. Η εργατική τάξη πλήρωσε για τις κατακτήσεις της και για την κοινωνική πρόοδο, βαρύ φόρο αίματος.

Το εργατικό μας κίνημα διαχωρίστηκε οριστικά από την αστική τάξη στα 1918 με την ίδρυση της ΓΣΕΕ και του ΚΚΕ.

Η πανελλαδική συνένωση των ελληνικών συνδικάτων, η πανηγυρική διακήρυξη της ταξικής αυτοτέλειας με την απόφαση του ιδρυτικού συνεδρίου της ΓΣΕΕ για συνδικάτα "εκτός πάσης αστικής επιρροής" και η σχεδόν ταυτόχρονη ίδρυση του ΣΕΚΕ (Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδας), του μετέπειτα ΚΚΕ, αποτέλεσαν την πρώτη μεγάλη νίκη της εργατικής τάξης της Ελλάδας. Ήταν η έμπρακτη επιβεβαίωση της απόφασης της να συγκροτηθεί σε τάξη για τον εαυτό της, να οργανώσει την ταξική της πάλη κατά του καπιταλισμού, για την κοινωνική της απελευθέρωση.

Από τότε η εργατική τάξη και το κίνημά της δηλώνουν ενεργητικά παρόν στο κοινωνικοπολιτικό γήγενθια, και η νεώτερη νεοελληνική ιστορία είναι στενά συνυφασμένη με τη δράση της κοινωνικής και πολιτικής Αριστεράς. Κανένας πλέον δεν μπορούσε να αγνοήσει το εργατικό κίνημα και η αστική τάξη ήταν αναγκασμένη να το παίρνει σοβαρά υπόψη της. Η αντιμετώπισή του, ο αποπροσανατολισμός του, η υποταγή και η διάλυσή του είναι από τότε βασική στόχευση κάθε αστικής πολιτικής, κάθε πολιτικής έκφρασης της άρχουσας τάξης. Οι αστοί είχαν κάθε λόγο για κάτι τέτοιο. Η επιδίωξή τους να μην επιτρέψουν την ταξική συνειδητοποίηση των εργατών, να εμποδίσουν και να καταστρέψουν την ταξική αυτοτέλεια του κινήματός τους, είναι γι' αυτούς ζωτικής σημασίας ζήτημα, καθώς από αυτό εξαρτάται η ίδια η ύπαρξη της ιδιωτικής ιδιοκτησίας και της αστικής ταξικής κυριαρχίας. Η σύγκρουση ήταν σκληρή. Ήταν μια μακρόχρονη πάλη με νίκες λαμπρές και ήπτες πικρές για το εργατικό κίνημα. Και η πάλη συνεχίζεται.

Το εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα

Το συνδικαλιστικό κίνημα γνώρισε σε όλη την ιστορία του τη βία, την τρομοκρατία και την αυταρχική καταστολή, τις εργοδοτικές και κρατικές παρεμβάσεις

στο εσωτερικό του. Ο οικονομισμός, ο ρεφορμισμός και άλλες αυταπάτες αστικής επιρροής συμπλήρωναν το καταστροφικό έργο της βίας και της καταστολής.

Η αστική τάξη που είδε στο ιδρυτικό συνέδριο της ΓΣΕΕ τις προσπάθειές της να ναυαγούν, καθώς σ' αυτό επικράτησε η ταξική-μαρξιστική αντίληψη, οργάνωσε μια διαρκή αντεπίθεση για τον έλεγχο του κινήματος. Με την κρατική καταστολή και τις ανοιχτές παρεμβάσεις κατόρθωσε στα επόμενα κιόλας συνέδρια, με την προώθηση των υποτακτικών της, να ακυρώσει τις αποφάσεις του ιδρυτικού συνεδρίου και να μετατρέψει τη διοίκηση της ΓΣΕΕ σε όργανο των καπιταλιστών και του κράτους τους.

Από τότε, η διοίκηση της ΓΣΕΕ, εκτός από κάποιες βραχυχρόνιες αναλαμπές, ποτέ δεν βρέθηκε πλέον στην υπηρεσία της εργατικής τάξης. Όταν φτάσουμε σε εκείνο το σημείο όπου η διοίκηση της ΓΣΕΕ θα προωθεί με συνέπεια τα ταξικά συμφέροντα της εργατικής τάξης, τότε θα υπάρχουν και όλες οι άλλες προϋποθέσεις και οι κατάλληλοι ταξικοί συσχετισμοί, ώστε να τερματισθεί ο βίος του εκμεταλλευτικού συστήματος, να τελειώσει το βασιλείο της ιδιωτικής ιδιοκτησίας και της αστικής ταξικής κυριαρχίας.

Για ολόκληρες δεκαετίες η ανάδειξη υποτακτικών στο κεφάλαιο διοικήσεων της ΓΣΕΕ γινόταν με τη βία, την καλπονοθεία και την ανοικτή κρατική παρέμβαση. Από το 25ο συνέδριο που έγινε το 1989, η αστική τάξη κατόρθωσε να βάλει στην υπηρεσία της τη διοίκηση της ΓΣΕΕ με "ειρηνικά" μέσα, με δημιοχρατικά νομιμοποιημένες διαδικασίες και χωρίς καταναγκασμούς. Η πλήρης υποταγή της κοινοβουλευτικής Αριστεράς διευκόλυνε αυτήν την εξέλιξη. Στο πιο αντιπροσωπευτικό συνέδριο της μεταχουντικής περιόδου επικράτησε ένα κλίμα γενικού συμβιβασμού και υποταγής στις επιταγές του κεφαλαίου και την πολιτική των κυβερνήσεων του. Όλες οι παρατάξεις, μαζί και οι παρατάξεις της κοινοβουλευτικής Αριστεράς, σε μια ατμόσφαιρα γενικευμένης συναίνεσης ομονόησαν, και με την εκλογή συναντικής διοίκησης μετέτρεψαν για πρώτη φορά με δημιοχρατικά νομιμοποιημένες διαδικασίες τη ΓΣΕΕ σε κοινωνικό εταίρο του ΣΕΒ και της κυβέρνησης, σε υποστηρικτή της εκάστοτε κυβερνητικής πολιτικής. Ήταν η έμπρακτη επιβεβαίωση της βαθιάς κρίσης του συνολικού εργατικού κίνηματος.

Η αστική τάξη της Ελλάδας στην προσπάθειά της να ελέγξει το κίνημα δεν αρκέστηκε στη βία και την καταστολή, ούτε στην ιδεολογική παρέμβαση και την καλλιέργεια της αστικής επιρροής στις γραμμές του. Για να καλύψει το κενό που δημιουργούσε η έλλειψη πλατιού στρώματος εργατικής αριστοκρατίας στο πρώτο μισό του 20ου αιώνα, βρήκε τρόπους για να συγκροτήσει μέσα στο κίνημα ένα εργατικό στρώμα που θα εφαρμόζει πιστά και χωρίς ταλαντεύσεις την αστική πολιτική στο συνδικαλιστικό κίνημα.

Αρχίζοντας από τη δεκαετία του '30 με την ίδρυση της Εργατικής Εστίας, έχτισε γύρω από αυτήν στη διάρκεια δεκαετιών ένα καλοστημένο σύστημα κρατικής

παρέμβασης, ένα πλατύ δίκτυο διαφθοράς συνειδήσεων και εξαγοράς συνδικαλιστών, για την επιβολή της αστικής κατεύθυνσης στο κίνημα. Τη συντήρηση της κρατικοδίαιτης συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας την εξασφάλισε με τα χρήματα των εργαζομένων μέσω μιας πρόσθετης φορολόγησής τους.

Για δεκαετίες ολόκληρες τα τρωκτικά του δημοσίου χρήματος, οι ανυπόληπτοι εργατοπατέρες δεν μπόρεσαν ούτε για μια στιγμή να αποκτήσουν πραγματική επιφορά στην εργατική τάξη και το συνδικαλιστικό κίνημα. Επρόκειτο για έναν ιδιόμορφο κρατικό συνδικαλισμό, για μια ιδιόμορφη κρατική υπαλληλία και δεν είχε καμία σχέση με το γνωστό μας ρεφορμισμό.

Ο γνήσιος ρεφορμισμός βρισκόταν έξω από τη διοίκηση της ΓΣΕΕ και των δευτεροβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα είναι το κίνημα της Συντονιστικής Επιτροπής των 115 της δεκαετίας του '60, ένα κίνημα του αγωνιστικού ρεφορμισμού με σημαντικές κατακτήσεις, όπου ήταν αναμεμειγμένο και το ταξικό ρεύμα χωρίς ωστόσο σημαντική έκφραση στα γενετικά του κλιμάκια.

Γενικά το ταξικό ρεύμα σε όλη την ιστορία του συνδικαλιστικού κινήματος βρισκόταν υπό διωγμό και ιδιαίτερα από τη δεκαετία του '30 και μετά ήταν αναγκασμένο να δρα μέσα από διάφορα συμμαχικά-μετωπικά σχήματα, και φυσικό ήταν να επηρεαστεί από ιδέες και πρακτικές του οικονομισμού και του ρεφορμισμού. Τις περισσότερες φορές, αυτό που διακηρυσσόταν ως ταξικός συνδικαλισμός δεν ήταν παρά προωθημένος αγωνιστικός ρεφορμισμός που πάλευε με συνέπεια για το βιοτικό επίπεδο, τα κοινωνικά δικαιώματα και τις δημοκρατικές ελευθερίες. Η αγωνιστικότητά του τον διαχώριζε με σαφήνεια από την κρατικο-συνδικαλιστική γραφειοκρατία των ανυπόληπτων εργατοπατέρων, η διαβρωτική δραστηριότητα της οποίας ταυτίστηκε λαθεμένα με το ρεφορμισμό γενικά. Η προβολή δημοκρατικών αιτημάτων δίπλα στα "καθαρά" οικονομικά, η πάλη για δημοκρατικά δικαιώματα και ελευθερίες που είναι βασικά χαρακτηριστικά κάθε σοβαρού και αξιόπιστου ρεφορμιστικού κινήματος, στις συνθήκες της χώρας μας με τα φασιστικά, ημιφασιστικά και αντιδραστικά καθεστώτα, έδινε την εντύπωση ενός άκρως πολιτικοποιημένου συνδικαλιστικού κινήματος. Και πράγματι επρόκειτο για πολιτικοποίηση, αλλά για μια πολιτικοποίηση αστικορεφορμιστικού χαρακτήρα. Επρόκειτο για μια αστική εργατική πολιτική, για μια πάλη μόνο για δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις, που όμως λαθεμένα ταυτίστηκε με την προλεταριακή πολιτική, και οικονομισμός και ρεφορμισμός θεωρήθηκε στρεβλωμένα η πάλη μόνο για μια αυξήση, πράγμα που ποτέ και πουθενά δεν ήταν.

Τα στελέχη του ταξικού συνδικαλισμού διαπαιδαγωγήθηκαν με αυτή τη στρεβλή αντίληψη και θεωρούσαν ταξική συνδικαλιστική πολιτική την προσθήκη αιτημάτων για τα κοινωνικά και δημοκρατικά δικαιώματα και ελευθερίες, την ειρήνη και την εθνική ανεξαρτησία, δίπλα στα αιτήματα για αυξήσεις στα μεροκάματα και το χρόνο εργασίας..

Ο ταξικός συνδικαλισμός και η Αριστερά εμφανίστηκε έτσι ανέτοιμη να δώσει μια διαφορετική κατεύθυνση στο κίνημα μετά τη μεταπολύτευση.

Με την πτώση της χούντας το εργοστασιακό προλεταριάτο έβγαινε στο προσκήνιο και απαιτούσε τη θέση του στην πρωτοπορία του κινήματος. Άλλα δεν υπήρχε εκείνη η συνειδητή πολιτική πρωτοπορία που θα το οδηγούσε σε μια νικηφόρα πορεία.

Στο συνδικαλιστικό κίνημα μετά το '74 κυριάρχησε ξανά η αστική επιρροή. Σε όλα τα προβλήματά του που απαιτούσαν άμεσες λύσεις δόθηκαν ξανά ζεφορμιστικές απαντήσεις και η ταξική αντίληψη δεν μπόρεσε να αναπτυχθεί και να επικρατήσει.

Στις νέες συνθήκες που διαμορφώθηκαν σημειώνεται και μια προσαρμογή της τακτικής της άρχουσας τάξης. Ως το 1978, το κρατικό χρήμα που αποτελούσε την υλική βάση της κρατικοσυνδικαλιστικής γραφειοκρατίας των εργατοπατέρων της Δεξιάς, έρεε αποκλειστικά προς τα νομιμόφρονα συνδικάτα. Τα άλλα, με αγωνιστικές διοικήσεις, ήταν αποκλεισμένα από τις ενισχύσεις της Εργατικής Εστίας, στηρίζονταν αποκλειστικά στην οικονομική συνδρομή των μελών τους, και ακριβώς σ' αυτό βρισκόταν η δύναμη τους.

Έτσι επί κυβερνήσεων ακόμα της πρώτης περιόδου της ΝΔ αλλάζει αυτή η πρακτική και το κρατικό χρήμα αρχίζει να ρέει προς όλα τα συνδικάτα και σε αυτά με διοικήσεις στίς οποίες πλειοψηφύσαν μελή και στελέχη του ΚΚΕ. Αυτή η διαδικασία ολοκληρώθηκε επί των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ και η κρατική ενίσχυση επεκτάθηκε και γενικεύτηκε.

Ότι δεν πέτυχε η άρχουσα τάξη επί δεκαετίες με τη βία και την καταστολή, το κατόρθωσε με τη γενίκευση της κρατικής παρέμβασης. Βρήκε τον τρόπο να εξασφαλίσει τη διάδοση της αστικής επιρροής και τον έλεγχο του κινήματος μέσω μιας δημοκρατικά πλέον νομιμοποιημένης συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, συντηρούμενης με το κρατικό χρήμα της Εργατικής Εστίας.

Πάνω σ' αυτή τη βάση διαμορφώθηκε η σύγχρονη συνδικαλιστική γραφειοκρατία που βαθμαία οδηγήθηκε σε μια κατάσταση όπου αντικειμενικά δυνάμωνε η τάση της να εναντιώνεται προς κάθε αγωνιστική πράξη που θα έβαζε σε κίνδυνο την αστικοποιημένη της υπόσταση. Τα υπαρξιακά της προβλήματα την ωθούν να κρατάει τις κινητοποιήσεις των εργατών σε ελεγχόμενες κατευθύνσεις, τη σπρώχνουν σε πρακτικές συρρίκνωσης της εσωσυνδικαλιστικής δημοκρατίας προκειμένου να μη χάσει τον έλεγχο των διοικήσεων του κινήματος.

Εκτός από τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία, αυξημένο ρόλο στην ενίσχυση της αστικής επιρροής στο κίνημα έπαιξε το διευρυμένο πια στρώμα της εργατικής αριστοκρατίας που μεταπολεμικά αναπτύχθηκε ραγδαία στον κρατικό και τον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας.

Όλα αυτά, σε συνδυασμό με την εκφυλιστική πορεία της πολιτικής Αριστεράς, που με την ενδοτική της στάση επέτρεψε στο σοσιαλρεφορμισμό του ΠΑΣΟΚ να

αποκτήσει πλατιά επιφύλαξη στην εργατική τάξη, συνθέτουν την εικόνα της πορείας προς τον εκφυλισμό και την πλήρη υποταγή του συνδικαλιστικού μας κινήματος.

Σήμερα το συνδικαλιστικό μας κίνημα βρίσκεται σε βαθιά κρίση. Η αστική επιφύλαξη που κυριάρχησε, το οδήγησε στην απομαζικοποίηση, στην εξουδετέρωση της εσωσυνδικαλιστικής δημοκρατίας, το παρέδωσε στην κοινωνική συναίνεση, την ταξική ειρήνη και την ταξική συνεργασία. Το κατέστησε ανήμπορο όχι μόνο να συμβάλλει στην ταξική διαπαιδαγώγηση και στο έργο της κοινωνικής απελευθέρωσης, όχι μόνο να διευρύνει τα κοινωνικά δικαιώματα και τις δημοκρατικές ελευθερίες, αλλά σύτε καιν τα κεκτημένα να υπεραισπιστεί.

Σήμερα, συνδικάτα με κάποια πραγματικά δημοκρατική εσωτερική λειτουργία και δράση, με μαζικές διαδικασίες και πραγματικά ταξική αγωνιστική κατεύθυνση είναι σπάνιο είδος. Χάθηκε κάθε ταξική αλληλεγγύη και συμπαράσταση.

Τα αγωνιστικά ξεπάσματα τμημάτων της εργατικής τάξης, που είναι αναπόφευκτα και δεν πρόκειται να εκλείψουν, αφήνονται στην τύχη τους και τελικά υποτάσσονται καθώς δεν βρίσκουν οργανωμένη και συντονισμένη αγωνιστική διέξοδο.

Οι ηγεσίες του συνδικαλιστικού κινήματος ακολουθούν πιστά τις επιλογές της κυριαρχησ τάξης, οδηγούν το κίνημα στη διάλυση και την εργατική τάξη στην άνευ όρων παράδοση στους καπιταλιστές. Οι αστικοποιημένες ηγεσίες της ΓΣΕΕ και δευτεροβάθμιων οργανώσεων δεν θέλουν και δεν μπορούν να οργανώσουν την εργατική πάλη, η υποταγή τους οδηγεί το συνδικαλιστικό κίνημα στη διάσπαση και τη διάλυση.

Αποκαρδιωτική είναι και η δράση του ΠΑΜΕ που αυτοπαρουσιάζεται ως ταξικός συνδικαλισμός, αλλά δεν είναι παρά η σεχταριστική περιχαράκωση και η ρεφορμιστική απογείωση μαζί, σε ένα εκρηκτικό μείγμα, που το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να συμβάλλει στη διάσπαση και τη διάλυση του κινήματος. Η αδύναμη παρέμβαση εξωκοινοβουλευτικών δυνάμεων χαρακτηρίζεται από μια γενικευμένη σύγχυση και μόνο τον αποπροσανατολισμό μπορεί να καλλιεργήσει.

Η κρίση του συνδικαλιστικού κινήματος είναι αποτέλεσμα της ολικής επικράτησης της αστικής επιφύλαξης. Είναι κρίση της αστικής επιφύλαξης και όχι κάποια ιστορική κρίση του συνδικάτου ως μορφής οργάνωσης του εργατικού κινήματος.

Η απομάκρυνση της αστικής επιφύλαξης, η προώθηση της ταξικής προλεταριακής αντίληψης, η εκδίωξη της αστικοποιημένης συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας από τα όργανα διοίκησης, αποτελεί βασική προϋπόθεση για την έξοδο από την κρίση, για την ταξική αναγέννηση του συνδικαλιστικού κινήματος.

Η έξοδος από την κρίση δεν περνάει μέσα από την επιλογή κάποιας άλλης παραλλαγής της αστικής επιφύλαξης, απαιτεί να βρεθεί το κίνημα ΕΚΤΟΣ ΠΑΣΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ.

Μέσα στη γενικότερη πάλη για την προώθηση των ταξικών συμφερόντων θα οργανωθεί με επιτυχία και η πάλη για συνδικάτα στην υπηρεσία της εργατικής τάξης.

Για συνδικάτα ταξικά αυτοτελή και ανεξάρτητα.

Για συνδικάτα με πλατιά εσωσυνδικαλιστική δημοκρατία, με διοικήσεις αιρετές και κάθε στιγμή ανακλητές.

Για συνδικάτα που δεν θα ανέχονται και θα αποκρούνται τις εργοδοτικές και όλων των μορφών τις κρατικές παρεμβάσεις (διοικητικές - δικαστικές - οικονομικές - ιδεολογικές).

Για συνδικάτα κεντρικά οργανωμένα κατά κλάδο παρογωγής, που θα περιλαμβάνουν όλους τους εργαζόμενους του κλάδου, μαζί και τους άνεργους και τους συνταξιούχους, όλους, άνδρες και γυναίκες, ντόπιους και μετανάστες, άσχετα από εθνικότητα, ειδίκευση και εργασιακή σχέση, από πολιτικές, φιλοσοφικές και θρησκευτικές πεποιθήσεις. Με παραρτήματα κατά νομό ή μεγάλη πόλη και οργανώσεις στα εργοστάσια και τους τόπους δουλειάς.

Για συνδικάτα που θα στηρίζονται οικονομικά αποκλειστικά στη συνδρομή των μελών τους. Που θα αναδείχνουν στα διοικητικά τους όργανα τους πιο ικανούς και αφοσιωμένους στην εργατική υπόθεση συνδικαλιστές.

Για συνδικάτα που βάση της δράσης τους θα αποτελεί η ταξική πάλη και όχι η κοινωνική συναίνεση και η ταξική συνεργασία.

Για συνδικάτα που μόνιμη στόχευσή τους θα έχουν την αγωνιστική διεκδίκηση και την ταξική διαπαδαγώγηση των εργατών, κέντρα συγκέντρωσης και διαπαδαγώγησης για το σοσιαλισμό.

Η ελληνική Αριστερά

Η κατάσταση στην πολιτική Αριστερά δεν είναι καλύτερη. Το κύριο χαρακτηριστικό της ελληνικής Αριστεράς σήμερα είναι η απουσία μιας διακριτής δύναμης με συγκροτημένη επαναστατική στρατηγική και τακτική.

Το σύνολο σχεδόν της σημερινής Αριστεράς - κοινοβουλευτικής και εξωκοινοβουλευτικής - αποτελείται από θραύσματα του ΚΚΕ που προήλθαν από παλιότερες και πρόσφατες διασπάσεις του κόμματος αυτού και των οργανώσεών του στη νεολαία.

Η ίδρυση του ΣΕΚΕ (ΚΚΕ) στα 1918 απαντούσε σε μια κοινωνική ανάγκη, στην ανάγκη αυτοτελούς έκφρασης της εργατικής τάξης, στην ανάγκη να συνδεθεί το εργατικό κίνημα με το σοσιαλισμό, να οργανωθεί και να προετοιμαστεί η εργατική τάξη για την εκπλήρωση του ιστορικού της ρόλου, για την ανατροπή του καπιταλισμού και το σοσιαλισμό.

Το ΚΚΕ, σε όλη τη διαδρομή του συνέβαλε αποφασιστικά στην οργάνωση των αγώνων της εργατικής τάξης και των άλλων εργαζομένων, η ιστορία του είναι

στενά συνυφασμένη με τη νεότερη ιστορία του τόπου. Οδήγησε πολλές φορές στην πλατιά συσπείρωση των εργαζομένων γύρω από την εργατική τάξη, δημιούργησε και καθοδήγησε πλατιά μέτωπα που απειλούσαν την εξουσία της αστικής τάξης. Οδήγησε τις λαϊκές μάζες στην ηρωική πάλη ενάντια στους φασίστες κατακτητές, που μέσα από το ρωμαλέο κίνημα του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ έγραψαν το έπος της Εθνικής Αντίστασης. Οργάνωσε και έδωσε τη μάχη στην κορυφαία ταξική σύγκρουση με την αστική τάξη και τον υπεριαλισμό στον εμφύλιο πόλεμο (1946-1949). Αντιπάλεψε την υποανάπτυξη και τη μιζέρια. Άλλα δεν μπόρεσε να νικήσει.

Ανεξάρτητα όμως απ' αυτό, οι αγωνιστές του έδωσαν ηρωικές μάχες και δημιούργησαν μια αγωνιστική κομμουνιστική-επαναστατική παραδοση. Η αξιοποίηση αυτής της παραδοσης και της πείρας - θετικής και αρνητικής - θα αποτελεί πηγή έμπνευσης και προβληματισμού για τις νεότερες γενιές της ελληνικής εργατικής τάξης και του κινήματός της.

Ωστόσο όχι μόνο δεν νίκησε αλλά οδηγήθηκε σε αλλεπάλληλες κρίσεις και σε μια εκφυλιστική πορεία. Αιτία γι' αυτό ήταν η μόνιμη απουσία επαναστατικής στρατηγικής και τακτικής. Το ΚΚΕ, που η ίδρυσή του επιταχύνθηκε από την επιδραση της κοσμοϊστορικής νίκης του ρώσικου Οχτώβρου, συνδέθηκε αμέσως με τη μπολσεβίκικη κατεύθυνση στο παγκόσμιο κίνημα, προσχώρησε στην Γ' Διεθνή αλλά ποτέ δεν κατόρθωσε να αφομοιώσει τις αρχές του μπολσεβικισμού.

Από την ίδρυση του ΚΚΕ και για πολλές ακόμα μετέπειτα δεκαετίες, δεν υπήρχε στην Ελλάδα ένας ξεχωριστός πολιτικός φορέας της Σοσιαλδημοκρατίας. Τέτοιος φορέας δεν υπήρχε, αλλά οι σοσιαλδεφορδιστικές αυταπάτες και οι σοσιαλδημοκρατικές αντιλήψεις ήταν σε πλατιά έκταση παρούσες στην ελληνική κοινωνία. Αντικειμενικά αυτές οι αντιλήψεις και σημαντικό τμήμα των φορέων τους, που ήταν πολιτικά άστεγοι, ωθούνταν προς το ΚΚΕ, τη μόνη οργανωμένη εργατική πολιτική έκφραση. Αυτό κόστισε στο κόμμα αρκετό χρόνο αντιπαραθέσεων και συγκρούσεων στο εσωτερικό του. Πριν καν προλάβει να ολοκληρώσει τη διαμόρφωση της επαναστατικής του φυσιογνωμίας την πρώτη δεκαετία της ζωής του - μια δεκαετία σκληρών αγώνων, η εμπειρία των οποίων δεν πρέπει να λοιδορείτε, όπως γίνεται από την πλευρά του ελληνικού αναθεωρητισμού - η κατάσταση έγινε περίπλοκη με τα προβλήματα που εμφανίστηκαν στο παγκόσμιο κίνημα και έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στη παραπέρα πορεία ανάπτυξης του ΚΚΕ. Η διαγραφόμενη γραφειοκρατικοποίηση του σοβιετικού κράτους και του ΚΚΣΕ έβαλε τη σφραγίδα της και στην πορεία διαμόρφωσης του ΚΚΕ. Από δω και πέρα η σοσιαλδημοκρατική αντιληφή, τροποποιημένη και μεταλλαγμένη από τα ηγετικά κλιμάκια της σοβιετικής γραφειοκρατίας, γίνεται μόνιμος κάτοικος στην ηγεσία και του ΚΚΕ.

Η προλετεριακή, μαρξιστική αντιληφή βρισκόταν από κει και πέρα σε μόνιμη άμυνα μέσα στον ίδιο τον υποτιθέμενο δικό της πολιτικό φορέα, μέσα στο κομ-

μουνιστικό κόμμα και φυσικό ήταν να μην μπορεί να αποκτήσει αξιόλογη επιρροή ούτε στο συνδικαλιστικό κίνημα.

Το ΚΚΕ δεν μπόρεσε έτσι, να αποκτήσει ποτέ μια ξεκάθαρη επαναστατική στρατηγική, να κατακτήσει την προλεταριακή κοσμοαντληψη, να αφομοιώσει το μαρξισμό-λενινισμό και να τον αναπτύξει αυτοτελώς στις ελληνικές συνθήκες.

Η αστική επιρροή που κυριαρχούσε στην ηγεσία του κόμματος, μείωνε την αποτελεσματικότητα της πολιτικής του προέμβασης στο κίνημα και επηρέαζε αρνητικά όχι μόνο την πάλη για το σοσιαλισμό αλλά πολλές φορές και την πάλη για τα άμεσα ζητήματα. Η έλλειψη επαναστατικού προγράμματος και επαναστατικής στρατηγικής ήταν η αιτία και για την ήπτα του ωραμαλέου κινήματος της Εθνικής Αντίστασης. Σε μια στιγμή που όλες οι προϋποθέσεις για την κατάκτηση της εργατικής εξουσίας υπήρχαν και ο οργανωμένος λαός ήταν έτοιμος να τη μετουσιώσει σε πράξη, η κυριαρχούσα στην ηγεσία του κινήματος αστική επιρροή την παρέδινε στην αστική τάξη.

Η θεωρητική οκνηροία, η παραμέληση της θεωρητικής ανάπτυξης, ο πρακτικισμός, η αντιγραφή έτοιμων αναλύσεων και αναφοριώτης ξένης πείρας, ήταν μόνιμα στοιχεία στην πρακτική των ηγεσιών, και οδηγούσαν συχνά στον αναθεωρητισμό και το σεχταρισμό, δύο όψεις του ίδιου νομίσματος που εναλλάσσονταν στις διάφορες καμπές της ιστορίας του.

Το ΚΚΕ αποτελούσε συνήθως μια συμβίωση επαναστατών-κομμουνιστών με τους οπορτουνιστές, και διάφορους μικροαστούς δημοκράτες, μια συμβίωση διεθνιστών με εθνικιστικά στοιχεία της μικροαστικής διανόησης. Μέσα σε μια τέτοια συμβίωση φυσικό ήταν να εμφανίζονται κατά καιρούς διάσταση απόφεων και ιδεολογικοπολιτικές διαμάχες, που σε περιπτώσεις οξυνόσής τους, τη λύση έδινε η διαστρέβλωση του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού, ο γραφειοκρατικός συγκεντρωτισμός. Όταν σ' αυτές τις διαμάχες παρενέβαινε δυναμικά η βάση του κόμματος, τότε συνήθως ξεσπούσαν ανοιχτές κρίσεις και επέρχονταν διασπάσεις του κόμματος. Οι κρίσεις αυτές ήταν έκφραση της συνεχούς αντίφασης ανάμεσα στα πραγματικά συμφέροντα της εργατικής τάξης που έπρεπε σύμφωνα με τις διακηρύξεις του να εκφράσει το ΚΚΕ, και στην οπορτουνιστική-μικροαστική πολιτική που εφάρμοζαν τα ηγετικά του κλιμάκια.

Η κομμουνιστική τάση, το επαναστατικό ρεύμα ήταν πάντοτε παρόν στις γραμμές του κόμματος και συχνά εκφραζόταν και στην ηγεσία του. Επαναστατικό δυναμικό υπάρχει και θα συνεχίσει να αναγεννιέται και στο σημερινό ΚΚΕ, γιατί όσο αυτό θα επικαλείται το μαρξισμό και το λενινισμό, πάντα θα υπάρχουν αγωνιστές που θα φτάνουν στη μαρξιστική γνώση και θα ανακαλύπτουν την αντίφαση ανάμεσα στις επαναστατικές διακηρύξεις και την οπορτουνιστική πρακτική.

Το κομμουνιστικό-επαναστατικό ρεύμα, ωστόσο, ποτέ δεν βγήκε αμιγές και

καθαρό στο προσκήνιο. Στις αριστερές διασπάσεις εμφανιζόταν αναμεμιγμένο με μορφές της αστικής επιρροής. Το ίδιο έγινε και στην τελευταία αριστερή διάσπαση το 1989, όταν χιλιάδες αγωνιστές-μέλη του ΚΚΕ διαγράφτηκαν ή αποχώρησαν από το κόμμα.

Οι διαγραφέντες ή αποχωρήσαντες το 1989 δεν διέθεταν μια συγκροτημένη επαναστατική αντίληψη. Δεν διαχωρίστηκαν όλοι για τους ίδιους λόγους από τον οπορτουνισμό. Στις γραμμές τους κυριαρχούσε μια πανσπερμία αντιλήψεων και απόψεων. Οι αγωνιστές που διαχωρίστηκαν το 1989 από τον οπορτουνισμό έκαναν το επαναστατικό τους καθήκον και υπερασπίστηκαν στη δοσμένη στιγμή τον επαναστατικό κομμουνισμό. Άλλα εκεί τελειώνει η επαναστατική τους συνεισφορά. Έδειξαν στη συνέχεια την ιστορική τους ανεπάρκεια και απέδειξαν στην πράξη ότι, όταν δεν υπάρχει σαφής διαχωριστική γραμμή των μαρξιστών από τις μικροαστικές αμφισβητήσεις, εκείνος που τελικά κερδίζει είναι η αστική επιρροή. Καμιά επαναστατική συνεισφορά στο κίνημα και την Αριστερά δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς ένα συνεκτικό μαρξιστικό, επαναστατικό ιδεολογικο-πολιτικό πλαίσιο.

Μετά την πτώση της χούντας το 1974, το ΚΚΕ γνώριζε για πρώτη φορά μια σχετικά μακρόχρονη νόμιμη δράση. Κατόρθωσε να αποκτήσει σημαντική επιρροή στη νεολαία ως αποτέλεσμα της αντιχουντικής ριζοσπαστικοποίησης και ήταν υπαρκτή η δυνατότητα να εδραιώσει και να αναπτύξει παραπέδα την επιρροή και τους δεσμούς του με την εργατική τάξη. Η έλλειψη επαναστατικού προγράμματος και στρατηγικής δεν του επέτρεψαν για μια ακόμα φορά να κάνει ένα επαναστατικό άνοιγμα στην εργατική τάξη. Αντί για βήματα προς τα μπροστά, το ΚΚΕ αρχίζει μια πορεία παραπέδα ελαχιστοποίησης των στόχων του, ψαλιδίζει κάθε τι που απόμεινε να θυμίζει επανάσταση, αρχίζει τις προσαρμογές για να φτάσει ως τον έσχατο εξευτελισμό της συμμετοχής του στις αστικές κυβερνήσεις (Τζαννετάκη αρχικά και μετέπειτα στην Οικουμενική). Έτσι, δεν μπόρεσε να αξιοποήσει τις τεράστιες δυνατότητες που ξανοίγονταν μπροστά του. Με την τακτική του άφησε ουσιαστικά ανενόχλητο το σοσιαλεφορδισμό να αποκτήσει πλέον πλατιά επιρροή, οργανωμένη αυτοτελή παρουσία και να κυριαρχήσει στο εργατικό κίνημα.

Δεν μπόρεσε να διαπαιδαγωγήσει επαναστατικά τις νέες γενιές που συνέρευσαν ορμητικά στις γραμμές του κόμματος. Στην πορεία εκφυλισμού του συντέλεσαν αποφασιστικά οι αυταπάτες της -για πρώτη φορά στην ιστορία του- μακρόχρονης περιόδου νόμιμης δράσης, η πλατιά ανάδειξη στελεχών από τα μικροαστικά στρώματα, η γραφειοκρατικοποίηση εργατικών του στελεχών που συμμετείχαν στις διοικήσεις των συνδικαλιστικών οργανώσεων, η έλλειψη έμπειρων και μαρξιστικά εκπαιδευμένων στελεχών παλιότερων γενιών λόγω της μακρόχρονης απουσίας κομματικών οργανώσεων στο εσωτερικό της χώρας και λόγω της αχοήστευσης τέτοιων στελεχών σε παλιότερες εσωκομματικές αντιπα-

ραθέσεις και συγκρούσεις. Ακόμα, και σε συνδυασμό με τα παραπάνω, σημαντικό ρόλο στην εκφυλιστική πορεία έπαιξαν η πρόσβαση στελεχών του στον κρατικό μηχανισμό που προωθήθηκε με την έλευση του ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση και η συμμετοχή στελεχών του στους μηχανισμούς των Δήμων λόγω της διευρυμένης του επιρροής σ' αυτούς, που οδηγούσε τα μέλη και στελέχη του που δρούσαν εκεί σε θεοφοριστικές αυταπάτες. Τέλος οι κομματικές επιχειρήσεις που εξαπλώθηκαν ραγδαία και στέγαζαν ένα σημαντικό στελεχικό δυναμικό που άδειε στο θεοφορισμό.

Πολύ νωρίς, στις αρχές ακόμα της δεκαετίας του '80, ο αστικός τύπος και τα **MME** κάνουν ότι μπορούν για να αθήσουν το **KKE** στην εγκατάλειψη κάθε ψήγματος επαναστατικής πολιτικής. Υποστηρίζουν ανοιχτά και προβάλλουν δυναμικά τους φορείς αντιλήφεων αστικής επιρροής στα ηγετικά του κλιμάκια. Η ανάδειξη στελεχών του γίνεται πλέον με την ενεργό ανάμειξη του αστικού τύπου, και στο εσωτερικό του εντείνονται το κυνηγητό ενάντια σε κάθε επαναστατική άποψη και τους φορείς της.

Στο σημερινό **KKE**, όπως αυτό προέκυψε μετά τις ωδίνες του αποχωρισμού του από τον ενιαίο **ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟ**, παρά τις διακηρύξεις του, δεν έχουμε να κάνουμε με ένα κόμμα που επαναπροσεγγίζει το μαρξισμό-λενινισμό και την επαναστατική στρατηγική. Η σταδιοποίηση της επανάστασης, παρά τη φραστική απόρριψή της, ζει και βασιλεύει. Από τις θετικές προτάσεις ανάπτυξης του καπιταλισμού της δεκαετίας του '80, έφτασαν τώρα στη λαϊκή εξουσία και τη λαϊκή οικονομία, γιατί φοβούνται να διακηρύξουν ανοιχτά και πανηγυρικά τη δικτατορία του προλετεαριάτου που είναι άμεση κοινωνική αναγκαιότητα και σημαίνει τοποίσμα του αστικού κράτους, αντικατάσταση της αστικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας με τη δημοκρατία των συμβουλίων και εφαρμογή των αρχών της Κομμούνας.

Φαίνεται σαν να μην κατάλαβαν τίποτα από τις παταγώδεις ανατροπές και καταρρεύσεις και συνεχίζουν να προπαγανδίζουν τον καουτσικό σοσιαλισμό του Στάλιν, ταυτίζοντας την πρώτη φάση της κομμουνιστικής κοινωνίας (που είναι μια κοινωνία αταξική και ακρατική), με την μεταβατική περίοδο της δικτατορίας του προλετεαριάτου, που και αυτή τη στρεβλώνουν και τη συρρικνώνουν σε μια περίοδο ώσπου όλα τα μέσα παραγωγής περάσουν στα χέρια του κράτους.

Η συγχυσμένη τους στρατηγική δεν μπορεί να συγκινήσει τις εργατικές μάζες, ούτε μπορεί να συμβάλλει ώστε να συγκροτήσουν τουλάχιστον μια συνεπή και αποτελεσματική κοινοβουλευτική τακτική.

Η σύγχυση της στρατηγικής έχει άμεσες επιπτώσεις και στην καθημερινή πρακτική του κόμματος αυτού. Μαζί με τα παραδοσιακά θεοφοριστικά στοιχεία της πολιτικής του, στην πρακτική του εμφανίστηκε τα τελευταία χρόνια και ένας διευρυμένος σεχταρισμός, όπως αυτό φαίνεται από τη δράση της παράταξής του στο συνδικαλιστικό κίνημα, του **PAME**, που το μόνο που ξέρει είναι η περιχα-

ράκωση, η ξεχωριστή συγκέντρωση, η διάσπαση των εργατικών αγώνων.

Αποδείχνεται έτσι ανίκανο όχι μόνο στην επαναστατική διαπαιδαγώγηση της τάξης να συνεισφέρει, αλλά ούτε στην οργάνωση αποτελεσματικών αγώνων για τις άμεσες διεκδικήσεις να συμβάλλει.

Ο ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ αποτελεί ουσιαστικά ένα συμπλήρωμα του αστικού πολιτικού συστήματος, διαθέτει ωστόσο επιρροή σε αγωνιστές με αριστερές διαθέσεις. Πρόκειται ουσιαστικά για έναν κεντροαριστερό σοσιαλρεφορμιστικό φορέα. Καθώς εγκατέλειψε κάθε αναζήτηση και αναφορά σε ένα επαναστατικό σοσιαλιστικό μέλλον, είναι μια δύναμη μεταρρυθμιστική στα πλαίσια του συστήματος και καταλαμβάνει μια θέση στα αριστερά του αστικού πολιτικού φάσματος.

Η ελληνική Αριστερά συμπληρώνεται με το πολυποίκιλο φάσμα των οργανώσεων της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς. Στις γραμμές της υπάρχει ένα αξιόλογο επαναστατικό δυναμικό, αλλά απουσιάζει μια συνεκτική επαναστατική κατεύθυνση που θα ήταν ικανή να αποκτήσει επιρροή στην εργατική τάξη και να οργανώσει μια πραγματικά επαναστατική παρέμβαση στο κίνημα. Οι δυνάμεις της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς, λόγω της ανεπάρκειας και της ενσωμάτωσης στον πολιτικό τους λόγο και στην πρακτική τους παλιών και νέων ιδεολογιμάτων αστικής επιρροής αδυνατούν να δώσουν επαναστατική διέξοδο στο κίνημα και την Αριστερά. Τμήματά της τείνουν να δορυφορούσι την κυρίως γύρω από το ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟ και άλλα γύρω από το ΚΚΕ. Ορισμένες δυνάμεις της τηρούν στο κίνημα μια στάση και εφαρμόζουν μια πρακτική παρόμοια με αυτήν του ΚΚΕ. Γενικά, λόγω της πολυδιάσπασής της, αλλά κυρίως λόγω τους ελλείμματος επαναστατικής στρατηγικής, αδυνατεί να προσφέρει διέξοδο στους αγωνιστές της Αριστεράς και να αποτελέσει έναν επαναστατικό πόλο συσπείρωσης.

Μπροστά σ' αυτήν την κατάσταση κρίσης της ελληνικής Αριστεράς πολλοί αγωνιστές εκφράζουν τον πόθο για την πολυπόθητη ενότητα της Αριστεράς. Οι διάφορες συνιστώσες της Αριστεράς καλούν σε ενότητα υπό τη σκέπη των δικών τους διακηρυγμένων συσπειρώσεων και μετώπων. Καλούν σε συμμετοχή, στο αντιμονοπολιακό μέτωπο το ΚΚΕ, στο αντινεοφιλελεύθερο ο ΣΥΝ, στο αριστερό-διζοσπαστικό μέτωπο τμήματα της εξωκοινοβουλευτικής, τα οποία μάλιστα φιλοδοξούν να αναγορεύσουν το δικό τους μετωπικό σχήμα σε επαναστατικό πόλο συσπείρωσης.

Η ιστορία όμως διδάσκει ότι δεν είναι η απουσία μετώπων η αιτία για τον εκφυλισμό και την αστικοποίηση της Αριστεράς και του κομμουνιστικού κινήματος.

Η πραγματική αιτία βρίσκεται στην απομάκρυνση από τις επαναστατικές αρχές, στην εγκατάλειψη του μαρξισμού και στην κυριαρχία της αστικής επιρροής.

Για την ενότητα των αριστερών αγωνιστών, βασική προϋπόθεση αποτελεί η κατάκτηση του επαναστατικού προγράμματος του μαρξισμού.

Μόνο μία Αριστερά που θα βασίζεται στην επανάκτηση του μαρξισμού, που θα δρα στη βάση του επαναστατικού προγράμματος, για την ανατροπή, την εργατική εξουσία και το σοσιαλισμό, είναι σε θέση να ενώσει τους αγωνιστές της βάσης, στέλνοντας τους αστικής επιρροής ηγέτες στο φυσικό τους περιβάλλον, στα κόμματα της αστικής τάξης.

Μόνο μια τέτοια Αριστερά στη βάση της επαναστατικής στρατηγικής και τακτικής μπορεί να αποτελέσει πραγματικό επαναστατικό πόλο συσπείρωσης των αριστερών αγωνιστών, να προωθήσει την συνειδητοποίηση και ενότητα της εργατικής τάξης και την επαναστατική ενδυνάμωση του κινήματός της.

11. ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ - ΑΜΕΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ. ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ Η ΜΟΝΗ ΔΙΕΞΟΔΟΣ

Υπεύθυνος για την κατάσταση της εργατικής τάξης και των άλλων εργαζομένων είναι ο καπιταλισμός. Καμία άλλου είδους ανάπτυξη αυτού του συστήματος που να είναι υπέρ των εργαζομένων δεν είναι δυνατή. Ένας καλύτερος καπιταλισμός δεν μπορεί να υπάρξει. Ο ελληνικός καπιταλισμός βρίσκεται σε βαθιά κρίση και οι αντιθέσεις του, οι νόμοι κάνησης και ανάπτυξής του ευθύνονται για την επιδείνωση της θέσης των εργαζομένων. Καμία άλλη πολιτική στα πλαίσια αυτού του συστήματος που να εξυπηρετεί τα συμφέροντα των λαϊκών μαζών δεν υπάρχει. Οι πολιτικοί εκπρόσωποι του κεφαλαίου είναι υπεύθυνοι για την υπάρχουσα κατάσταση όχι γιατί εφαρμόζουν κακές πολιτικές, όχι γιατί είναι καλοί ή κακοί, επαρκείς ή ανεπαρκείς, κεντροδεξιοί ή κεντροαριστεροί, φιλοαμερικάνοι ή φιλοευρωπαίοι, αλλά μοναδικά γιατί υπηρετούν το καπιταλιστικό σύστημα, τον πραγματικό ένοχο. Όσοι βρίσκονται στην υπηρεσία του κεφαλαίου τίποτα δεν μπορούν να κάνουν υπέρ των εργαζομένων ακόμη και αν το ήθελαν. Δε θέλουν αλλά και δε μπορούν!

Κανένας δε μπορεί να μας απαλλάξει από την ανεργία, στο έδαφος του καπιταλισμού, γιατί αυτή είναι αποτέλεσμα και εσωτερική ανάγκη του συστήματος.

Δε μπορούν να μας σώσουν ούτε οι καλοκάγαθες προθέσεις κάποιων αριστερών, που βάλθηκαν να μοστράρουν τον καπιταλισμό νομίζοντας ότι μπορεί να υπάρξει στα πλαίσια του συστήματος μια άλλη πολιτική, που χωρίς να καταργεί το καπιταλιστικό κέρδος, θα βάλει τον άνθρωπο πάνω από τα κέρδη.

Οποιαδήποτε πολιτική κι αν εφαρμοστεί, αν δε θίγει συθέμελα το εκμεταλλευτικό σύστημα, δεν είναι σε θέση να προσφέρει φιξικές λύσεις στα προβλήματα των λαϊκών μαζών. Χωρίς την ανατροπή αυτού του συστήματος φιξικές λύσεις υπέρ των εργαζομένων είναι ανέφικτες και απραγματοποίητες, σκέτη αισική δημαγωγία ή ουτοπικό παραλήρημα της μικροαστικής Αριστεράς.

Ο παροξυσμός όλων των αντιθέσεων του καπιταλισμού τον οδηγεί στα όρια του, η ανατροπή του είναι η μόνη δυνατή διέξοδος για τους εργαζόμενους. Όλες οι άλλες ”λύσεις” και προτάσεις, οποιαδήποτε βελτίωση της κατάστασης των εργαζομένων και αν επαγγέλλονται είναι λύσεις υπέρ του κεφαλαίου, είναι προτάσεις υπέρ της διαιώνισης της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης.

Στη σημερινή Ελλάδα η φιξική λύση όλων των προβλημάτων υπέρ της εργατικής τάξης και των άλλων εργαζομένων εξαρτάται από τη λύση της βασικής αντίθεσης κεφαλαίου - εργασίας. Καθώς ο αισικός μετασχηματισμός στη χώρα ολοκληρώθηκε προ πολλού, κανένα από τα μεγάλα προβλήματα δε μπορεί να λυθεί με αισικοδημοκρατικό τρόπο. Αν παραβλέψουμε το χωρισμό κράτους - εκκλη-

σίας που είναι καθήκον της αστικής τάξης να το λύσει, αλλά δεν το έλυσε γιατί η Εκκλησία αποτελεί στη χώρα μας για διάφορους λόγους πολύτιμο παράγοντα της αστικής κυριαρχίας για την εθνικιστικό-θρησκευτική χειραγώγηση των μαζών και αναπόσπαστο τμήμα της αστικής εξουσίας, τίποτα άλλο δεν υπάρχει που να μπορεί να λυθεί στα αστικοδημοκρατικά πλαίσια.

Στην αγροτική οικονομία τα μισοφεούνδαρχικά υπολείμματα είναι εδώ και πολλές δεκαετίες παρελθόν, αναπτύχθηκε ο καπιταλισμός, και μονάχα από αυτόν κινδυνεύουν οι μικροαγρότες όπως και οι μικρομεσαίοι της πόλης.

Το ζήτημα της εθνικής ανεξαρτησίας στη χώρα μας δεν ήταν ποτέ και φυσικά δεν είναι και σήμερα ένα αστικοδημοκρατικό πρόβλημα, δε μπορούσε ποτέ και δε μπορεί και σήμερα να λυθεί από την αστική τάξη ή σε συμμαχία μαζί της.

Τα κοινωνικά δικαιώματα και οι δημοκρατικές ελευθερίες κινδυνεύουν επίσης από τον καπιταλισμό καθώς η αρρόσκοπη κερδοφορία του κεφαλαίου απαυτεί τον περιορισμό τους.

Για τη φιλική λύση των προβλημάτων του λαού, για τη δημοκρατία, ειρήνη και εθνική ανεξαρτησία, για να υπάρξει εργασία για όλους, ανάπτυξη της προσωπικότητας του εργάτη και του εργαζόμενου, για μια ανθρώπινη και δημιουργική διαβίωση που στερείται σήμερα η πλειοψηφία του πληθυσμού, η επαναστατική ανατροπή και η λύση της βασικής αντίθεσης του καπιταλισμού αποτελούν μονόδομο. Η εργατική, η σοσιαλιστική επανάσταση αποτελεί μονόδομο και άμεσο στρατηγικό καθήκον του εργατικού κινήματος.

Σοσιαλιστική επανάσταση, ανεξαρτητά από τις μορφές που θα αναδείξει η ταξική πάλη, είναι η βίαιη ανατροπή της κυριαρχίας των μονοπωλίων, είναι το τοσάκισμα του αστικού κράτους και η εγκαθίδρυση της εργατικής δημοκρατίας, της δικτατορίας του προλεταριάτου. Αυτή είναι η νίκη της πρώτης πράξης της σοσιαλιστικής επανάστασης, η οποία δεν σταματάει εκεί. Συνεχίζεται με τους επαναστατικούς μετασχηματισμούς της ιδιοκτησίας και όλων των παραγωγικών σχέσεων στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Η νικηφόρα εργατική τάξη αξιοποιεί την ταξική της κυριαρχία και την εξουσία, τη δικτατορία της, και απαλλοτριώνοντας τους απαλλοτριώτες μεταφέρει τα μέσα παραγωγής στα χέρια του κράτους, οργανώνει την παραγωγή στη βάση του κεντρικού κρατικού σχεδιασμού για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων και την αύξηση του κοινωνικού πλούτου. Βελτιώνει το βιοτικό και μορφωτικό επίπεδο των πλατιών λαϊκών μαζών, προσελκύει τους εργαζόμενους στο έργο της διακυβέρνησης. Και όταν υπάρξουν όλες οι αναγκαίες προϋποθέσεις και κατακτηθεί ένα αναγκαίο επίπεδο αύξησης του κοινωνικού πλούτου οι επαναστατικοί μετασχηματισμοί οδηγούνται στο τέρμα τους, το κράτος απονεκρώνεται, οι τάξεις καταργούνται, κατακτιέται η κοινοκτηματική των παραγωγών που οργανώνουν από κοινού την παραγωγή στη βάση ενός κοινού σχεδίου. Η επανάσταση οδηγείται στο νικηφόρο τέρμα της, στη πρώτη φάση της κομμουνιστικής κοινωνίας

(σοσιαλισμός). Στο σημείο εκείνο δηλαδή που οι επαναστάσεις παύουν να αποτελούν προϋπόθεση και μοχλό της κοινωνικής εξέλιξης και η ίδια η κοινωνική εξέλιξη γίνεται ανεπίστρεπτη καθώς δεν υπάρχουν πλέον κοινωνικές δυνάμεις που να ενδιαφέρονται για κάτι τέτοιο.

Η σοσιαλιστική επανάσταση δεν είναι ένα μονόπρακτο έργο. Είναι μια ολόκληρη περίοδος επαναστατικών ανατροπών και επαναστατικών μετασχηματισμών. Στην πρώτη της πράξη νικάει αρχικά σε μια χώρα ή σε μια ομάδα χωρών, η τελική της όμως νίκη είναι μια παγκόσμια υπόθεση και πραγματοποιείται μόνο σε παγκόσμιο επίπεδο. Η τελική της νίκη, η κατάκτηση του σοσιαλισμού - πρώτη φάση της κοιμουνιστικής κοινωνίας, δηλαδή τα πρώτα στάδια της αταξικής και ακρατικής, της κοιμουνιστικής κοινωνίας, της κοινωνίας των ελεύθερων συνεταιρισμένων παραγωγών δεν μπορεί να υπάρξει σε μια χώρα ή ομάδα χωρών όταν κυρίαρχος ή συγκυρίαρχος στις παγκόσμιες εξελίξεις παραμένει ο ιμπεριαλιστικός καπιταλισμός, μπορεί να υπάρξει μόνο παγκόσμια.

Η ολόπλευρη προετοιμασία της εργατικής τάξης για τη νίκη της σοσιαλιστικής επανάστασης και για την πραγμάτωση του ιστορικού της ρόλου είναι το πρώτο άμεσο πρακτικό καθήκον του σύγχρονου επαναστατικού εργατικού κινήματος.

12. Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΤΑΞΙΚΗΣ ΠΑΛΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΜΒΡΥΑΚΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΤΗΣ ΜΟΡΦΗ, ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ. Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ - ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ. Η ΤΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

Η σοσιαλιστική επανάσταση θα είναι έργο της ίδιας της εργατικής τάξης, η οποία είναι η μόνη ως το τέλος επαναστατική τάξη, καθώς τύποτα δεν τη συνδέει με το καθεστώς της ιδιωτικής ιδιοκτησίας. Σε αντίθεση με τις εκμεταλλευόμενες τάξεις των προκαπιταλιστικών κοινωνικοοικονομικών σχηματισμών, η εργατική τάξη δεν μπορεί να απελευθερωθεί στα πλαίσια του καπιταλιστικού συστήματος, πρέπει να το ανατρέψει. Δεν μπορεί να απελευθερωθεί με κανένα άλλο τρόπο, παρά μόνο με την κατάργηση της ιδιωτικής ιδιοκτησίας και την ανατροπή του αστικού κράτους που την υπηρετεί και την διαφυλάσσει, με την κατάργηση των ίδιων των όρων ύπαρξής της ως τάξης. Δεν μπορεί να την απελευθερώσει καμιά άλλη δύναμη, η απελευθέρωσή της θα είναι έργο δικό της ή δεν θα υπάρξει. Με την απελευθέρωσή της απελευθερώνει και όλους τους άλλους εργαζόμενους, ολόκληρη την κοινωνία.

Η επαναστατική της φύση και ο κοσμιοανατρεπτικός της ρόλος, η ιστορική της αποστολή, προδιαγράφεται από την ίδια την κίνηση της ιδιωτικής ιδιοκτησίας, από τους ίδιους τους όρους της καπιταλιστικής παραγωγής. Είναι η μόνη τάξη που μπορεί χωρίς την εμπλοκή καμιάς άλλης τάξης να οργανώσει την κοινωνική παραγωγή, ο μοναδικός φορέας ανώτερων παραγωγικών σχέσεων, η μοναδική δύναμη που μπορεί να οδηγήσει την κοινωνικοοικονομική εξέλιξη σε έναν ανώτερο τρόπο παραγωγής και να καταργήσει κάθε εκμετάλλευση και καταπίεση.

Για να πραγματοποιήσει την ιστορική της αποστολή η εργατική τάξη, πρέπει πρώτα να τη συνειδητοποιήσει. Πρέπει να συνειδητοποιήσει την κατάστασή της και τη θέση της, να συνειδητοποιήσει τα ιστορικά της καθήκοντα και τους δρόμους που οδηγούν στην επανάσταση και την οικοδόμηση μιας αταξικής κοινωνίας. Πρέπει να μετατραπεί από τάξη καθευατή σε τάξη για τον εαυτό της.

Η συνειδητοποίηση της εργατικής τάξης είναι μια σύνθετη διαδικασία. Ως τη μετατροπή της σε τάξη για τον εαυτό της περνάει από διάφορες φάσεις ανάπτυξης. Κατ' αρχήν η εργατική τάξη διαπαιδαγωγείται και απαλώνεται στο ίδιο το προτσές εργασίας. Άλλα αυτό δεν αρκεί. Ούτε είναι αρκετή μια μόνο ιδεολογικοπολιτική διαπαιδαγώγηση μέσα από την ιδεολογικοπολιτική ζύμωση και τα βιβλία. Η διαπαιδαγώγηση της εργατικής τάξης στη διαδικασία μετατροπής της σε τάξη για τον εαυτό της, η προετοιμασία της ώστε να καταστεί ικανή για να εκπληρώσει την αντικειμενική κοινωνική αναγκαιότητα, για να πραγματοποιήσει την επανάσταση, συντελείται κυρίως μέσα στην καθημερινή ταξική πάλη για την ικανοποίηση των άμεσων διεκδικήσεών της για κοινωνικά δικαιώματα και δημοκρατικές ελευθερίες ενάντια στο κεφάλαιο.

Ιστορικά η ταξική πάλη της εργατικής τάξης άρχισε με την εμφάνισή της, όταν η ανάγκη να αντιμετωπίσουν οι εργάτες την καταπίεση που δέχονταν από τους ξεχωριστούς καπιταλιστές γέννησε αυθόρυμητα τις συγκρούσεις εναντίον τους.

Οι αυθόρμητες αυτές συγκρούσεις δεν ήταν ακόμα ταξική πάλη, ήταν τα πρώτα αδύνατα έμβρυνά της. Με την οργάνωση συνδικαλιστικών ενώσεων, με τις απεργίες και τις άλλες μορφές αγώνα, με τη συγκρότηση πολιτικών οργανώσεων, ο αγώνας αρχίζει να παίρνει χαρακτήρα τάξης εναντίον τάξης, τα συμφέροντα που υπερασπίζονται τώρα οι αγωνιζόμενοι εργάτες, γίνονται συμφέροντα ταξικά και μπαίνει σε κίνηση η συγκρότηση της τάξης, σε τάξη για τον εαυτό της. Μέσα από τη συνένωση των διάσπαιρων τοπικών και των επιμέρους επαγγελματικών και κλαδικών αγώνων σημειώνεται μία ανάπτυξη των εμβρύων της ταξικής πάλης, οι ξεχωριστές συγκρούσεις και η διάσπαρτη πάλη συνενώνεται σε εθνικό επίπεδο και η αιχμή της κατευθύνεται ενάντια σε όλους τους καπιταλιστές, ενάντια σε ολόκληρο το καπιταλιστικό σύστημα, ενάντια στους πολιτικούς του εκπροσώπους και το κράτος τους, συνενώνεται σε μια εθνική πάλη, σε μια πάλη ταξική. Αυτή η ταξική πάλη στην ολοκληρωμένη της μορφή είναι πάλη πολιτική. Η πάλη της εργατικής τάξης φτάνει ως το επίπεδο της ολοκληρωμένης ταξικής και επομένως πολιτικής πάλης, μέσα από την ανάπτυξη των οικονομικών, πολιτικών, ιδεολογικών και θεωρητικών συγκρούσεων και μέσα από την τελειοποίηση των οργανωτικών μορφών των εργατικών οργανώσεων. Μόνον όταν η ταξική πάλη φτάσει σε αυτό το επίπεδο, μόνο όταν ο ταξικός αγώνας διεξάγεται με πλήρη συνδυασμό και συνένωση όλων των πλευρών του (οικονομική - πολιτική - ιδεολογική - θεωρητική) και μετατρέπεται σε συνειδητή πάλη για την εξουσία, υπόσχεται αποτελεσματικότητα και επιτυχίες, μόνο τότε η διαδικασία της συγκρότησης σε τάξη για τον εαυτό της φτάνει στο νικηφόρο τέρμα της και η εργατική τάξη μπορεί να επιτελέσει τα επαναστατικά της καθήκοντα και να πραγματώσει τον ιστορικό της ρόλο.

Η συγκρότηση της εργατικής τάξης σε τάξη για τον εαυτό της, δεν είναι ούτε ένα μονόπρακτο έργο, αλλά ούτε και άπαξ και δια παντός δοσμένη και απαραβίαστη, μόλις επιτευχθεί. Η ιστορία έδειξε ότι αυτή η διαδικασία είναι αντιστρέψιμη, και πολλές φορές το κατακτημένο επίπεδο καταστράφηκε και η εργατική τάξη πισωγύρισε από τάξη για τον εαυτό της σε τάξη καθεαυτή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ενός τέτοιου πισωγυρίσματος είναι η μετάπτωση της σοβιετικής εργατικής τάξης, που είχε προχωρήσει δχι μόνο στην επαναστατική ανατροπή αλλά και σε ένα προχωρημένο στάδιο των επαναστατικών μετασχηματισμών μετάβασης στη νέα κοινωνία, καθώς και η βαθιά κρίση, περιθωριοποίηση και διάλυση του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος.

Και πάλι, όμως, η διαδικασία επαναμεταρρυτής της εργατικής τάξης σε τάξη για τον εαυτό της ξαναρχίζει και κανένας δεν μπορεί τελικά να την αποτρέψει καθώς αυτή η διαδικασία προδιαγράφεται στην ίδια την καπιταλιστική παραγωγή και είναι εγγεγραμμένη στο DNA του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής.

Σ' αυτήν την ιστορική συγκυρία βρισκόμαστε στις μέρες μας. Και πάλι μέσα από τις αυθόρμητες ταξικές συγκρούσεις που είναι αναπόφευκτες, μέσα από την καθημερινή οικονομική πάλη, την πάλη για τους μισθούς και τις συνθήκες δουλειάς, για κοινωνικά δικαιώματα και δημοκρατικές ελευθερίες, μέσα από τις απεργίες και τις άλλες μορφές πάλης, μέσα από την πάλη για την κατάκτηση

πραγματικά εργατικών συνδικαλιστικών και πολιτικών οργανώσεων, μέσα από την πάλη ενάντια στον ιμπεριαλισμό και τον πόλεμο, θα συντελείται η επανένωση των ξεχωριστών αγώνων σε ένα ενιαίο σύνολο, θα συνενώνονται οι επί μέρους μιօρφές (οικονομική - πολιτική - ιδεολογική - θεωρητική) στην ενιαία ταξική πάλη, στη συνειδητή πάλη της εργατικής τάξης για την ανατροπή του καπιταλισμού, για την πολιτική εξουσία, και θα μετατρέπεται έτσι ξανά η εργατική τάξη σε τάξη για τον εαυτό της.

Και πάλι, ο δρόμος για την επαναμεταρροπή της εργατικής τάξης σε τάξη για τον εαυτό της περνάει μέσα από την ολόπλευρη ανάπτυξη της ταξικής της πάλης.

Μιօρφές οργάνωσης του εργατικού κινήματος

Στην ταξική της πάλη η εργατική τάξη χρησιμοποιεί πολύμορφες οργανώσεις, οι βασικότερες από τις οποίες ήταν και είναι τα συνδικάτα, τα εργοστασιακά συμβούλια και το επαναστατικό της κόμμα. Τίποτα δεν άλλαξε ως προς τη σημασία αυτών των βασικών εργατικών οργανώσεων στην εποχή μας, και το μόνο επαναστατικό καθήκον που τίθεται στις συνθήκες της σύγχρονης ταξικής πάλης είναι αυτό που ήταν και παλιότερα, δηλαδή, η απαλλαγή τους από την αστική επιρροή και η μετατροπή τους σε γνήσιες εργατικές, σε ταξικά ανεξάρτητες προλεταριακές οργανώσεις, σε οργανώσεις που συγκροτούν το ενιαίο, σύγχρονο, επαναστατικό, ιδεολογικοπολιτικό υποκείμενο της εργατικής τάξης.

Οι βασικές αυτές οργανώσεις της τάξης έχουν βέβαια τα ξεχωριστά τους καθήκοντα και τους ιδιαίτερους ρόλους τους στο πλαίσιο της ενιαίας ταξικής πάλης και οι σχέσεις τους πρέπει να είναι συναγωνιστικές, καθώς όλες οφείλουν σε τελική ανάλυση να υπηρετούν τον ίδιο κοσμοαπελευθερωτικό ρόλο. Δεν υπάρχει ανάμεσά τους ένας ιδιαίτερος καταμερισμός του τύπου "τα συνδικάτα για την οικονομική και το κόμμα για την πολιτική πάλη", ούτε μια συγχώνευση των καθηκόντων και των ρόλων τους σε ένα ακαθόριστο "μέτωπο-μοναδικό πολιτικό υποκείμενο". Όλες οι βασικές οργανώσεις της τάξης κάνουν οικονομική - πολιτική - ιδεολογική πάλη στο πλαίσιο της ενιαίας ταξικής πάλης, αλλά με τον δικό τους ξεχωριστό και ιδιόμορφο τρόπο η καθεμία.

Τα συνδικάτα είναι οι πιο πλατιές μαζικές οργανώσεις της εργατικής τάξης. Συνενώνουν ή μπορούν να συνενώσουν ολόκληρη την εργατική τάξη ή τουλάχιστον τη μεγάλη της πλειοψηφία. Στις γραμμές τους συμπεριλαμβάνονται οι μισθωτοί που θέλουν να παλέψουν για τα δικαιώματα τους ανεξάρτητα από φύλο, επάγγελμα, εργασιακή σχέση, εθνικότητα, ηλικία, ιδεολογικές, πολιτικές, φιλοσοφικές και θρησκευτικές πεποιθήσεις. Είναι η αυθεντική ταξική οργάνωση του προλεταριάτου.

Η οικονομική πάλη, η πάλη για τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, για την αύξηση των μισθών και τη μείωση του χρόνου εργασίας, για καλύτερες συνθήκες δουλειάς, για δημιουργατία στους τόπου δουλειάς και για γενικότερες οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις αποτελεί τη βάση της συνδικαλιστικής δραστηριότητας, δεν εξαντλείται όμως σ' αυτή ο ρόλος του συνδικάτου.

Πάνω σ' αυτή τη βάση τα συνδικάτα φτάνουν στην πολιτική, και δεν πρέπει να σταματήσουν στην αστική εργατική πολιτική, στην πάλη μόνο για μεταρρυθμίσεις, αλλά να φτάσουν ως την προλεταριακή πολιτική, ως την αμφισβήτηση της αστικής εξουσίας και την πάλη για την ανατροπή της. Να μετατραπούν δηλαδή από κέντρα συγκέντρωσης της εργατικής τάξης, σε φροντίδα της ταξικής πάλης, σε σχολεία του σοσιαλισμού και να γράψουν στις σημαίες τους το σύνθημα "κάτω η μισθωτή εργασία".

Τα εργοστασιακά συμβούλια που εμφανίστηκαν ιστορικά στα πλαίσια του καπιταλισμού σε επαναστατικές καταστάσεις, είναι ταξικά όργανα για τον εργατικό έλεγχο της παραγωγής αρχικά, έμβρυα της προλεταριακής εξουσίας που θα αποτελέσουν με την εγκαθίδρυσή της, βασικό πυρήνα της δικτατορίας του προλεταριάτου.

Το επαναστατικό κόμμα της εργατικής τάξης συσπειρώνει στις γραμμές του τους συνειδητούς πρωτοπόρους εργάτες και τους συνειδητούς επαναστάτες που προέρχονται από όλα τα κοινωνικά στρώματα. Το κόμμα συσπειρώνει εκείνους που έχουν κατακτήσει την επιστημονική γνώση των νόμων κίνησης της κοινωνικής εξέλιξης και είναι διατεθειμένοι να συμμετέχουν ενεργά και οργανωμένα στην επαναστατική πάλη για την ανατροπή του καπιταλισμού και την οικοδόμηση της αταξικής κοινωνίας. Είναι αδιάρροητα συνδεδεμένο με την επαναστατική μαρξιστική θεωρία και ενσαρκώνει τη σύνδεση του επιστημονικού σοσιαλισμού με το πρακτικό εργατικό κίνημα μέσα στην καθημερινή ταξική του πάλη. Είναι η συνείδηση της τάξης, που η ανάπτυξή της έγινε προγραμματική κατεύθυνση αυτού του κόμματος. Οργανώνεται στη βάση των επαναστατικών αρχών λειτουργίας στην υπηρεσία της επανάστασης, με βάση το δημοκρατικό συγκεντρωτισμό που μπορεί να υπάρξει μόνο όταν υπηρετεί τον επαναστατικό στόχο. Είναι μια οργάνωση επαναστατών ομοϊδεατών.

Το επαναστατικό κόμμα είναι η καθοδήγηση της τάξης. Άλλα για να καθοδηγεί, πρέπει, εκτός από το να κατέχει και να αναπτύσσει συνεχώς την επαναστατική επιστημονική γνώση, να βρίσκεται διαρκώς μέσα στους ταξικούς αγώνες, να αποτελεί σάρκα από τη σάρκα της εργατικής τάξης, να συγχωνεύεται μαζί της, και μέσα στους καθημερινούς αγώνες, στην πρωτοπορία του κινήματος, να δείχνει στους εργάτες το μέλλον του κινήματος. Συνειδητή πρωτοπορία ξεκομιμένη από την εργατική τάξη και έξω από τους αγώνες της δεν μπορεί να υπάρξει. Εκεί, μέσα στους αγώνες, μεταφέρει την επιστημονική γνώση, τη συνδέει με την καθημερινή δραστηριότητα και τη μεταρρύθμιση σε επαναστατική πράξη, προωθώντας τη συνειδητοποίηση που δεν μπορεί να αναπτυχθεί και να υπάρξει μόνο μέσα από τη συνδικαλιστική πάλη, δεν μπορούν να μετατραπούν τα έμβρυα της ταξικής πάλης που γεννιώνται αυθόρυμητα σε ολοκληρωμένη ταξική πάλη, σε πολιτική πάλη για την επαναστατική ανατροπή, μέσα μόνο από την οικονομική πάλη.

Η κατάκτηση αυτών των επαναστατικών οργανώσεων της εργατικής τάξης σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο αποτελεί σήμερα το ζητούμενο και μοναδικά αυτό είναι το περιεχόμενο της επαναστατικής ανασυγχρότησης και ανασύνταξης

του κινήματος.

Και στις σημερινές συνθήκες ο δρόμος προς την επαναμεταρροπή της εργατικής τάξης σε τάξη για τον εαυτό της περνάει μέσα από την ανάπτυξη της ταξικής πάλης προς όλες τις πλευρές της, μέσα από τη σύνδεση της οικονομικής, πολιτικής, ιδεολογικής, θεωρητικής σε μια ενιαία ταξική πάλη, στη συνειδητή πάλη για την επαναστατική ανατροπή και την εργατική εξουσία.

Σύνδεση μεταρρύθμισης - επανάστασης

Η σύνδεση της οικονομικής με την πολιτική πάλη για την εξουσία, η σύνδεση μεταρρύθμισης-επανάστασης στους καθημερινούς αγώνες ήταν πάντοτε αναγκαία για μια αποτελεσματική ταξική πάλη, στις σημερινές συνθήκες όμως γίνεται όσο ποτέ επιτακτικό καθήκον των επαναστατικών δυνάμεων. Σήμερα, στις συνθήκες νεοσυντροφικής αναδιάρροωσης των καπιταλιστικών σχέσεων εκμετάλλευσης, στις συνθήκες των αντιδραστικών αλλαγών με τις οποίες ο καπιταλισμός και οι κυβερνήσεις του προσπαθούν να αντιμετωπίσουν την υπερσυσσώρευση και να αντιρροπίσουν την πτωτική τάση του ποσοστού κέρδους, το κεφάλαιο με δεδομένη την έλλειψη αντίπαλου δέους δεν είναι διατεθειμένο να κάνει παραχωρήσεις. Για μια αποτελεσματική αύξηση της κερδοφορίας του οφείλει να κινείται στην κατεύθυνση της λεηλάτησης του εργατικού εισοδήματος, της συρρίκνωσης των κοινωνικών δικαιωμάτων και των δημοκρατικών ελευθεριών, της καταστολής και της κατάπνιξης κάθε εργατικής αντίστασης. Η παλιότερη λειτουργία του μεταρρυθμισμού να προτείνει τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις και εκσυγχρονισμούς της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης ώστε οι καπιταλιστές προχωρώντας σε παραχωρήσεις στα δευτερεύοντα να μπορούν να διασώζουν και να επεκτείνουν το κύριο, την ιδιοκτησία και την ταξική τους κυριαρχία απαξιώθηκε σε μεγάλο βαθμό. Ο ρεφορμισμός βρέθηκε σε βαθιά κρίση, χρεοκόπτησε, αδυνατεί πλέον όχι μόνο να διευρύνει τις εργατικές κατακτήσεις, αλλά ούτε και να διατηρήσει τα κεκτημένα προηγούμενων εποχών.

Αυτό, βέβαια, δεν σημαίνει καθόλου ότι στις σημερινές συνθήκες είναι δήθεν αδύνατο να υπάρξει αποτελεσματική υπεράσπιση και διεύρυνση των κατακτήσεων των εργαζομένων, και το μόνο που έχουμε να κάνουμε είναι μια άτακτη φυγή προς το μέλλον εγκαταλείποντας την πρακτική της καθημερινής διεκδίκησης λύσεων στα προβλήματα και επικεντρώνοντας την πρακτική μας σε μια μόνο δήθεν πάλη για το σοσιαλισμό.

Σημαίνει μόνο ότι η υπεράσπιση και διεύρυνση των κατακτήσεων των εργαζομένων δεν είναι πλέον δυνατή με τον παλιό, το μεταρρυθμιστικό, το ρεφορμιστικό τρόπο, είναι όμως απόλυτα δυνατή με το νέο, τον επαναστατικό τρόπο.

Οι μεταρρυθμίσεις ήταν πάντοτε δευτερεύοντα προϊόν του επαναστατικού αγώνα της εργατικής τάξης. Σήμερα όμως περισσότερο από ποτέ, σοβαρές κατακτήσεις στα πλαίσια αυτού του συστήματος είναι αδύνατες χωρίς επαναστατικό αγώνα. Έτσι, η σύνδεση μεταρρύθμισης-επανάστασης γίνεται δραματικά επίκαιρη και εντελώς αναγκαία. Καμιά υποτίμηση, καμιά υποβάθμιση της πάλης για

κατακτήσεις και μεταρρυθμίσεις στο όνομα του τελικού σκοπού, και καμιά αναγόρευση αυτής της πάλης σε αυτοσκοπό και εγκατάλειψη του τελικού στόχου δεν είναι επιτρεπτή, αν το εργατικό κίνημα θέλει να αποφύγει τις καταστροφικές συνέπειες για την πάλη του.

Σωστή σύνδεση μεταρρυθμιστικής-επανάστασης δεν σημαίνει να παλεύεις για μεταρρυθμίσεις και να κάνεις μόνο ζύμωση και προπαγάνδα για την επανάσταση και το σοσιαλισμό. Αυτό δεν αρκεί και ενέχει τον κίνδυνο να υποβαθμιστεί η εργατική πάλη σε ρεφορμισμό στην πράξη και σοσιαλισμό στα λόγια. Απαιτείται οργάνωση της καθημερινής πάλης για την ικανοποίηση των άμεσων διεκδικήσεων και επίσης ζύμωση, προπαγάνδα, ιδεολογική πάλη, αλλά μαζί και ταυτόχρονα απαιτείται και προβολή και τέτοιων αιτημάτων που δεν μπορούν να ικανοποιηθούν στα πλαίσια του συστήματος, αλλά είναι αναγκαία για να διαπαιδαγωγούν τους εργάτες και να δείχνουν το μέλλον τους.

Σωστή σύνδεση μεταρρυθμιστικής-επανάστασης σημαίνει να παλεύεις για μεταρρυθμίσεις, αλλά πάντα έτσι που μέσα σ' αυτή την πάλη να προετοιμάζεται η εργατική τάξη για την επαναστατική ανατροπή, να διαπαιδαγωγείται και να ενδυναμώνεται ώστε να καταστεί ικανή να συνειδητοποιήσει τα ιστορικά της καθήκοντα και να επιτελέσει την ιστορική της αποστολή. Έτσι που, πάντα, **η μεταρρύθμιση να προετοιμάζει την επανάσταση και η επαναστατική πάλη να αποτελεί εγγύηση για την κατάκτηση μεταρρυθμίσεων**.

Η τακτική του ενιαίου μετώπου

Οι πλατιές προλεταριακές και λαϊκές μάζες συνειδητοποιούνται μόνο μέσα στην καθημερινή πάλη για την ικανοποίηση των άμεσων διεκδικήσεών τους. Η πάλη αυτή ξεσπάει και θα συνεχίσει να ξεσπάει αυθόρυμητα ως αντίσταση στην εκμετάλλευση και καταπίεση του κεφαλαίου, και σ' αυτό βρίσκεται η μεγάλη σημασία του αυθόρυμητου στην ταξική πάλη.

Μέσα σ' αυτή την πάλη που γεννιέται αυθόρυμητα παρεμβαίνουν οι συνειδητές πρωτοπορίες, παρεμβαίνουν οι συνειδητοί πρωτοπόροι εργάτες, οι κομμουνιστές, όπου σε κοινή δράση με όλους τους αγωνιζόμενους χωρίς διακρίσεις, σε κοινή δράση με τους οπαδούς των άλλων εργατικών αλλά και των αστικών κομμάτων και τους φροείς διάφορων αντιλήψεων, εφαρμόζουν τη μαρξιστική και λενινιστική επαναστατική τακτική του ενιαίου μετώπου. Η τακτική του ενιαίου μετώπου προωθεί την ενότητα των πλατιών εργαζομένων μαζών στη βάση των καθημερινών τους προβλημάτων ενάντια στον καπιταλισμό και αποσκοπεί στην απαλλαγή τους από την αστική επιρροή και στο κέρδισμά τους με τις θέσεις της επανάστασης και του σοσιαλισμού. Προϋποθέτει την ενότητα δράσης των εργατών. Ενότητα δράσης των εργατών, αν πρόκειται για ενότητα πλατιών μαζών και όχι μόνο κάποιων πρωτοποριών, δεν μπορεί να επιτευχθεί στη βάση του τελικού στόχου, είναι δυνατή μόνο στη βάση των καθημερινών προβλημάτων. Το ενιαίο μέτωπο είναι ο μόνος ασφαλής δρόμος για την κατάκτηση της πλειοψηφίας της εργατικής τάξης. Την εργατική τάξη μπορούμε να την οργανώσουμε μαζικά μό-

---

νο όταν αγωνιζόμαστε για τη διεκδίκηση λύσεων στα άμεσα ζωτικά ζητήματα. Γι' αυτό, όποιοι ενδιαφέρονται πραγματικά για την επανάσταση οφείλουν ακριβώς να βρίσκονται μέσα σε κάθε απεργία, σε κάθε πράξη εργατικής αντίστασης και να παλεύουν στην πρωτοπορία των αγωνιζομένων για επιμέρους κατακτήσεις. Έχοντας πλήρη επίγνωση ότι κάθε αγώνας ακόμα και για την πιο μικρή διεκδίκηση αποτελεί τη βάση για την επαναστατική διαπαιδαγώγηση και η αγωνιστική εμπειρία είναι αυτή που θα δείξει στους εργάτες το αναπόφευκτο της επανάστασης και τη σημασία του κομμουνισμού, οργανώνονταν τον καθημερινό αγώνα με βάση τα προβλήματα ενάντια στον καπιταλισμό, μαζί με όλους τους εργάτες ανεξάρτητα από φυλετικές και εθνικές διακρίσεις, από φύλο και ηλικία, από κομματική ταυτότητα και ιδεολογικές και θρησκευτικές πεποιθήσεις. Ωστε κάθε σοβαρή μαζική δράση, έστω και αν αρχίζει με την πιο απλή μερική διεκδίκηση, να οδηγεί στο να τίθενται στην ημερήσια διάταξη γενικότερα και βασικά ζητήματα της επανάστασης.

Ενότητα δράσης και ενιαίο μέτωπο μπορεί να υπάρξει μόνο με βάση τα προβλήματα ενάντια στον καπιταλισμό και μόνο έτσι μπορεί να στεφθεί από επιτυχία η στόχευση για απαλλαγή των εργαζομένων από την αστική ιδεολογικοπολιτική επιρροή και την απόσπασή τους από την επιρροή αστικών και ορφοδημοσικών ηγεσιών. Ενότητα με βάση τα προβλήματα δεν είναι η "ενότητα στο πρόβλημα", δεν είναι δηλαδή ένας αυτοπεριορισμός των συνειδητών εργατών στο να παλεύουν μόνο για εκείνα τα ζητήματα που συμφωνούν όλοι, να παλεύουν για όσα συμφωνούν οι ορφοδημοσικές και άλλες αστικής επιρροής ηγεσίες χάριν της ενότητας μαζί τους ή να προβάλλουν και να παλεύουν μόνο για εκείνα που είναι κατανοητά από την καθυστερημένη μέση συνείδηση του εργάτη και την επιτυχή διεκδίκηση τους επιτρέπουν οι υφιστάμενοι ταξικοί συσχετισμοί. Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε στην υποταγή και θα ήταν εξίσου καταστροφικό με τον περιορισμό σε μια δήθεν "ενότητα σε ανώτερο επίπεδο", με την ενότητα μόνο όσων δέχονται a priori την καθοδήγηση του κομμουνιστικού κόμματος.

Επαναστατική ενιαίομετωπική τακτική και ενότητα δράσης με βάση τα προβλήματα σημαίνει ότι αυτοί που την εφαρμόζουν, δηλαδή οι κομμουνιστές, παλεύουν από κοινού με όλους τους εργάτες για την ικανοποίηση των άμεσων διεκδικήσεων, αλλά δεν μένουν μόνο σ' αυτό. Κριτικάρουν ανοιχτά τις θέσεις και τις αιταπάτες των ορφοδημοσικών ηγεσιών, υποβάλλουν σε αυστηρή κριτική τους ταλαντεύομενους, τις μικροαστικές τους αντιλήψεις, την ταξική συνεργασία και αποδείχνουν τις επιζήμιες επιδράσεις τέτοιων αντιλήψεων στον κοινό αγώνα. Διατυπώνουν τη δική τους άποψη για την πορεία του αγώνα, για τα αιτήματα που πρέπει να προβληθούν, για τις μορφές πάλης που πρέπει να χρησιμοποιηθούν, δείχνουν τις αιτίες των προβλημάτων και τους υπεύθυνους για τη δυσχερή κατάσταση των εργαζομένων. Δείχνουν τον ένοχο που είναι η ιδιωτική ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής και η κρατική εξουσία που την προστατεύει και γι' αυτό στέλνει το χωροφύλακα να διαλύσει τις απεργιακές τους συγκεντρώσεις, το δικαστή να βγάλει την απεργία παράνομη ή να καταδικάσει τους απεργούς, και τον αστικό Τύπο και την κρατική και ιδιωτική ραδιοτηλεόραση να δυ-

σφημίσουν τον απεργιακό αγώνα και τους αγωνιζόμενους.

Και όχι μόνο αυτό, αλλά δείχνουν και τη διέξοδο, προβάλλοντας το πρόγραμμά τους, δείχνοντας μέσα στην καθημερινή πάλη το μέλλον του κινήματος.

Οι κομμουνιστές παλεύουν παντού στο μαζικό κίνημα ώστε να παίρνονται σωστές αποφάσεις και να υλοποιούνται στην πράξη. Στα εργατικά συνδικάτα βάζουν τις θέσεις τους στη δοκιμασία των μαζικών διαδικασιών και παλεύουν για να διαμορφώνονται κατάλληλα διεκδικητικά πλαίσια, να προβάλλονται αιτήματα πραγματοποιήσιμα αλλά και μη πραγματοποιήσιμα στα πλαίσια του συστήματος. Όταν σε τούτο ή το άλλο συνδικάτο ή στο σύνολο του συνδικαλιστικού κινήματος οι θέσεις τους δεν γίνονται δεκτές και οι εργάτες αποφασίζουν διαφορετικά, οι κομμουνιστές δεν εγκαταλείπουν τα συνδικάτα, συνεχίζουν την προσπάθειά τους, προβάλλουν πάντα ανοιχτά τις θέσεις τους, επιμένουν και αναδεικνύονται πρωτοπόροι αγωνιστές στην υπεράσπιση και προώθηση των εργατικών συμφερόντων.

Την τακτική του ενιαίου μετώπου, εκτός από τους καθημερινούς μαζικούς αγώνες, οι κομμουνιστές την εφαρμόζουν και στις περιπτώσεις πολιτικής συνεργασίας με κάποιο ή με κάποια από τα άλλα εργατικά κόμματα, και στις περιπτώσεις σύμπτυξης εκλογικών ή πολιτικών συνασπισμών, διατηρώντας την οργανωτική, πολιτική και ιδεολογική τους αυτοτέλεια μαζί με το δικαίωμα ανοιχτής κοινωνικής και πολεμικής και την ευχέρεια να προβάλλουν όχι μόνο τη συμφωνηθείσα μίνιμουμ κοινή βάση, αλλά και τις δικές τους ξεχωριστές θέσεις και το πρόγραμμά τους ολόκληρο.

Η ενιαίομετωπική τακτική είναι αναγκαία και ό,τι αφορά στις συμμαχίες της εργατικής τάξης με τα άλλα εργαζόμενα στρώματα (π.χ. εργατοαγροτική συμμαχία) με απαράβατο όρο τη διατήρηση της αυτοτέλειας και της ταξικής ανεξαρτησίας του επαναστατικού προλεταριάτου.

Ενιαίο μέτωπο - ενότητα δράσης είναι κυρίως ενότητα δράσης των εργαζομένων από τα κάτω και αυτό αποτελεί μόνιμο καθήκον των επαναστατών. Η πλειοψηφία όμως των εργαζομένων εμφορείται από ξένες προς τα συμφέροντά τους αντιλήψεις, ακολουθεί αστικής επιρροής ηγεσίες και ψηφίζει αστικά κόμματα στις εκλογές. Γι' αυτό δεν αρκεί πάντα μόνο η ενότητα δράσης από τα κάτω, χρειάζεται να συνδυαστεί σωστά με την ενότητα δράσης από τα πάνω, για να καθίσταται δυνατή η διαδικασία αποκάλυψης των ορεφοριμιστικών ηγεσιών και αποδέσμευσης των εργατικών μαζών από την επιρροή τους. Για ένα σωστό και αποτελεσματικό συνδυασμό της ενότητας από τα κάτω και από τα πάνω, απαραίτητη προϋπόθεση είναι μια καθαρή επίγνωση της πραγματικότητας και σαφής γνώση των πραγματικών συσχετισμών δύναμης, μια καθαρή κατανόηση της συγκεκριμένης κατάστασης και προπαντός μια απαρέγκλιτη προσήλωση στη στόχευση της τακτικής του ενιαίου μετώπου που είναι η ενότητα των πλατιών μαζών των εργαζομένων και όχι η ενότητα με τις ορεφοριμιστικές ηγεσίες και την αστική τάξη.

Η εφαρμογή της επαναστατικής τακτικής του ενιαίου μετώπου είναι στις σημερινές συνθήκες αναγκαία και άκρως επίκαιρη για να απαλλαγεί το εργατικό και

λαϊκό κίνημα από το ρεφορμιστικό αυτοπεριορισμό και τη σεχταριστική απογείωση της σύγχρονης ελληνικής Αριστεράς. Για να ενώνεται η εργατική τάξη και μέσα από την οργάνωση των καθημερινών της αγώνων να διαπαιδαγωγείται, να δυναμώνει και να συνειδητοποιεί την άμεση κοινωνική ανάγκη να ανατρέψει τον καπιταλισμό και να εγκαθιδρύσει την εργατική δημοκρατία, τη δικτατορία του προλετεαριάτου, ως αναγκαίο μεταβατικό πέρασμα προς την ενιαία κοινωνία του σοσιαλισμού-κοινωνισμού. Μέσα σ' αυτή τη διαδικασία το εργατικό και λαϊκό κίνημα θα εκπονεί και θα τελειοποιεί το διεκδικητικό πλαίσιο και θα το προσαρμόζει κάθε φορά στις ανάγκες και στο επίπεδο συνειδητοποίησης των εργαζομένων.

Γιά ένα αγωνιστικό πλαίσιο αιτημάτων

Ένα διεκδικητικό πλαίσιο που θα περιλαμβάνει αιτήματα πραγματοποιήσιμα στα πλαίσια του συστήματος άλλα και μη πραγματοποιήσιμα, μεταβατικά αιτήματα, ώστε οι εργάτες με την προβολή και την πάλη για τη διεκδίκηση τους, να διαπαιδαγωγούνται και να βλέπουν σ' αυτά το μέλλον του κινήματος τους. Ένα τέτοιο διεκδικητικό πλαίσιο σήμερα μπορεί να είναι :

• Βελτίωση του βιοτικού επιπέδου

- Αύξηση μισθών, ημερομισθίων και συντάξεων που θα καλύπτουν τον τιμάριθμο και θα περιέχουν ένα ικανοποιητικό ποσοστό πάνω απ' αυτόν.
  - 1.400 ευρώ κατώτερος μισθός και 60 ευρώ κατώτερο μεροκάματο.
  - 35 ώρες δουλειάς με 7ωρο και 5νθήμερο. Όχι στις προσταγές της Ε.Ε. και του κεφαλαίου για την επιμήκυνση της εβδομαδιαίας εργασίας.
  - Μείωση της φορολογίας του εργατικού εισοδήματος και αύξηση της στα καπιταλιστικά κέρδη. Κατάργηση των έμμεσων φόρων.
  - Φτηνή εργατική κατοικία.
  - Δωρεάν συγκοινωνίες.
  - Αύξηση του χρόνου και του επιδόματος αδείας.
  - Ίση αμοιβή για ίση δουλεία σε άντρες και γυναίκες, σε Έλληνες και αλλοδαπούς.
  - Μόνιμη και σταθερή δουλειά για όλους. Απαγόρευση των απολύσεων. Μέτρα κατά της ανεργίας. Επίδομα ανεργίας ίσο με τον κατώτερο μισθό για όσον καιρό ο άνεργος δεν βρίσκει δουλεία και υπολογισμός του χρόνου ανεργίας στον ασφαλιστικό χρόνο.
  - Όχι στο κλείσιμο εργοστασίων, συνέχιση της λειτουργίας τους με κρατική διοίκηση και εργατικό έλεγχο, με την έννοια ότι οι αποφάσεις την συνέλευσης των εργατών είναι δεσμευτικές για τη διοίκηση. Δήμευση της περιουσίας όσων ιδιοκτητών-καπιταλιστών οδηγούν τις επιχειρήσεις τους σε κλείσιμο ή μεταφέρουν τις εγκαταστάσεις τους εκτός συνόρων.
  - Ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις και συμβάσεις. Όχι στην προσταγή των καπιταλιστών που απαιτούν κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων κι εξα-

τομίκευση της διαπραγμάτευσης των όρων εργασίας.

-Δικαιώματα στους εργάτες να ελέγχουν τις συνθήκες δουλειάς. Οι αποφάσεις των αιρετών και κάθε στιγμή ανακλητών επιτροπών τους να είναι δεσμευτικές για τις διοικήσεις των επιχειρήσεων. Ελεύθερη συνδικαλιστική δράση στους τόπους δουλειάς.

-Σύνταξη στα 55 για τις γυναίκες και στα 60 για τους άνδρες. Ενιαίος ασφαλιστικός φορέας για όλους τους εργαζόμενους του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα με εργατικό έλεγχο. Να επιστραφούν τα ακλεμένα. Τα ελλείμματα των ταμείων αποτελούν χρέη των καπιταλιστών και του κράτους τους. Αυτοί πρέπει να πληρώσουν.

-Δωρεάν δημόσια παιδεία από τη βρεφονηπιακή ηλικία ως την ανώτατη εκπαίδευση. Αύξηση των δαπανών για την παιδεία. Κατάργηση κάθε μορφής ιδιωτικής παιδείας. Όχι στα ιδιωτικά πανεπιστήμια.

-Δημόσια, δωρεάν ιατρική και νοσοκομειακή περίθαλψη. Ανάπτυξη της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας περίθαλψης Αύξηση των δαπανών για την υγεία και πρόνοια.

-Κατοχύρωση του δημόσιου και κοινωνικού χαρακτήρα όλων των υπηρεσιών που αφορούν το κοινωνικό σύνολο (παιδεία - υγεία και πρόνοια - ασφάλιση - ενέργεια - πολιτισμός - αθλητισμός- οραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί - συγκοινωνίες - παροχή νερού - ταχυδρομεία - τηλεπικοινωνίες).

-Προστασία της φύσης και του περιβάλλοντος από την καπιταλιστική εκμετάλλευση. Απαγόρευση της ιδιωτικής οικονομικής εκμετάλλευσης κάθε είδους δασικής έκτασης και ελεύθερου χώρου.

• Δημοκρατικά δικαιώματα και ελευθερίες

-Κατοχύρωση των δημοκρατικών δικαιωμάτων και λαϊκών ελευθεριών. Κατάργηση όλων των ανελεύθερων νόμων και αντιδραστικών θεσμών.

-Κατάργηση των MAT, ΜΕΑ και όλων των κατασταλτικών μηχανισμών. Δραστική μείωση των υπαλλήλων όλων των κρατικών μηχανισμών και των γραφειοκρατικών υπηρεσιών με παραλληλή αύξηση των υπαλλήλων στους δημόσιους τομείς που σχετίζονται με την εξυπηρέτηση του πολίτη (νοσοκομεία, IKA, αθλητισμός κλπ) και των δημοσίων λειτουργών σε όλες της βαθμίδες της εκπαίδευσης.

-Πλήρη κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα στους αλλοδαπούς εργαζόμενους. Άδεια μόνιμης παραμονής και εργασίας σε όλους τους αλλοδαπούς που εργάζονται στη χώρα μας. Αυστηρά μέτρα σε όλες τις γεωργικές, βιομηχανικές, οικοδομικές, εμπορικές και άλλες επιχειρήσεις που απασχολούν παράνομα αλλοδαπούς εργαζόμενους. Χορήγηση ασύλου στους πολιτικά διωκόμενους από αντιδραστικά καθεστώτα και κυβερνήσεις.

-Κατάργηση του επαγγελματικού στρατού και παροχή πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων στους στρατευμένους.

-Κατάργηση των ιδιωτικών οραδιοτηλεοπτικών MME και έλεγχος από τους μαζικούς φορείς των εργαζομένων όλων των κρατικών MME. Εξασφάλιση του

δικαιώματος στις οργανώσεις του μαζικού κινήματος και τα κόμματα να οργανώνουν προγράμματα και επομέπες στα κρατικά μέσα ραδιοτηλεόρασης.

- Εθνικοποίηση της βιομηχανίας χάρτου με εργατικό έλεγχο και διάθεση φτηνού χαρτιού στις μαζικές οργανώσεις και τα κόμματα για την έκδοση φυλλαδίων, εφημερίδων και περιοδικών.

-Κατάργηση της κρατικής χρηματοδότησης των κομμάτων.

• **Δημοκρατική οργάνωση της παραγωγής. Εθνικοποίηση με εργατικό έλεγχο**

-Εθνικοποίηση των μονοπωλιακών επιχειρήσεων σε κάθε μορφή παραγωγής (βιομηχανική-αγροτική) και στις υπηρεσίες, με εργατικό έλεγχο υπό την έννοια ότι οι αποφάσεις των αιρετών και κάθε στιγμή ανακλητών επιτροπών των εργατών ή άμεσα της Γενικής Συνέλευσής τους είναι υποχρεωτικές για τη διοίκηση.

-Εθνικοποίηση όλων των τραπεζών, με εργατικό έλεγχο και κατάργηση κάθε εμπορικού μυστικού και τραπεζικού απορρήτου.

Το αίτημα της εθνικοποίησης με εργατικό έλεγχο είναι βασικό για την εργατική τάξη και σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να εγκαταλείπεται.

Βρίσκεται στον αντίποδα της αστικής εθνικοποίησης, την οποία υλοποιούν και δεν θα σταματήσουν να υλοποιούν και στο μέλλον οι αστικές κυβερνήσεις, προχωρώντας κατά καιρούς στην κρατικοποίηση επιχειρήσεων. Η κρατική επιχειρηση στον καπιταλισμό δρα υπέρ του συνολικού κεφαλαίου και όχι υπέρ των εργαζομένων. Δεν μειώνει το βαθμό εκμετάλλευσης της εργατικής τάξης, αντίθετα μπορεί και να τον αυξάνει. Παλεύοντας κατά των ιδιωτικοποιήσεων κρατικών επιχειρήσεων στις σημερινές συνθήκες νεοσυντηρητικής αναδιάρθρωσης, οι εργαζόμενοι προτάσσουν την πάλη για τη διατήρηση των θέσεων εργασίας, αντιστρατεύονται την επιδίωξη των καπιταλιστών και του κράτους τους για αύξηση της εκμετάλλευσης. Το "όχι στις ιδιωτικοποιήσεις" πρέπει να συνοδεύεται από το αίτημα της εφαρμογής του ελέγχου στις κρατικές και ιδιωτικές επιχειρήσεις. Το αίτημα του εργατικού ελέγχου στοχεύει στην κατάργηση του διευθυντικού δικαιώματος του ιδιώτη καπιταλιστή στον ιδιωτικό τομέα και της κρατικής διεύθυνσης στον κρατικό, και μόνο με την εφαρμογή του η εθνικοποίηση των επιχειρήσεων εξυπηρετεί τα πραγματικά συμφέροντα των εργατών.

Εργατικός έλεγχος σημαίνει ότι οι αιρετοί και ανά πάσα στιγμή ανακλητοί εκπρόσωποι των εργαζομένων έχουν πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία, μπορούν να δημοσιοποιούν τα αποτελέσματα του ελέγχου τους και οι αποφάσεις τους είναι υποχρεωτικές για τις διοικήσεις των επιχειρήσεων. Το αίτημα αυτό προσκρούει στην εξουσία και το κοινά του καπιταλιστή ή του κρατικού διευθυντή, γι αυτό θα γίνεται πραγματικότητα στο βαθμό που θα μεγαλώνει η δύναμη του εργατικού κινήματος και θα εξασθενίζει η δύναμη των καπιταλιστών. Ολοκληρωτικά, ολόπλευρα και πανεθνικά, αυτό το αίτημα μπορεί να υλοποιηθεί μόνο μετά την ανατροπή της αστικής εξουσίας. Η προβολή αυτού του αιτήματος βρίσκεται σε αντιδιαστολή με την πρακτική των διάφορων αστικορεφορμιστικών δημοκρατικοφανών "εργατικών ελέγχων" και συμμετοχικών οργάνων που στόχο έχουν την αρρόσκοπη αύξηση των καπιταλιστικών κερδών και τη διατήρηση

ση του καπιταλισμού. Οι κομμουνιστές βεβαίως δεν κηρύσσουν οπωσδήποτε την αποχή από την πάλη μέσα σε παρόμοια ρεφορμιστικά συμμετοχικά όργανα. Μόνο που η δράση μέσα σ' αυτά πρέπει να συνοδεύεται από την αποκάλυψη του ρόλου τους και την προβολή του γνήσιου εργατικού ελέγχου, ώστε να αποφεύγεται η ενσωμάτωση της εργατικής τάξης και η διάδοση ρεφορμιστικών αυταπατών και να προωθείται η συνειδητοποίηση του πραγματικού εργατικού συμφέροντος.

• **Για την ενίσχυση της συμμαχίας της εργατικής τάξης με τα άλλα εργαζόμενα στρώματα.**

-Κρατική ενίσχυση στους συνεταιρισμούς των μικρομεσαίων αγροτών για την οργάνωση της αγροτικής παραγωγής στη βάση ενός δημοκρατικού συνεταιριστικού πλαισίου.

-Εγγυημένος κατώτερος μισθός 1400 Ευρώ στους εργάτες γης και υποχρεωτική ασφάλισή τους στο ΙΚΑ.

-Μέτρα ενίσχυσης της συνεταιριστικής παραγωγής στους μικροβιοτέχνες και μικροεπαγγελματίες της πόλης.

Γενικά η εκπόνηση αιτημάτων του εργατικού κινήματος και η παρέμβαση του στην οργάνωση της πάλης των μικρομεσαίων στρωμάτων της πόλης και του χωριού πρέπει να βρίσκεται στην κατεύθυνση της απάλυνσης της θέσης τους και όχι της υπεράσπισης της μικροϋδιοκτησίας τους. Η μικροϊδιοκτησία αποτελεί μόνιμο βραχνά και είναι η αιτία - καθώς συνθίβεται από τη δράση του μεγάλου κεφαλαίου - για την αβεβαιότητα, την καταστροφή και την αθλιότητα στην οποία περιέρχονται σημαντικά τμήματα των στρωμάτων αυτών, θύματα της βίαιης προλεταριοποίησης που είναι αποτέλεσμα των νόμων κίνησης του καπιταλισμού. Μέσα στην πάλη για την απάλυνση της θέσης τους, η εργατική τάξη και το επαναστατικό της κίνημα πρέπει να πείθουν τους αγωνιζόμενους των στρωμάτων αυτών ότι η θέση τους είναι στο πλευρό της εργατικής τάξης και ότι τα αντικειμενικά τους συμφέροντα απαιτούν την ανατροπή του καπιταλισμού και την κατάκτηση του σοσιαλισμού - κομμουνισμού. Αυτή πρέπει να είναι η βάση της εργατοαγροτικής συμμαχίας. Κάθε άλλη βάση που στηρίζεται στις αυταπάτες της υπεράσπισης και διατήρησης της μικροϊδιοκτησίας, είναι βλαβερή τόσο για τα ίδια τα μεσαία στρώματα όσο και για την εργατική τάξη.

• **Χωρισμός της εκκλησίας από το κράτος**

-Δήμευση όλης της κινητής και ακίνητης περιουσίας της εκκλησίας.

-Αποδέσμευση των κληρικών όλων των βαθμών από την κρατική υπαλληλία και κατάργηση κάθε κρατικής χρηματοδότησης προς την εκκλησία.

-Απομάκρυνση όλων των θρησκευτικών συμβόλων από τους δημόσιους χώρους.

-Νομοθετική κατοχύρωση της υποχρεωτικής ονοματοδοσίας, του υποχρεωτικού πολιτικού γάμου και νομική κατοχύρωση της πολιτικής κηδείας και της καύσης των νεκρών για όσους το επιθυμούν.

-Αναγόρευση της θρησκείας σε ιδιωτική υπόθεση των πολιτών.

- **Ενάντια στον ιμπεριαλισμό και τον πόλεμο**

-Έξοδος της χώρας από το NATO. Όχι στον Ευρωστρατό.
-Κλείσιμο όλων των στρατιωτικών βάσεων του ιμπεριαλισμού στην ελληνική επικράτεια

-Μείωση των στρατιωτικών δαπανών.
-Επιστροφή όλων των ελληνικών εκστρατευτικών σωμάτων από το εξωτερικό.
Απαγόρευση αποστολής Ελλήνων στρατιωτικών εκτός συνόρων.
-Έξοδος από την Ε.Ε. και πάλι για τη διάλυση όλων των ιμπεριαλιστικών οργανισμών.

-Πολιτική ειρήνης και συνεργασίας με όλους τους λαούς.
-Άλληλεγγύη και κάθε μισθητής μέρος από τους αγωνιζόμενους λαούς και κινήματα κατά του ιμπεριαλισμού.

Το ποια, πότε και με ποιον τρόπο από τα αιτήματα ενός τέτοιου ή παραπλήσιου πλαισίου θα προβάλλονται για άμεση διεκδίκηση, αυτό εξαρτάται από το επίπεδο ανάπτυξης του λαϊκού κινήματος. Η συνειδητή πρωτοπορία έχει χρέος να μην αφήνει αυτό το πλαίσιο στο ράφι, έχει χρέος να το προβάλλει ολόκληρο ή επιμέρους στοιχεία του στους καθημερινούς αγώνες χωρίς αυτό να αποτελεί προϋπόθεση για την ενότητα δράσης των εργαζομένων. Όταν η ταξική πάλη αναπτυχθεί προς όλες τις πλευρές και όταν το εργατικό και λαϊκό κίνημα θα είναι σε θέση να προωθήσει ένα τέτοιο ή παραπλήσιο ολοκληρωμένο διεκδικητικό πλαίσιο για άμεση διεκδίκηση και πάλη και να επιβάλλει την υλοποίησή του, τότε η επαναστατική ανατροπή γίνεται άμεσα δυνατή.

13. Η ΝΙΚΗ ΤΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗ. ΤΟ ΤΣΑΚΙΣΜΑ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ Η ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ

Όταν η εργατική τάξη αποφασίσει με μια επανάσταση να βάλει τέρμα στο καθεστώς που την εκμεταλλεύεται και την καταπιέζει, τότε πρέπει να ανατρέψει την αστική τάξη, να τοσκάσει το αστικό κράτος και στη θέση της αστικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας που είναι η δικτατορία της αστικής τάξης να βάλει τη δική της δικτατορία, την εργατική δημοκρατία, τη δικτατορία του προλεταριάτου.

Ανάμεσα στην αστική εξουσία και στην εργατική δεν υπάρχουν ενδιάμεσες μεταβατικές βαθμίδες, δεν υπάρχουν ενδιάμεσες εξουσίες και μακροχρόνιες περιόδοι μετάβασης από τη μια εξουσία στην άλλη, όπου να μπορούν να εφαρμοστούν κάποια ενδιάμεσα προγράμματα. Η κατάσταση δυαδικής εξουσίας που μπορεί να προκύψει κατά τη διάρκεια της επανάστασης θα είναι βραχύβια. Το ίδιο βραχύβια θα είναι και οποιαδήποτε ενδιάμεση κυβέρνηση που, χωρίς να είναι αναγκαίο, είναι πιθανό να προκύψει κατά τη διάρκεια της επανάστασης. Η ενδιάμεση αυτή κυβέρνηση, αν υπάρξει, είτε θα μετατραπεί γρήγορα σε κυβέρνηση της δικτατορίας του προλεταριάτου ή θα ανατραπεί και η αστική κυριαρχία θα επανεγκατασταθεί.

Ανάμεσα στο κράτος, όργανο της τάξης των καπιταλιστών, και στο κράτος, όργανο της κυριαρχίας του προλεταριάτου, βρίσκεται η επανάσταση που συνίσταται στην ανατροπή της αστικής τάξης και στο τσάκισμα της αριστικής μηχανής της. Η επανάσταση ή θα νικήσει ως δικτατορία του προλεταριάτου ή δεν θα πρόκειται για επανάσταση αλλά για μεταρρύθμιση στο πλαίσιο του συστήματος. **Ανατροπή της αστικής τάξης, τσάκισμα του αστικού κράτους, εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριάτου. Όλα αυτά είναι η νίκη της σοσιαλιστικής επανάστασης στην πρώτη της πράξη.**

Η επανάσταση δεν τελειώνει σ' αυτό. Συνεχίζεται με τους επαναστατικούς μετασχηματισμούς της μεταβατικής περιόδου ώσπου η ιδιωτική ιδιοκτησία να εξαφανιστεί πλήρως και τα μέσα παραγωγής να μετατραπούν σε κοινοκτημοσύνη των παραγωγών, ώσπου να καταργηθούν οι τάξεις και να απονεκρωθεί το πολιτικό κράτος ώσπου η πολιτική δημοκρατία να παραχωρήσει τη θέση της στην αυτοδιοίκηση των παραγωγών.

Με τη νίκη της πρώτης πράξης της σοσιαλιστικής επανάστασης, με την εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριάτου εγκαινιάζεται η μεταβατική περίοδος από τον καπιταλισμό στο σοσιαλισμό-κομμουνισμό.

Η νίκη αυτής της πρώτης πράξης της επανάστασης αποτελεί βασική προϋπόθεση για την κοινωνική απελευθέρωση της εργατικής τάξης. Με την εξασφάλιση αυτής της νίκης δεν φτάσαμε ακόμα στο σοσιαλισμό, αλλά χωρίς αυτή δεν μπορεί να γίνεται καν λόγος για σοσιαλισμό.

Η δικτατορία του προλεταριάτου είναι το άνοιγμα της πόρτας που οδηγεί στην αταξική κοινωνία, στο σοσιαλισμό-κομμουνισμό.

Είναι ανώτερη δημοκρατία, το τελευταίο στάδιο ανάπτυξης της πολιτικής δημο-

---

κρατίας, η μόνη που μπορεί να απονεκρωθεί.

Η εργατική δημοκρατία (δικτατορία του προλεταριάτου) μπαίνει, με τη νίκη της επανάστασης στην πρώτη της πράξη, στη θέση της χρεοκοπημένης πλέον αστικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας.

Ανεξάρτητα από τις μορφές που θα αναδείξει η ταξική πάλη, η εργατική δημοκρατία έχει τη βάση της στις εργατικές και λαϊκές συνελεύσεις που εκλέγονται τους αντιπροσώπους τους στα εργοστασιακά, τοπικά και περιφερειακά συμβούλια και το πανεθνικό συνέδριο, το οποίο είναι το ανώτατο όργανο της δημοκρατίας. **Όλοι οι εκπρόσωποι είναι αιρετοί, κάθε στιγμή ανακλητοί και πληρώνονται με το μέσο μισθό του εργάτη.**

Η νικηφόρα επανάσταση τσακίζοντας το αστικό κράτος, βάζει στη θέση της αστικής κρατικής γραφειοκρατίας υπεύθυνους υπαλλήλους επίσης αιρετούς, κάθε στιγμή ανακλητούς και αμειβόμενους με το μέσο μισθό του εργάτη.

Στη θέση της αστικής δικαιοσύνης που διαλύθηκε βάζει αιρετούς και ανακλητούς λαϊκούς δικαστές.

Στη θέση των καταστατικών κρατικών μηχανισμών (στρατός, αστυνομία κ.ά.) που διαλύθηκαν μπαίνει η λαϊκή πολιτοφυλακή που αποτελείται από εθελοντές.

Η δημοκρατία στις συνθήκες της δικτατορίας του προλεταριάτου δεν περιορίζεται μόνο στο επίπεδο της κρατικής συγκρότησης, επεκτείνεται στην παραγωγή και την οικονομία, όπου εφαρμόζονται οι ίδιες αρχές στην ανάδειξη των διοικητικών και διευθυντικών οργάνων.

Το νικηφόρο προλεταριάτο προχωρεί αμέσως στην απαλλοτρίωση των απαλλοτριωτών, εθνικοποιεί τις μονοπωλιακές και άλλες μεγάλες καπιταλιστικές επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς (βιομηχανία - τράπεζες κ.ά.) και μεταφέρει τα δημευθέντα μέσα παραγωγής στα χέρια του εργατικού κράτους, που όσο αυτό είναι αναγκαίο, τα διαχειρίζεται στο όνομα της κοινωνίας.

Η εργατική δημοκρατία παίρνοντας στα χέρια της τα μέσα παραγωγής που θα αφαιρεθούν από τους σημερινούς ιδιοκτήτες τους θα οργανώσει την κοινωνική παραγωγή στη βάση ενός δημοκρατικού κεντρικού κρατικού σχεδίου.

Οι διοικήσεις και οι διευθύνσεις των παραγωγικών μονάδων θα εκλέγονται από τους εργαζόμενους σ' αυτές, θα είναι κάθε στιγμή ανακλητές και θα πληρώνονται επίσης με το μέσο μισθό του εργάτη. Σε όσες παραγωγικές και άλλες μονάδες μείνουν αρχικά στα χέρια ιδιωτών, σε όλες τις υπόλοιπες επιχειρήσεις που δεν μπορούν ακόμα να εθνικοποιηθούν, θα επιβληθεί ο εργατικός έλεγχος και οι αποφάσεις των εργατικών οργάνων ελέγχου θα είναι υποχρεωτικές για τις διοικήσεις τους.

Η εργατική δημοκρατία θα ενισχύσει την εθελοντική συνένωση της μικρής αστικής και αγροτικής ιδιοκτησίας σε συνεταιρισμούς. Το εργατικό κράτος παρέχει την απαύτημενη βοήθεια στους συνεταιρισμούς, και παρατρύνει τους μικρομεσαίους αγρότες να προσχωρήσουν στη συνεταιριστικοποίηση. Με μοχλό την προνομιακή κρατική ενίσχυση των συνεταιρισμών θα πείσει τελικά τη μεγάλη πλειοψηφία των μικρομεσαίων ιδιωτών παραγωγών για τα πλεονεκτήματα της συνεταιριστικοποίησης.

Η εργατική δημοκρατία στη θέση της αρχής "όλα για το κέρδος" που κυριαρχεί σήμερα θα βάλει την αρχή της καλύτερης δυνατής ικανοποίησης των ανθρώπινων αναγκών.

Θα ικανοποιήσει τα αιτήματα του μαζικού εργατικού και λαϊκού κινήματος, διευρύνοντας παραπέρα την κοινωνική βάση της επανάστασης, και αποκαλύπτοντας πανηγυρικά μπροστά σε όλο τον κόσμο τους ψευδείς και αστήρικτους αστικούς μύθους ότι δεν αντέχει δήθεν η οικονομία.

Αιτήματα που σήμερα θεωρούνται πολύ προωθημένα και χλευάζονται από αστούς και ρεφορμιστές ως μαξιμαλιστικά (π.χ. 1.400 ευρώ κατώτατος μισθός, 35 ή 30 ώρες δουλειάς με 5νθήμερο και 7ωρο ή δωρο, σύνταξη στα 60 και 55 για άνδρες και γυναίκες αντίστοιχα, επίδομα ανεργίας για όσο καιρό ο άνεργος δεν βρίσκει δουλειά κ.ά.), θα μπορούν να ικανοποιηθούν από την εργατική δημοκρατία.

Υπάρχει σήμερα αρκετός πλούτος για να ικανοποιήσει τις ανθρώπινες ανάγκες. Να βελτιωθεί το βιοτικό επίπεδο, να αυξηθούν οι μισθοί και οι συντάξεις, να ανθίσει η παιδεία, τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης, ο πολιτισμός, ο αθλητισμός και όλα όσα έχουν σχέση με την ολόπλευρη ανάπτυξη του ανθρώπου.

Η εργατική δημοκρατία δεν έχει παρά να αποσπάσει αυτόν τον πλούτο από τους σφετεριστές και να τον διαθέσει για το καλό των εργαζομένων και της κοινωνίας.

Θα εξασφαλίσει αυτόν τον πλούτο:

α) Από τα κέρδη των καπιταλιστών. Όχι μόνο αρκούν για να καλύψουν τις λαϊκές ανάγκες αλλά και θα μπορούν πολλαπλάσια από ότι σήμερα ποσά να επενδυθούν και να χρησιμεύσουν για την επέκταση της παραγωγής και τη μεγέθυνση του κοινωνικού πλούτου

β) Σημαντικό τμήμα του κοινωνικού πλούτου θα διασφαλιστεί από τις καταστροφές παραγωγικών δυνάμεων που προκαλούν οι κρίσεις του καπιταλισμού και οι αντιφάσεις αυτού του συστήματος

γ) Από τη διάλυση του σπάταλου γραφειοκρατικού αστικού κράτους (στρατιές κρατικών υπαλλήλων - αστική δικαιοσύνη - κατασταλτικοί μηχανισμοί). Η δικτατορία του προλεταριάτου είναι, εκτός των άλλων, και πιο φτηνό κράτος σε σχέση με το σπάταλο κράτος της αστικής τάξης.

δ) Ένα σημαντικό μέγεθος πλούτου θα αποσπάσει από το χωρισμό κράτους-εκκλησίας. Δεν είναι μόνο η τεράστια ακίνητη και κινητή εκκλησιαστική περιουσία που θα δημευτεί και θα αποδοθεί μέσω του εργατικού κράτους στο λαό. Είναι και το τεράστιο κόστος της πληρωμής μιας ολόκληρης στρατιάς επαγγελματιών ιερωμένων και κάθε λογής ρασισμόφρων. Η εργατική δημοκρατία θα απαλλάξει την κοινωνία από αυτό το ανώφελο κόστος. Θα απαλλάξει τους ιερωμένους από κάθε κοσμική δέσμευση και θα δώσει την πλήρη ελευθερία σε όσους από αυτούς θέλουν να αφιερωθούν στο Θεό και να αναπτύξουν την πνευματικότητά τους, να το κάνουν ελεύθερα και ανεμπόδιστα, ζώντας από τις ελεημοσύνες των πιστών, όπως οι πρώτοι Χριστιανοί. Όλους τους άλλους, που επέλεξαν την ιεροσύνη για βιοποιοτικούς λόγους, θα τους εντάξει ομαλά στην κοινωνική παραγωγή.

Στη μεταβατική περίοδο, στην εποχή της δικτατορίας του προλεταριάτου, οι εργατικές οργανώσεις συνεχίζουν να υπάρχουν. Η θέση και ο ρόλος τους στην ταξι-

---

κή πάλη που συνεχίζεται, δεν αλλάζει, ούτε οι σχέσεις μεταξύ τους.

Έτσι, το εργοστασιακό συμβούλιο αποτελεί βασικό κρίκο της δικτατορίας του προλεταριάτου, δηλαδή της κρατικής συγκρότησης. Εργατικό κράτος είναι ακριβώς τα συμβούλια. Αυτά διοικούν. Δικές τους είναι τελικά οι αποφάσεις για όλα τα ζητήματα της οικονομίας, της δημοκρατίας και της κοινωνίας.

Τα συνδικάτα δεν εγκαταλείπουν το διπλό τους ρόλο που είχαν και στον καπιταλισμό. Παραμένουν σχολεία ταξικής διαπαιδαγώγησης, σχολεία του σοσιαλισμού αλλά και οργανώσεις απαραίτητες για την υπεράσπιση των καθημερινών συμφερόντων των εργατών απέναντι στο κράτος τους, απέναντι στο εργατικό κράτος. Δεν υποτάσσονται στο κόμμα ούτε στο κράτος και δεν μετατρέπονται σε κρατικό θεσμό ούτε σε κρίκο της κρατικής οργάνωσης.

Το κόμμα δεν διοικεί, καθοδηγεί. Επεξεργάζεται τη θεωρία και την ταξική πολιτική εξασφαλίζοντας τις απαραίτητες απαντήσεις στα μεγάλα ζητήματα της οικοδύνησης της νέας κοινωνίας. Δεν υποτάσσει ούτε υποκαθιστά ούτε το προλεταριακό κράτος ούτε τα συνδικάτα. Δρα ως συνειδητή και οργανωμένη πρωτοπορία, ως ηγεμονική δύναμη στην πορεία οικοδόμησης των νέων σχέσεων παραγωγής και αποδείχνει και κατακτά στην πράξη αυτή την πρωτοπορία.

Τα μέλη του αναδεικνύονται στις κρατικές θέσεις και στα όργανα των συνδικάτων και άλλων μαζικών οργανώσεων μέσα στην πάλη για να πάρονται οι πιο σωστές αποφάσεις και να υλοποιούνται στην πράξη. Μέσα στην πάλη και σε αντιπαράθεση με τις απόψεις των άλλων κομμάτων της δικτατορίας του προλεταριάτου κατακτούν τελικά την ηγεμονία. Μέσα από τη ζωντανή συζήτηση και σκληρή αντιπαράθεση σε συνθήκες πλήρους εργατικής δημοκρατίας προωθείται τελικά η επαναστατική αντιληφή, απομονώνονται και περιθωριοποιούνται οι αντεπαναστατικές απόψεις και οδηγείται η ταξική πάλη προς τα μπροστά την κατάργησή της.

Το βασικό περιεχόμενο της μεταβατικής περιόδου είναι ο επαναστατικός μετασχηματισμός των σχέσεων παραγωγής, είναι η κατάργηση και τελική εξάλειψη της ιδιωτικής ιδιοκτησίας και η επίτευξη της κοινοκτημοσύνης των παραγωγών. Είναι ακόμα η γρήγορη ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων και ο πολλαπλασιασμός του κοινωνικού πλούτου σε τέτοιο επίπεδο που να επαρκεί για τη θεμελιώση μιας κοινωνίας χωρίς εκμετάλλευση και καταπίεση. Στην περίοδο της μετάβασης δεν μετασχηματίζονται μόνο οι σχέσεις, δεν αλλάζουν μόνο οι συνθήκες, αλλάζουν και οι ίδιοι οι άνθρωποι.

Και όταν όλα τα μέσα παραγωγής μεταφερθούν στα χέρια του εργατικού κράτους και σε συνδυασμό με τις άλλες προϋποθέσεις, σε συνδυασμό με τη νίκη της παγκόσμιας δικτατορίας του προλεταριάτου ή τουλάχιστον τη νίκη της στις βασικές χώρες του κεφαλαίου, τότε φθάνουμε στο τέλος της μεταβατικής περιόδου και το γλυκοχάραμα της νέας κομμουνιστικής κοινωνίας φοδίζει μέσα από τις διαδικασίες της κατάργησης των τάξεων και της απονέκρωσης του κράτους της δικτατορίας του προλεταριάτου. Τη θέση του αποκοινηθέντος πολιτικού κράτους παίρνει η αυτοδιοίκηση των παραγωγών της ενιαίας κομμουνιστικής κοινωνίας, της κοινωνίας των ελεύθερων συνεταιρισμών παραγωγών στην πρώτη της φάση.

14. Ο ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ - Η ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Όταν η δικτατορία του προλεταιριάτου αποκτήσει μια διευρυμένη διεθνή βάση, όταν δηλαδή έχει νικήσει τουλάχιστον στις βασικότερες χώρες του καπιταλισμού, το πέρασμα στην κομμουνιστική κοινωνία γίνεται δυνατό.

Όταν όλα τα μέσα παραγωγής γίνουν ιδιοκτησία του εργατικού κράτους οι τάξεις καταργούνται και το κράτος απονεκρώνεται. Οι παραγωγοί έχουν πλέον ίσες σχέσεις μεταξύ τους ως προς τα μέσα παραγωγής. Η ιδιωτική ιδιοκτησία που άρχισε να καταργείται με την εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταιριάτου, τώρα εξαφανίζεται ύστερα από τον επαναστατικό μετασχηματισμό της κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, και τη θέση της παίρνει η κοινή ιδιοκτησία, η κοινοκτημοσύνη των παραγωγών, που είναι η μόνη πραγματικά κοινωνικοποιημένη ιδιοκτησία με την πλήρη έννοια του όρου.

Στη θέση του πολιτικού κράτους και της πολιτικής δημοκρατίας που απονεκρώθηκαν μπαίνει η αυτοδιοίκηση των παραγωγών.

Φτάνουμε ήδη στην ενιαία κομμουνιστική κοινωνία, φτάνουμε στο σοσιαλισμό, πρώτη φάση της κομμουνιστικής κοινωνίας. Φτάνουμε σε εκείνο το σημείο της κοινωνικής εξέλιξης στο οποίο κατά τον Μαρξ ο ρόλος των επαναστάσεων τελειώνει και η κοινωνική εξέλιξη μπορεί να προχωρήσει χωρίς επαναστάσεις.

Μ' αυτό ολοκληρώνεται η σοσιαλιστική επανάσταση που άρχισε με την ανατροπή της αστικής τάξης, το τσάκισμα του αστικού κράτους και την εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταιριάτου. Η σοσιαλιστική επανάσταση φτάνει στο νικηφόρο τέρμα της και η εργατική τάξη καταργείται μαζί με όλες τις τάξεις και τις τάξικες διακρίσεις, αναιρεί το αντίθετό της και τον ίδιο της τον εαυτό.

Στο σοσιαλισμό, πρώτη φάση της κομμουνιστικής κοινωνίας, οι παραγωγοί δεν ανταλλάσσουν τα προϊόντα τους. Οι εμπορευματικές και χρηματικές σχέσεις και ο νόμος της αξίας καταργούνται. Καμία κοινωνική σχέση δεν μπορεί πλέον να υπάρξει με τη μορφή της εμπορευματοχρηματικής σχέσης. Ούτε η εργατική δύναμη, ούτε τα προϊόντα της εργασίας ανταλλάσσονται πλέον στην αγορά.

Η εργασία γίνεται άμεσα κοινωνική. Η ποσότητα της κοινωνικής εργασίας που περιέχεται σε ένα προϊόν γίνεται άμεσα αντιληπτή, η καθημερινή εμπειρία δείχνει άμεσα πόση απ' αυτή την εργασία είναι κατά μέσο όρο απαραίτητη για την παραγωγή του και μετριέται με το φυσικό της κατάλληλο και απόλυτο μέτρο, με το χρόνο. Με βάση αυτό το μέτρο, με βάση την προσφερόμενη εργασία, μέ βάση το χρόνο διάρκειάς της γίνεται η διανομή των προϊόντων. Αυτή είναι η σοσιαλιστική αρχή "στον καθένα ανάλογα με την εργασία του".

Ο σοσιαλισμός είναι ήδη κομμουνισμός, ανολοκλήρωτος κομμουνισμός. Η διαφορά του προς τον ολοκληρωμένο κομμουνισμό βρίσκεται στο ότι δεν υπάρχει ακόμη αφθονία αγαθών και γ' αυτό είναι ακόμα αναγκαία μία άνιση διανομή

των αγαθών, η διανομή με βάση της προσφερόμενη εργασία που κάνει ακόμα αναγκαίο ένα υπόλειμμα διαχειριστικού κράτους που θα επιβλέπει ακριβώς την άνιση διανομή.

15. Ο ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ

Σε μια ανώτερη φάση, όταν με την ολόπλευρη ανάπτυξη των ατόμων θα έχουν αναπτυχθεί και οι παραγωγικές δυνάμεις και θα αναβλύζει από παντού άφθονος ο κοινωνικός πλούτος, τότε η κοινωνία θα μπορεί να γράψει στη σημαία της:

"Από τον καθένα ανάλογα με τις ικανότητές του"

"Στον καθένα ανάλογα με τις ανάγκες του"

Η κοινωνική εξέλιξη φτάνει έτσι στον ολοκληρωμένο κομμουνισμό, στην ολοκληρωμένη κοινωνία των ελεύθερων συνεταιρισμένων παραγωγών.

16. ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΑΝΑΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ.

Τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται παγκόσμια ένα δυναμικό μαζικό διεκδικητικό κίνημα. Μαζικές απεργίες οργανώνονται σε βασικές χώρες του κεφαλαίου. Λαϊκές εξεγέρσεις, όπως ο ξεσηκωμός των "καταραμένων" και αποκλεισμένων της Γαλλίας και οι εξεγέρσεις σε χώρες της Κεντρικής και Νότιας Αμερικής συνταράσσουν τον καπιταλιστικό κόσμο. Η αντίσταση των λαών εκφράστηκε με επιτυχία στα δημοψηφίσματα της Γαλλίας και της Ολλανδίας που αντέκουν σαν προς το παρόν τα σχέδια των ηγετικών κύκλων του ευρωπαϊκού ιμπεριαλισμού για έναν αντιδραστικό καταστατικό χάρτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ανέκοψαν προσωρινά την επικύρωση του λεγόμενου Ευρωσυντάγματος.

Το αντιπολεμικό κίνημα φούντωσε σε ολόκληρο τον κόσμο και έκφρασε με ηχηρό τρόπο την αντίθεση των λαών ενάντια στις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις, όπως αυτό φάνηκε ιδιαίτερα με τη μαζική καταδίκη της εισβολής του αμερικανικού ιμπεριαλισμού και των συμμάχων του στο Ιράκ, και της ιμπεριαλιστικής εισβολής στο Λίβανο με άμεσο εκτελεστή το σιωνιστικό κράτος του Ισραήλ. Διευρύνεται, ισχυροποιείται και παίρνει μαζικές διαστάσεις η αντίσταση των λαών των χωρών που βρίσκονται υπό ιμπεριαλιστική κατοχή και αυτών που απειλούνται με ιμπεριαλιστική εισβολή.

Στην Ελλάδα, με ορόσημο την πανεργατική κινητοποίηση που απέτρεψε τις αντιδραστικές αλλαγές στο ασφαλιστικό της κυβέρνησης Σημίτη το 2002, δυναμώνουν οι αγωνιστικές διαθέσεις των εργαζομένων και τείνει να ανατραπεί το κλίμα αποπροσανατολισμού και καθήλωσης της λαϊκής αντίστασης. Παρατηρείται τελευταία μία στροφή στις διαθέσεις των εργαζομένων και υπάρχουν τεράστιες δυνατότητες για να αντιστραφεί οριστικά το κλίμα της απάθειας και της αγωνιστικής απράξιας. Στην εργατική τάξη συσσωρεύτηκε εκρηκτικό υλικό δυσαρέσκειας και αγανάκτησης.

Από το καλοκαίρι του 2006 και μέχρι σήμερα αναπτύχθηκε ένα δυναμικό εκπαιδευτικό, μαθητικό και φοιτητικό κίνημα, ενάντια στις αντιδραστικές αλλαγές που προωθεί η κυβέρνηση της Ν.Δ. στην παιδεία, με το νόμο πλαίσιο για τα πανεπιστήμια και τις επιχειρούμενες αντιδραστικές τροποποιήσεις άρθρων του συντάγματος.

Όλα αυτά, στην Ελλάδα και παγκόσμια, αποτελούν ένα ελπιδοφόρο μήνυμα και δείχνουν ότι οι εργαζόμενοι και οι λαοί δεν είναι διατεθειμένοι να υποστούν αδιαμαρτύρητα την ιμπεριαλιστική επιθετικότητα, την καπιταλιστική εκμετάλλευση και καταπίεση. Οι λαοί δείχνουν αποφασισμένοι να διαφυλάξουν τα εθνικά τους δικαιώματα και οι εργάτες να υπερασπιστούν τα ταξικά τους συμφέροντα.

Ωστόσο, στο πολύμορφο μαζικό εργατικό και λαϊκό κίνημα που αναπτύσσεται

παγκόσμια, είναι εμφανής η έλλειψη μιας συνεπούς επαναστατικής κατεύθυνσης. Απουσιάζει από αυτό μια διακριτή και συνεκτική επαναστατική δύναμη της πρωτοπορίας που να συμβάλλει, ώστε το κίνημα αυτό να αρθεί στο ύψος της επαναστατικής ανατροπής και να απειλήσει στην πράξη την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων. Όσο αυτή η έλλειψη δεν εξαλείφεται, ο ιμπεριαλισμός δεν κινδυνεύει και η καπιταλιστική εκμετάλλευση δεν μπορεί να καταργηθεί.

Η ανατροπή αυτής της κατάστασης, η εξασφάλιση πραγματικά επαναστατικής κατεύθυνσης στο κίνημα αποτελεί άμεση κοινωνική ανάγκη και η κατάκτηση επαναστατικών οργανώσεων, η επαναστατική ανασύνταξη του εργατικού κινήματος βασικό καθήκον των σύγχρονων μαρξιστών.

Σ' αυτή την κατεύθυνση δεσμεύεται να οργανώσει τη δράση της η νέα οργάνωση που θα προκύψει από την ενωτική συνδιάσκεψη της Αριστερής Ανασύνταξης και της Εργατικής Πολιτικής, και να συνεργαστεί στενά με τις οργανώσεις και ομάδες αγωνιστών που θέτουν τους ίδιους ή παραπλήσιους στόχους στην προπτική περαιτέρω οργανωτικών συνενώσεων όταν αυτό θα καθίσταται δυνατό.

Οι εργαζόμενοι της χώρας μας ανταποκρίνονται και συμμετέχουν στους απεργιακούς αγώνες που αποφασίζονται από τα συνδικαλιστικά όργανα, αλλά τελικά απογοητεύονται μπροστά στο απαραίτητο θέαμα της διάσπασης του αγώνα τους, των ξεχωριστών συγκεντρώσεων, της ρεφορμιστικής απροθυμίας και χαλαρότητας, της σεχταριστικής περιχαράκωσης, που επικρατεί στα ηγετικά κλιμάκια του συνδικαλιστικού κινήματος όλων των βαθμίδων.

Το φοιτητικό κίνημα έχει ήδη σημειώσει σημαντικές επιτυχίες, αλλά θα ήταν περισσότερο αποτελεσματικό, αν έλειπε η σχεδόν παραλυτική κατάσταση που επικρατεί στην οργάνωση του συνδικαλιστικού κινήματος των φοιτητών και διέθετε ένα συνεκτικό πρόγραμμα διεκδικήσεων εναρμονισμένο με την εργατική απελευθερωτική προοπτική.

Το συνδικαλιστικό κίνημα είναι σήμερα ολοκληρωτικά παραδομένο στην αστική επιρροή και αδυνατεί να προσφέρει αγωνιστική διέξοδο στους εργάτες που κατανοούν την ανάγκη να αντισταθούν.

Η παραλυτική δράση της αστικής επιφύλαξης ευθύνεται γι' αυτό και όχι το ίδιο το συνδικάτο αυτό καθ' εαυτό. Το συνδικάτο ήταν και παραμένει βασική οργάνωση της εργατικής τάξης και του κινήματός της, η αναγκαιότητά του δεν εξαρτάται από εποχές. Γέννημα του καπιταλισμού, θα τον συνοδεύει και θά υπάρχει ως την τελική εξάληψή του, ως την επίτευξη της αταξικής κοινωνίας.

Τα συνδικάτα ήταν, είναι και θα είναι βασική οργάνωση του κινήματος των εργατών και οι πρωτοπορίες οφείλουν να δώσουν τη μάχη για την ταξική αναγέννησή τους, οφείλουν να αποκρούσουν τις οπισθοδρομικές τάσεις που κάνουν λόγο για χρεοκοπία του συνδικάτου μαζί και του κόμματος, ως μορφές δήθεν αναντίστοιχες με τη νέα εποχή, τάσεις που αν και βρίσκονται στο περιθώριο του κινήματος μπορούν, ιδιαίτερα στις σημερινές συνθήκες μιας γενικευμένης αστι-

κοποίησης του συνδικαλιστικού κινήματος, να δημιουργήσουν σύγχυση και αποπροσανατολισμό, με την εναγώνια αναζήτηση νέων μορφών εργατικού κινήματος και με την ανασυγχρότηση παμπάλαιων αναρχοεφοριακιστικών μορφωμάτων και αυθορμητίστικων μετωπικών κατασκευών με τις οποίες προτείνουν να αντικαταστήσουμε τα συνδικάτα και το κόμμα, τις δοκιμασμένες παραδοσιακές μορφές του εργατικού κινήματος.

Η ταξική αναγέννηση των συνδικάτων δεν θα προκύψει από παρθενογέννηση, ούτε με την εγκατάλειψη των παλιών και τη δημιουργία νέων. Θα επιτευχθεί με την οργάνωση της πάλης μέσα στο υπάρχον συνδικαλιστικό κίνημα.

Οι εργάτες χρειάζονται συνδικάτα ενωμένα, ταξικά. Οι αιστοί θα προτιμούσαν να τα διαλύσουν και να εξαλείψουν εντελώς την ύπαρξή τους, αλλά μη μπορώντας να πετύχουν κάτι τέτοιο, τα θέλουν διασπασμένα και ρεφορμιστικά.

Μέσα στο υπάρχον συνδικαλιστικό κίνημα πρέπει να δοθεί η μάχη ενάντια στη γραφειοκρατικοποίηση, το ρεφορμισμό και το σεχταρισμό. Η πάλη ενάντια στη γραφειοκρατικοποίηση είναι πάλη ενάντια στην αστική ιδεολογία και πολιτική, είναι πάλη για την απόκρουση της αστικής επιρροής, είναι πάλη για τη διάδοση της επαναστατικής, της μαρξιστικής αντιληψης.

Η γραφειοκρατία δεν είναι ένα οργανωτικό ζήτημα, είναι ζήτημα ταξικό. Δεν είναι εξορισμού όλες οι διοικήσεις των συνδικάτων γραφειοκρατικές, ούτε όλα τα διοικητικά και διευθυντικά όργανα στην περίοδο της δικτατορίας του προλεταριάτου αναγκαστικά γραφειοκρατικοποιημένα, όπως διαδίδει η αστική αντίληψη περί γραφειοκρατίας. Αν ήταν έτσι, τότε η κοινωνική απελευθέρωση της εργατικής τάξης δεν θα ήταν παρά ένα ουτοπικό ονειροπόλημα. Οι εργατικές διοικήσεις γίνονται γραφειοκρατικές μόνο όταν ξεφύγουν από τον άμεσο έλεγχο της εργατικής βάσης. Οι διοικούντες και διευθύνοντες στη δικτατορία του προλεταριάτου γίνονται γραφειοκράτες, μετατρέπονται από υπεύθυνους υπαλλήλους σε δυνάστες και σε ένα στρώμα έξω και πάνω από την κοινωνία, μόνο στην περίπτωση που ξεφύγουν από τον έλεγχο της εργατικής τάξης, όταν παραμεριστούν τα αποτελεσματικά μέτρα της αιρετότητας, ανακλητότητας, πλήρους δημοσιότητας και πληρωμής με το μέσο μισθού του εργάτη.

Μέσα στο υπάρχον κίνημα πρέπει να οργανωθεί η πάλη κατά της γραφειοκρατίας και της γραφειοκρατικοποίησης. Εκεί να αποκρουσθούν οι εκφυλιστικές πρακτικές της γραφειοκρατίας, που τις μετέφερε και τις παγίωσε στην εσωσυνδικαλιστική ζωή. Όλες οι αποφάσεις για όλα τα ζητήματα πρέπει να παίρνονται με αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες. Να παίρνονται από τους ίδιους τους εργάτες μέσα από πλατιές δημοκρατικές διαδικασίες βάσης όλες οι αποφάσεις για την εκπόνηση των αιτημάτων -πραγματοποιήσιμων και μη πραγματοποιήσιμων στα πλαίσια του συστήματος- και για τις μορφές πάλης για την προώθηση τους. Μέσα από διαδικασίες όπου τον πρώτο και τον τελευταίο λόγο θα τον έχουν οι Γενικές Συνελεύσεις και τα αντιπροσωπευτικά όργανα θα είναι αιρετά και ανά-

---

πάσα στιγμή ανακλητά. Μόνο σ' αυτή τη βάση μπορεί να εκδιωχθεί η γραφειοκρατία από τα διοικητικά όργανα του κινήματος και να εκλεγούν σ' αυτά συνδικαλιστές που θα παλεύουν για τα πραγματικά συμφέροντα των εργατών.

Μέσα στα συνδικάτα να οργανωθεί η πάλη ενάντια στην παραταξιοποίηση και κοινοβουλευτικοποίηση, ενάντια στη ρουτίνα, τον εκφυλισμό και την ανάθεση, ενάντια στο μαρασμό της εσωσυνδικαλιστικής ζωής, για την αναζωογόνηση της εργατικής δημοκρατίας στις γραμμές τους. Να δυναμώσει η προσπάθεια για την μαζικοποίηση των συνδικάτων, για τη δημιουργία νέων εκεί που δεν υπάρχουν.

Μέσα στη μάχη για δημοκρατικοποίηση της συνδικαλιστικής ζωής και ενίσχυση της αγωνιστικής διεκδίκησης πρέπει να αποκρουστούν οι διαλυτικές τάσεις των ξεχωριστών συγκεντρώσεων και όλες οι ενέργειες που οδηγούν στη διάσπαση του συνδικαλιστικού κινήματος, που αν τελικά δεν ματαιωθεί, θα πρόκειται για ένα τεράστιο δώρο στην αστική τάξη.

Ενάντια στην αποδιάρροωση, τη διάσπαση, τον πολυτεμαχισμό και τη διάλυση πρέπει να επιτευχθεί η υλοποίηση του συνθήματος:

- Για ένα συνδικάτο σε κάθε χώρο παραγωγής.
- Μια Ομοσπονδία σε κάθε κλάδο παραγωγής.
- Ένα Εργατικό Κέντρο σε κάθε νομό ή μεγάλη πόλη.
- Μία ΓΣΕΕ, όργανο στα χέρια των εργατών, έξω από κάθε αστική επιρροή.

Με διοικητικά όργανα εκλεγμένα μέσα από ανοιχτές αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες προσυνεδριακής συζήτησης και ανάδειξης των αντιπροσώπων. Το μαχόμενο κίνημα μπορεί να παρακάμψει την απορθυμία των ηγεσιών της ΓΣΕΕ και δευτεροβάθμιων οργανώσεων να οργανώσουν αγωνιστικές κινητοποιήσεις και τη διαλυτική τους δράση για τον εκφυλισμό τους, χωρίς να ξεπέσει σε διασπασικές πρακτικές και να οδηγήσει στην οργανωτική διάσπαση του συνδικαλιστικού κινήματος. Για μια τέτοια προοπτική οφείλει να εφαρμόσει στις σημερινές συνθήκες μια θετική εμπειρία του ελληνικού κινήματος από το παρελθόν. Να προχωρήσει δηλαδή στο συντονισμό σωματείων - Εργατικών Κέντρων - Ομοσπονδιών.

Ο συντονισμός αυτός μπορεί να προσφέρει αγωνιστική διέξοδο, αρκεί να μην αποφασίζεται γραφειοκρατικά και από τα πάνω, αλλά να είναι αποτέλεσμα δημοκρατικών διαδικασιών της βάσης.

Χρειάζεται, λοιπόν, ένας γενικός αναπροσανατολισμός της συνδικαλιστικής δράσης, αναπροσανατολισμός αιτημάτων, στόχων και μορφών πάλης. Χρειάζεται να αναβαθμιστεί η παρέμβαση στο μαζικό εργατικό και λαϊκό κίνημα. Να τελειώνουμε με τη συγχυσμένη παρέμβαση της σημερινής Αριστεράς που μεταφέρει τη σύγχυσή της στο πρακτικό εργατικό κίνημα και το εμποδίζει να απεμπλακεί από την καταστροφική αστική επιρροή.

Για μια πραγματικά αριστερή παρέμβαση που θα βάζει στο κέντρο της προσο-

χής της και θα στηρίζει με κάθε τρόπο την ενότητα δράσης των εργατών, την ενότητα του συνδικαλιστικού κινήματος, θα προτάσσει και θα προωθεί την αναγκαιότητα του ενιαίου μετώπου όλων των εργατών και της νεολαίας στη βάση των προβλημάτων ενάντια στον καπιταλισμό.

Μαζί με όλες τις πολιτικές οργανώσεις και ομάδες που επιδιώκουν μια τέτοια παρέμβαση θα συντονίσουμε τα βήματά μας.

Όλοι οι αγωνιστές που επιδιώκουν μια τέτοια παρέμβαση θα μπορούσαν να συνεβρθούν και σε μια πλατιά συνδικαλιστική κίνηση που θα εξυπηρετεί μοναδικά αυτόν το σκοπό.

Η συμμετοχή μας στις πολιτικοσυνδικαλιστικές συσπειρώσεις, μόνο σ' αυτή τη βάση έχει νόημα. Όταν συμμετέχουμε στις διεργασίες τους, το κάνουμε για να πείσουμε τους αγωνιστές που παίρνουν μέρος σ' αυτές, ότι πρέπει όλη τη δραστηριότητά μας να την μεταφέρουμε μέσα στο υπάρχον συνδικαλιστικό κίνημα και να μην την εγκλωβίζουμε σε αδιεξόδες αντιπαραθέσεις στα διάφορα σχήματα και τις εκτονώνουμε στις ουτοπικές φαντασιώσεις ότι τέτοια πολιτικοσυνδικαλιστικά σχήματα μπορούν να αποτελέσουν το πρόπλασμα ενός νέου εργατικού κινήματος.

Το νέο εργατικό κίνημα θα προκύψει μέσα από την ταξική αναγέννηση του παλιού. Με την οργάνωση της ενιαίου μετωπικής δράσης μέσα στα συνδικάτα και την εργατική τάξη θα σταματήσουμε την καταστροφική πορεία, θα συμβάλουμε στην έξοδο από την κρίση, στην ταξική αναζωογόνηση των συνδικάτων και την επαναστατική ανασύνταξη του συνολικού εργατικού κινήματος.

Η οργάνωση μας πραγματικά αριστερής, μιας επαναστατικής παρέμβασης στο κίνημα θα συμβάλει, ώστε να διασφαλιστεί μια μαζική και μαχητική διεκδίκηση, να αποκρουστούν οι συμφιλιωτικές τάσεις και οι αλοπορόσαλες πρακτικές, να απομονωθούν οι κήρυκες της κοινωνικής ειρήνης και της ταξικής συνεργασίας, καθώς και οι ζηλωτές της περιχαράκωσης και της διάσπασης, που οι πρακτικές τους αποβαίνουν πάντα σε βάρος των εργαζομένων και υπέρ του κεφαλαίου.

Θα συμβάλει στο δυνάμωμα των αγώνων της εργατικής τάξης και όλων των εργαζομένων και στην αποτελεσματική τους έκβαση.

Αγώνες γίνονταν, γίνονται και θα γίνονται και χωρίς εμάς. Το βασικό μας καθήκον δεν εξαντλείται στο να γίνονται αγώνες, είναι ένα καθήκον αποφασιστικής συμβολής για αγώνες αποτελεσματικούς. Είναι καθήκον συμβολής στη μετατροπή του αυθόρυμητου σε συνειδητό, στη μετατροπή των αυθόρυμητων αγώνων σε συνειδητή δράση της εργατικής τάξης. Καθήκον σύνδεσης του πρακτικού κινήματος με το σοσιαλισμό. Για να αποκτήσουν οι αγώνες επαναστατικό προσανατολισμό.

Κάθε παρέμβαση στο μαζικό εργατικό και λαϊκό κίνημα μετριέται με την αποτελεσματικότητά της. Και αποτελεσματικότητα δεν είναι μόνο η επίτευξη μιας

αύξησης ή η ικανοποίηση τούτης ή της άλλης διεκδίκησης, η επίτευξη τουτου ή του άλλου εφήμερου στόχου, είναι μαζί με αυτά και ο βαθμός προώθησης της συνειδητοποίησης μέσα στην καθημερινή πάλη των ιστορικών καθηκόντων της τάξης στην κατεύθυνση της υλοποίησής τους.

Καθημερινή, ολόπλευρη δράση μέσα στο πρακτικό εργατικό και λαϊκό κίνημα για την προετοιμασία της εργατικής τάξης και των λαϊκών μαζών για την επανάσταση και τη νίκη, αυτό είναι επαναστατική δουλειά σήμερα. Αυτό αποτελεί συμβολή στην επαναστατική ανασύνταξη. Σ' αυτό το δρόμο θα βαδίσουμε μαζί με όλες τις άλλες επαναστατικές δυνάμεις.

Για να υπάρξει μια ταξική αναγέννηση του συνδικαλιστικού κινήματος, πρέπει οι διαδικασίες που οδηγούν σ' αυτήν να συμβαδίζουν με τις διαδικασίες επαναστατικής ανασύνταξης και αναγέννησης του πολιτικού κινήματος της εργατικής τάξης, της Αριστεράς, του κομμουνιστικού κινήματος.

Σήμερα στην Ελλάδα και στον κόσμο, όλο και περισσότερο προβάλλει στο προσκήνιο η ανάγκη, να υπάρξει εκείνη η πολιτική δύναμη που θα οδηγήσει το κίνημα προς τα μπροστά, θα το ενδυναμώσει ώστε να αρνηθεί τη βαρβαρότητα, θα ενδυναμώσει και θα προετοιμάσει την εργατική τάξη και θα καταστήσει το κίνημά της ικανό να οδηγήσει την ανθρωπότητα σε μια ανώτερη βαθμίδα εξέλιξης, σε μια ανώτερη κοινωνία, σε μια κοινωνία χωρίς εκμετάλλευση και καταπίεση.

Άμεσης προτεραιότητας ζήτημα είναι να συνειδητοποιήσει η εργατική τάξη και το κίνημά της τον ιστορικό της ρόλο ώστε να μπορέσει να τον εκπληρώσει.

Αυτό δεν μπορεί να γίνει αυθόρυμτα. Η εργατική τάξη, μέσα μόνο από την οικονομική της πάλη και τη συνδικαλιστική της δράση που γεννιέται αυθόρυμπτα, δεν μπορεί να αποκτήσει συνείδηση τάξης για τον εαυτό της, δεν μπορεί να οδηγηθεί ως την ολοκληρωμένη ταξική πάλη, που είναι πολιτική πάλη για την εξουσία. Αναπόφευκτα θα μένει στη μέση του δρόμου, θα φτάνει το πολύ ως την αστική εργατική πολιτική, ως την πάλη για μεταρρυθμίσεις στα πλαίσια του συστήματος, που αυτή καθ' εαυτή, χωρίς τη σύνδεση με την πάλη για την εξουσία και τον κομμουνισμό, δεν είναι παρά η αστική πολιτική στο εργατικό κίνημα.

Για τη συνειδητοποίηση απαιτείται μια οργανωμένη συνεκτική δύναμη "από τα έξω", έξω από την οικονομική πάλη, που δρώντας ως αναπόσπαστο τμήμα στην καρδιά του εργατικού κινήματος, θα το συνενώνει με το σοσιαλισμό και θα του δίνει σοσιαλιστική προοπτική. Απαιτείται μια δύναμη συνειδητή, που θα κατέχει την επιστημονική γνώση των νόμων κίνησης της κοινωνικής εξέλιξης, θα κάνει αυτή τη γνώση προγραμματική του κατεύθυνση και γι' αυτό θα μπορεί να δίνει επιστημονικές απαντήσεις στα προβλήματα της σύγχρονης ταξικής πάλης και να προσφέρει επαναστατική διέξοδο.

Η δύναμη αυτή δεν είναι άλλη από το Κομμουνιστικό Κόμμα, το επαναστατικό

κόμμα της εργατικής τάξης. Και αυτό είναι το ζητούμενο στη σύγχρονη φάση ανάπτυξης της ταξικής πάλης.

Γνωρίζουμε ότι υπάρχουν σήμερα στην Αριστερά δυνάμεις, που αμφισβητούν αυτή την αναγκαιότητα, αλλά αυτό είναι άνευ σημασίας, καθώς εκτός από ορισμένες συγχύσεις, τίποτα άλλο δεν μπορούν να προσφέρουν τέτοιες απόψεις που έτσι κι αλλιώς βρίσκονται στο περιθώριο του κινήματος και αποτελούν την οπισθοφυλακή της αστικής επιρροής.

Γνωρίζουμε επίσης ότι οι δυνάμεις του ΚΚΕ ισχυρίζονται ότι ένα τέτοιο κόμμα υπάρχει στις ελληνικές συνθήκες και είναι το κόμμα τους. Μακάρι να ήταν έτσι, αλλά δεν είναι και ούτε μπορεί να γίνει. Αν ήταν, τότε όλοι εμείς θα βρισκόμασταν στις γραμμές του και οφείλαμε να βρισκόμαστε εκεί, όπως και ο κάθε επαναστάτης μαρξιστής και λενινιστής.

Η μη αιφομοίωση της μαρξιστικής θεωρίας της διαρκούς επανάστασης, η σταδιοποίηση της επανάστασης, η νόθευση των βαθμίδων της κοινωνικής εξέλιξης, η πλατωνική σχέση με το μαρξισμό και το λενινισμό δεν είναι επαναστατικά χαρακτηριστικά.

Πραγματικά επαναστατικό κόμμα είναι εκείνο που βασίζεται ως το τέλος στην επαναστατική θεωρία, που έχει κάνει πρόγραμμά του τον επιστημονικό σοσιαλισμό, που κατέχει τη μαρξιστικολενινιστική στρατηγική και τακτική, που κατέχει την επιστήμη των νόμων κίνησης της ιστορικής εξέλιξης, που παλεύει διαρκώς ενάντια στις στρεβλώσεις της θεωρίας, που την αναπτύσσει με συνέπεια στη βάση των σύγχρονων προβλημάτων της ταξικής πάλης και της επανάστασης. Που στις σημερινές συνθήκες οργανώνει με συνέπεια την προσπάθεια για το ξεκαθάρισμα της επαναστατικής θεωρίας από τα αστικά και μικροαστικά επιστρώματα που επικάθισαν πάνω της σε μια διάρκεια πολλών δεκαετιών κυριαρχίας του οπορτουνισμού. Ένα κόμμα που εναρμονίζει την εσωτερική του λειτουργία με την επαναστατική στρατηγική και εφαρμόζει χωρίς εκπτώσεις τις επαναστατικές αρχές λειτουργίας, το δημοκρατικό συγκεντρωτισμό και επαγρυπνίες και παλεύει ενάντια στις στρεβλώσεις του, ενάντια στη γραφειοκρατικοποίηση και στη διολίσθηση προς το γραφειοκρατικό συγκεντρωτισμό.

Ένα κόμμα γνήσια διεθνιστικό, που παλεύοντας για τη νίκη της επανάστασης στη χώρα του, συνδέεται στενά με το διεθνές προλεταριάτο και συστρατεύεται στο σύροχο για τη νίκη της παγκόσμιας επανάστασης.

Ένα κόμμα, αναπόσπαστο τμήμα της εργατικής τάξης που δρα μέσα στο κίνημά της, στην πρωτοπορία του, και εκπροσωπεί στους αγώνες του σήμερα το μέλλον του κινήματος.

Ένα κόμμα που στηριγμένο στο μαρξισμό-λενινισμό, συνδέει το σοσιαλισμό με το πρακτικό εργατικό κίνημα και έχει ως βασικό του καθήκον να συμβάλλει με τη δράση του στη συνειδητοποίηση της εργατικής τάξης και στην προετοιμασία της για την πραγματοποίηση του ιστορικού της ρόλου, για την ανατροπή του

καπιταλισμού και την κατάκτηση της εργατικής εξουσίας, της δικτατορίας του προλεταριάτου ως αναγκαίο μεταβατικό πέρασμα στην αταξική και ακρατική κοινωνία, το σοσιαλισμό-κομμουνισμό.

Μόνο ένα τέτοιο κόμμα μπορεί να συμβάλλει με την παρέμβασή του ώστε το εργατικό κίνημα να έχει κατακτήσεις και στο σήμερα, στα πλαίσια του συστήματος.

Μόνο με την κατάκτηση ενός τέτοιου κόμματος επιτυγχάνεται ο στόχος για έναν πραγματικό επαναστατικό πόλο συσπείρωσης της εργατικής τάξης και των άλλων εργαζομένων και υλοποιείται ο πόθος για την ενότητα της Αριστεράς.

Πραγματική ενότητα της Αριστεράς είναι δυνατή μόνο σε επαναστατική βάση.

Επαναστατικός πόλος συσπείρωσης δεν μπορεί να κατακτηθεί μέσα από μια πρόσκαιρη ενοποίηση ή μια οργανωτική συγκόλληση αριστερών κομμάτων, οργανώσεων, ομάδων και αγωνιστών της Αριστεράς και των μαζικών κινημάτων. Χωρίς μια στέρεη επαναστατική θεωρητική και ιδεολογικοπολιτική βάση ο στόχος αυτός είναι ανέφικτος.

Είμαστε σταθερά υπέρ μιας πολιτικής συνεργασίας αριστερών κομμάτων, οργανώσεων, ομάδων και αγωνιστών της Αριστεράς. Είμαστε υπέρ της από κοινού καθόδου όλων των δυνάμεων της Εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς στις εκάστοτε εκλογικές αναμετρήσεις στη βάση ενός συμφωνημένου εκλογικού προγράμματος και με διατήρηση του δικαιώματος κάθε επιμέρους οργάνωσης να ασκεί κριτική και να προβάλλει και τις δικές της ιδιαιτερες θέσεις.

Είμαστε υπέρ της οργάνωσης μιας συντονισμένης κοινής παρέμβασης στο μαζικό λαϊκό και στο εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα με όλες τις αριστερές δυνάμεις που επιδιώκουν, όπως και εμείς, τον εκδημοκρατισμό και την ενδυνάμωση του κινήματος στην κατεύθυνση της ταξικής του αναγέννησης.

Είμαστε υπέρ της οργάνωσης της συζήτησης για τα μεγάλα και μικρότερα ζητήματα με όλους όσους το επιθυμούν, και θα συμβάλουμε με όλες μας τις δυνάμεις σ' αυτό.

Όλα αυτά μπορούν οπωσδήποτε να συμβάλλουν θετικά, αλλά δεν αρκούν αν πρόκειται για την κατάκτηση ενός επαναστατικού πόλου συσπείρωσης. Χρειάζεται και κάτι αλλο. Χρειάζεται η ενότητα των κομμουνιστών, όπου κι αν βρίσκονται σήμερα.

Ενότητα των κομμουνιστών δεν είναι η συνένωση κάποιων αριστερών πρωτοποριών ή κάποιων ανθρώπων που δρουν από κοινού στο μαζικό κίνημα για την επίτευξη κάποιων κοινών στόχων. Μια ενότητα στη δράση, μία ενιαίομετωπική πρακτική είναι απαραίτητη μαζί με όλους τους αριστερούς αγωνιστές, μαζί με όλους τους αγωνιστές των πιο διαφορετικών ιδεολογικοπολιτικών κατευθύνσεων, μαζί με όλους τους εργάτες στη βάση των προβλημάτων τους ενάντια στον καπιταλισμό και δεν μπορεί να ταυτιστεί με την ενότητα των κομμουνιστών.

Η ενότητα των κομμουνιστών προϋποθέτει θεωρητική και ιδεολογική ταυτότη-

τα απόψεων στα βασικά ζητήματα της ταξικής πάλης και της προλεταριακής επανάστασης. Είναι μια ενότητα ομοϊδεατών που βασίζεται στον επιστημονικό σοσιαλισμό και οργανώνει και καθοδηγεί τη συνειδητή δράση για την επαναστατική ανατροπή και την κοινωνική απελευθέρωση.

Η ενότητα των κομμουνιστών δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσα από οργανωτικές συγκολλήσεις υπαρχόντων σήμερα αριστερών κομμάτων και οργανώσεων.

Για την επίτευξη της απαίτείται η οργάνωση μιας ξεχωριστής προσπάθειας επανάκτησης της επαναστατικής στρατηγικής και τακτικής, υπεράσπισης, παραπέρα ανάπτυξης και διάδοσης του μαρξισμού-λενινισμού μέσα στην εργατική τάξη και το μαζικό λαϊκό κίνημα. Είναι ο επαναπροσδιορισμός των επαναστατικών αρχών, το ξεκαθάρισμα και ο επανακαθορισμός επαναστατικών εννοιών που δεινοπάθησαν και δεινοπαθούν και ο επανακαθορισμός τους με την άρση τους ως το ύψος που τους έδιναν οι αλασικοί του μαρξισμού.

Με όλους τους κομμουνιστές, που υπάρχουν σε όλα τα κόμματα, οργανώσεις της Αριστεράς και μεμονωμένους, μαζί και με εκείνους που θα εμφανίζονται στην πορεία της ταξικής πάλης, επιδιώκουμε να οργανώσουμε την προσπάθεια επίτευξης της ενότητάς.

Παλεύοντας ενάντια στον καπιταλισμό και ενάντια στον οπορτουνισμό και κάθε αστική επιδροή θα επιδιώξουμε την κομμουνιστική ενότητα, ώστουν να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις και να έρθει η ώρα, όπου οι κομμουνιστές να κατορθώσουμε να φτάσουμε στην πραγματοποίηση ενός ενωτικού συνεδρίου για την επανέδρυση του κομμουνιστικού κόμματος, του πραγματικού επαναστατικού κόμματος της εργατικής τάξης.

Η διαδικασία ενότητας των κομμουνιστών δεν είναι μία μόνο εθνική υπόθεση. Οφείλει να είναι μια διεθνής υπόθεση και στο βαθμό που θα επιτυγχάνεται θα μας φέρνει πιο κοντά στην εδραίωση του προλεταριακού διεθνισμού και στην κατάκτηση μιας νέας Κομμουνιστικής Διεθνούς.

Της Κομμουνιστικής Διεθνούς του 21ου αιώνα.

Της Κομμουνιστικής Διεθνούς της τελικής, της οριστικής νίκης.

Για να γίνει πράξη το σύνθημα του Κομμουνιστικού Μανιφέστου

των Μαρξ-Ένγκελς από το 1848:

Προλετάριοι όλων των χωρών ενωθείτε!